КАТАЛОГ НА ДОБРИ ПРАКТИКИ „НАУКА – ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ – БИЗНЕС И ОБЩЕСТВО“ за 2025 г.

НАОА
www.neaa.government.bg

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И АКРЕДИТАЦИЯ

Предпечатна подготовка:
Петър Владов

Коректор:
Анелия Врачева

Печатни коли: 13,125

Печатница: M&BM

ISBN 978-619-7667-93-6

Уважаеми представители на академичната общност, научните организации, бизнеса и партньорските институции,

Имам удоволствието да Ви представя първия ***Каталог на добрите практики „Наука – висше образование – бизнес и общество“****, който е израз на стремежа на Националната агенция за оценяване и акредитация да насърчава видимостта, признаването и разпространението на успешни модели на взаимодействие между висшето образование, научните изследвания, пазара на труда и гражданското общество. В условията на динамични социално-икономически промени, технологично развитие, трансформация на професиите и нарастващи очаквания към висшите училища и научните организации добрите практики имат особено значение. Те показват не само какво е постигнато, но и как натрупаният опит може да бъде използван, адаптиран и надграден в практиката и обществения живот.*

Настоящият каталог има за цел да представи практики, които демонстрират реални резултати, доказуемо въздействие и устойчив потенциал за развитие. В него намират място инициативи, които свързват висшите училища и научните организации с работодателите, подпомагат подготовката на кадри за пазара на труда, насърчават внедряването на научни резултати, развиват ученето през целия живот, създават социална стойност, ангажират студенти, докторанти и млади учени и въвеждат принципите на устойчивото развитие в институционалната практика.

Подборът на включените практики се основава на ясно определени категории, критерии и индикатори за измеримост и

обективна оценка. Особено ценно е, че каталогът обединява различни типове практики в рамките на общо шест категории от партньорства между университети и работодатели, през трансфер на технологии и знания, до социално значими инициативи и институционални политики за устойчиво развитие. Това многообразие показва, че качеството във висшето образование не се изчерпва само с изпълнението на нормативни изисквания. То се проявява и чрез способността на институциите да бъдат активни, отворени, отговорни и свързани с реалните потребности на обществото.

Вярвам, че този каталог ще бъде полезен не само като форма на признание за вече постигнатото, но и като практически инструмент за обмен на опит между висшите училища, научните организации, бизнеса и заинтересованите страни. Представените практики могат да насърчат нови партньорства, да подпомогнат разработването на по-актуални образователни програми, да засилят връзката между научните резултати и тяхното приложение, както и да стимулират по-активното включване на студентите, младите учени и обществото в процесите на развитие.

От името на Националната агенция за оценяване и акредитация изразявам признателност към всички образователни и научни институции, които споделят своя опит и допринасят за утвърждаването на култура на качество, сътрудничество и обществена отговорност. Убедена съм, че добрите практики, представени в този каталог, ще бъдат основа за нови идеи, по-силни партньорства и по-видима роля на висшето образование и науката в развитието на България!

Проф. д-р Елиза Стефанова,
председател на Националната агенция
за оценяване и акредитация

УВОД

Каталогът на добрите практики *„Наука – висше образование – бизнес и общество“* е разработен като надграждащ инструмент за разпознаване, систематизиране и популяризиране на значими инициативи, реализирани от висши училища, университети или научни организации. Неговата основна цел е да представи практики, които показват реалната свързаност между качеството на висшето образование, приложимостта на научните резултати, потребностите на пазара на труда и общественото развитие. В този смисъл каталогът не е само форма на публично представяне на отделни постижения, а механизъм за насърчаване на институционално учене, партньорство и устойчиво развитие в системата на висшето образование и науката.

Идеята за създаване на каталога стъпва върху разбирането, че качеството във висшето образование не може да бъде разглеждано единствено през формални процедури, нормативни изисквания и периодични оценки. То се проявява и чрез способността на институциите да създават работещи решения, да отговарят на конкретни потребности, да изграждат партньорства и да доказват резултати. Именно затова в него се включват практики, които имат ясна цел, установим ефект и потенциал за продължаване или мултиплициране. Така той допълва традиционните инструменти за оценяване, като насочва вниманието към онези реални инициативи, чрез които висшите училища и научните организации демонстрират своята обществена, икономическа, образователна и научна значимост.

Подборът и оценяването на практиките е извършен въз основа на предварително определени категории, критерии и индикатори за измеримост.

Оценката е извършена от Консултативния съвет на НАОА с цел по-широка експертна и обществена легитимност. Каталогът представя практиките в общо шест категории. Това включва партньорствата между академичните институции и бизнеса за развитие на учебни планове, програми, курсове, стажове и други форми на подготовка, свързани с нуждите на пазара на труда. Включват също внедряването на научни резултати в полза на бизнеса и обществото чрез трансфер на технологии и знания, когато научната дейност води до реална иновация, производствена промяна или социален ефект. Наред с това каталогът отделя място на инициативите за учене през целия живот, реализирани в сътрудничество с професионални гимназии и работодатели, чрез които се надграждат уменията на ученици, работещи лица, докторанти и преподаватели. В него намират място и социално значими практики, чрез които висшите училища и научните организации допринасят за културното, гражданското, здравното, спортното или образователното развитие на различни групи от обществото. Съществено внимание се отделя и на практиките за ангажиране на студенти, докторанти и млади учени, тъй като активното им включване в академичната, изследователската, социалната или предприемаческата дейност е важен показател за жизнеността на институционалната среда. Шестото направление е свързано с институционалните инициативи за устойчиво развитие, чрез които висшите училища въвеждат принципите на устойчивостта в ежедневната си дейност, управленски решения, образователни програми, научни проекти и общностни инициативи.

В дългосрочен план каталогът има потенциал да се превърне в значим ресурс за системата на висшето образование и науката. Той позволява добрите примери да бъдат видими, съпоставими и използваеми от други институции. Същевременно създава условия за разпространение на успешни модели, за изграждане на нови партньорства и за по-добро свързване между академичната среда, научните организации, работодателите, публичните институции и обществото.

Националната агенция за оценяване и акредитация не носи отговорност за непълна, неточна или невярна информация, предоставена от инициаторите на практиките.

КАТЕГОРИЯ 1. ПАРТНЬОРСТВО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ – БИЗНЕС

1. Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ Архитектурен факултет катедра „Строителство на сгради и съоръжения“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р инж. Росица Петкова-Слипец, декан e-mail: rositsa.petkova@vfu.bg доц. д-р инж. Дария Михалева, ръководител катедра e-mail: dariya.mihaleva@vfu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Обучение на кадри по заявка на строителния бранш
Професионално направление, за което се отнася	5.7. Архитектура, строителство и геодезия
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Строителство
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към изграждане на устойчива връзка между висшето образование, строителния бранш и обществото чрез подготовка на висококвалифицирани кадри, отговарящи на реалните нужди на пазара на труда. Основна цел е осигуряване на интердисциплинарно обучение, обхващащо целия инвестиционно-строителен процес – от проектиране до експлоатация. Насочеността включва развитие на професионални

	компетентности в управлението на строителни проекти, предприемачеството, икономиката и техническата подготовка. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво във времето. • Партньорството с браншовите организации е дългогодишно, с формализиране чрез Браншовото настоятелство от 2013 г. • Магистърската програма „Строителен инженеринг“ функционира от 2014 г. до момента. • Новата бакалавърска програма „Строителен инженеринг“ се въвежда от учебната 2024/2025 година. **Резултати (вкл. количествени)** • Създадена и успешно утвърдена магистърска програма с устойчив интерес и прием в продължение на над 10 години. • Разработена и въведена нова бакалавърска специалност (от 2024/2025 г.), съобразена с нуждите на бизнеса. • Подготвени квалифицирани кадри за различни роли в строителния сектор – управление на строителни организации, инвеститорски контрол, административно обслужване и надзор. • Активно участие на представители на бранша в образователния процес (чрез Браншовото настоятелство и съвместни инициативи). • Включване на практически обучения, стажове и работа по реални строителни обекти в учебния процес. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: • дългосрочно институционализирано партньорство с ключови браншови организации и работодатели; • регулярен диалог между академичната общност и бизнеса за актуализиране на учебното съдържание; • разширяване на образователното портфолио (магистърска и бакалавърска програма) в отговор на пазарните нужди;

	• постоянен интерес от страна на кандидат-студенти и реализация на завършилите в сектора. Интегриране на обучение в реална работна среда, което гарантира практическа приложимост и дългосрочен ефект.

2. Висше училище по телекомуникации и пощи

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Висше училище по телекомуникации и пощи
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Павлинка Радойска, зам.-ректор e-mail: p.radoiska@utp.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Обучение в тясно сътрудничество с бизнеса
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 5.3. Комуникационна и компютърна техника 5.13. Общо инженерство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Информационни технологии, телекомуникационни технологии, киберсигурност, управление и предоставяне на услуги в дигиталната сфера и/или с използване на дигитални инструменти
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към изграждане на тясна и устойчива връзка между висшето образование и бизнеса с цел подготовка на висококвалифицирани специалисти с актуални знания и практически умения. Основен фокус е обучението да отразява динамично променящите се технологии и изисквания на пазара на труда, като се осигури бърза и успешна реализация на студентите по специалността им. Насочеността включва интегриране на бизнеса в учебния процес, развитие на интердисциплинарни и иновативни специалности и засилване на практическото обучение. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво във времето. • Прилага се повече от 10 години с приемственост при смяна на академичното ръководство. • Активно развитие и разширяване през последните 5 години (сключване на партньорства, разкриване на нови специалности, инвестиции в материална база). • Продължаващо развитие чрез ежегодни инициативи и планирани бъдещи дейности (напр. конференции и съвместни обучения).

	Резултати (вкл. количествени) • Сключени над 40 меморандума за сътрудничество с фирми, държавни и неправителствени организации (последните 5 години). • Разкрити нови образователни направления и специалности: – 1 ново професионално направление (5.13. Общо инженерство); – 4 нови бакалавърски и 2 магистърски специалности в него; – 4 интердисциплинарни специалности. • Въвеждане на обучение по изкуствен интелект във всички специалности. • Активно участие на експерти от бизнеса в учебния процес (лекции, упражнения, разработка на съдържание). • Реализирани съвместни практически обучения, включително симулационни упражнения и работа в реална технологична среда. • Проведени стажове на 250 студенти в над 17 фирми и институции по програма „Студентски практики – Фаза 2“. • Привлечени над 320 000 лв. от бизнес партньори за оборудване на лаборатории. • Организирани събития и конференции с участие на бизнеса и институции. • Около 50% от завършилите се реализират директно по специалността си, с устойчива тенденция към увеличаване на този дял. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: • дългосрочно изградени партньорства, формализирани чрез меморандуми за сътрудничество; • постоянно участие на бизнеса в разработването и актуализирането на учебните планове; • институционализиране на съвместни дейности – стажове, практически обучения, участие в преподаването и оборудване на лаборатории; • финансова и материална подкрепа от партньорите; • приемственост в политиката на висшето училище независимо от управленските промени; • планирано развитие на инициативи (напр. ежегодни конференции), които утвърждават връзката „образование – бизнес“.

3. Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по математика и информатика (ФМИ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Деканско ръководство на ФМИ
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Форум на кариерното развитие на ФМИ
Професионално направление, за което се отнася	1.3. Педагогика на обучението по… 4.5. Математика 4.6. Информатика и компютърни науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Софтуерни компании, банки, застрахователни дружества, мобилни оператори, БАН
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към създаване на устойчива връзка между студентите, академичното ръководство и бизнеса чрез ежегоден форум за кариерно развитие. Основна цел е да се подпомогне професионалната реализация на студентите, като им се предостави пряк достъп до работодатели, актуална информация за пазара на труда и възможности за стажове и работа. Насочеността включва и събиране на обратна връзка от бизнеса за качеството на обучението, която да се използва за актуализиране на учебните програми и развитие на научноизследователската дейност. **Продължителност (период на изпълнение):** Практиката се реализира ежегодно. • Форумът на кариерното развитие се провежда всяка година в периода май – юни. • През 2022 г. е проведен в две издания (пролетно и есенно). • Инициативата е утвърдена като дългосрочна практика с непрекъснато развитие и разширяване на партньорствата.

	Резултати (вкл. количествени) • Ежегодно участие на множество фирми и работодателски организации във форума. • Осигурен директен контакт между студенти и работодатели, включително информация за стажове и работни позиции. • Провеждане на регулярни срещи между бизнеса и деканското ръководство за развитие на сътрудничеството. • Включване на специалисти от практиката като хонорувани преподаватели – планирано участие на над 30 експерти през учебната 2025/2026 г. • Актуализиране на учебните програми и създаване на нови избираеми дисциплини въз основа на обратна връзка от бизнеса. • Иницииране на научни изследвания и дипломни работи по реални практически проблеми. 100% реализация на завършилите по данни от Рейтинговата система на висшите училища в България. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: • ежегодно институционализирано провеждане на форума по инициатива на деканското ръководство; • активно и разширяващо се партньорство с фирми и организации, включително нови партньори и научни центрове; • системно използване на обратната връзка от бизнеса за подобряване на учебното съдържание; • дългосрочно включване на специалисти от практиката в образователния процес; • поддържане на динамичен процес на сътрудничество, включващ стажове, преподаване, съвместни инициативи и научни разработки.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Божидар Недев ръководител на катедра „Финанси и счетоводство“ директор „Стратегическо планиране“ към Кариерния център на факултета e-mail: bozhidar.nedev@feb.uni-sofia.bg

Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Гъвкави стажове и работа до 20 работни часа на седмица
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Счетоводство и одит, държавно управление, финансово-инвестиционна сфера, управление, услуги и производство.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към създаване на балансиран модел за съчетаване на обучение и практическа заетост чрез предлагане на гъвкави стажове и работа с натовареност до 20 часа седмично. Основна цел е да се гарантира качествен учебен процес, като същевременно студентите придобиват практически умения в реална бизнес среда. Насочеността включва ограничаване на негативния ефект от пълната заетост върху академичната подготовка и създаване на структуриран канал за комуникация между студенти и работодатели. **Продължителност (период на изпълнение)** • Практиката стартира през есента на 2024 г. • Реализира се като текуща инициатива с продължаващо публикуване на възможности за стаж и работа. • В рамките на практиката е проведен кариерен форум (3 декември 2024 г.) като част от нейното развитие и популяризиране. **Резултати (вкл. количествени)** • Създадена е специализирана система (директория в Moodle) за публикуване на стажове и работа до 20 часа седмично, достъпна за всички студенти на Факултета. • Осигурен е ексклузивен достъп на студентите до предложения от партньорски организации.

	• Изградена е ефективна комуникационна връзка между бизнеса и студентите чрез директен канал. • Проведен е кариерен форум с участие на партньорски организации, насочен към популяризиране на гъвкавите форми на заетост. • Повишена информираност сред студентите относно възможностите за балансиране на обучение и работа. **Устойчивост** Практиката демонстрира потенциал за устойчивост чрез: • ограничаване на инициативата до партньорски организации със сключени споразумения, което гарантира дългосрочност и доверие; • интегриране в съществуващата дигитална инфраструктура (Moodle), което осигурява лесна поддръжка и развитие; • отговор на реален и устойчив проблем – прекомерна заетост на студентите; • възможност за надграждане чрез регулярни кариерни форуми и разширяване на партньорската мрежа; • синергия между академичната политика и нуждите на бизнеса, насочена към дългосрочно подобряване качеството на обучението и реализацията на студентите.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Боряна Пелова e-mail: bpelova@feb.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Казусно базирано обучение с участието на бизнеса (GOALS for future ready professionals: A transformative learning model)
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“

Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Различни сфери на бизнеса – консултантски услуги, търговия, финанси и др.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към интегриране на казусно базирано обучение с активно участие на бизнеса като иновативен модел за подготовка на „професионалисти на бъдещето“. Основната цел е да се постигне ефективна симбиоза между теоретичните знания, научния подход и практическото им приложение в реална бизнес среда. Насочеността включва развитие на аналитични и практически умения у студентите, кариерно ориентиране чрез работа по реални бизнес казуси, както и изграждане на устойчиви партньорства между университета и работодателите. **Продължителност (период на изпълнение)** • Практиката е интегрирана като част от стратегическото развитие на Факултета и се реализира устойчиво във времето. • Прилага се текущо в рамките на различни курсове и образователни програми. • Развива се чрез дългосрочни партньорства и е надграждана с въвеждането на нови програми (напр. магистърска програма „Изкуствен интелект за бизнес и финанси“). • Разширена е и извън висшето образование – внедрена в средното образование (ПГ по компютърно програмиране и иновации – Бургас). **Резултати (вкл. количествени)** • Изградена партньорска мрежа от над 200 двустранни споразумения с бизнеса. • Създадена и реализирана магистърска програма „Изкуствен интелект за бизнес и финанси“ с активното участие на бизнес партньор. • Включване на реални бизнес казуси в учебния процес в различни курсове. • Осигуряване на стажантски възможности за студентите от страна на работодателите. • Реализация на завършилите – ежегодно включване на кадри от Факултета в партньорски компании. • Участие на представители на бизнеса като лектори и съавтори на учебното съдържание. • Осигурена материална база (напр. иновативно учебно пространство). • Международно признание на модела като значима образователна иновация.

	Устойчивост Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: ● институционализиране в стратегическото развитие на Факултета; ● широка и диверсифицирана партньорска мрежа от над 200 организации; ● взаимна ангажираност на академичния състав и бизнеса при разработване и реализиране на обучението; ● осигуряване на преход от обучение към заетост чрез стажове и реализация; ● положителна обратна връзка от работодателите и активно включване на завършили в бъдещи партньорства; ● разширяване на модела към други образователни нива (средно образование); ● динамично развитие и надграждане чрез нови програми, инициативи и форми на сътрудничество.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Елеонора Станчева-Тодорова оперативен директор на Кариерния център на факултета, e-mail: e_stancheva@feb.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Комбиниране на теория и практика в учебните занятия
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Счетоводство и одит, изкуствен интелект, държавно управление, финансово-инвестиционна сфера, управление, услуги и производство.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към интегриране на теоретичното обучение с реалния бизнес опит чрез активно участие на представители на бизнеса в учебния процес.

	Основната цел е да се осигури съвременно, приложно ориентирано образование, което подготвя студентите за плавен преход към професионална реализация. Насочеността включва разработване на учебни програми в сътрудничество с бизнеса, провеждане на практически ориентирани курсове и изграждане на умения, съответстващи на актуалните изисквания на пазара на труда. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво във времето чрез: • въвеждане на отделни курсове още от учебната 2014/2015 г. („Социално предприемачество“); • развитие и разширяване през следващите години (напр. 2015/2016 г. – магистърски курсове; 2019/2020 г. – бакалавърска програма с участие на бизнеса; 2020/2021 г. – нови курсове и партньорства; 2022/2023 г. – нови избираеми дисциплини); • текущо прилагане във всички образователно-квалификационни степени (бакалавър и магистър) с ежегодно планиране и надграждане. **Резултати (вкл. количествени)** • Разработени и реализирани множество съвместни курсове с бизнеса както в ОКС „бакалавър“, така и в ОКС „магистър“. • Създадени и актуализирани учебни програми с участие на представители на бизнеса по над 9 ключови дисциплини. • Активно участие на експерти от водещи компании и институции в преподаването (вкл. КПМГ, EY, PwC, Deloitte, БДО, БНБ, НАП и др.). • Включване на специалисти от практиката като водещи преподаватели в редица курсове. • Реновирани и оборудвани множество учебни зали (над 10) с финансиране от бизнес партньори. • Провеждане на регулярни работни срещи с бизнеса за актуализиране на учебното съдържание. • Разширяване на партньорската мрежа и съвместните инициативи ежегодно. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: • дългосрочно и системно партньорство с широк кръг водещи компании и институции; • институционализиране на съвместното разработване и преподаване на учебни дисциплини; • регулярно актуализиране на учебните програми въз основа на обратна връзка от бизнеса и студентите;

	• финансова и материална подкрепа от партньорите (вкл. модернизиране на учебната база); • годишно планиране и разширяване на съвместните дейности; • прилагане на модела във всички образователни степени, което гарантира неговата дългосрочна приложимост и развитие.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по класически и нови филологии катедра „Англицистика и американистика“ и катедра „Романистика“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д.ф.н. Весела Генова съръководител МП „Превод“ e-mail: vgenova@uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Тесни и постоянни връзки на МП „Превод“ с бизнеса
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Водещи производители на ключови софтуерни продукти за езиковата индустрия – RWS Trados. Phrase, Zoo Academy, Juremy. Главна дирекция „Писмени преводи“ към Европейската комисия
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към изграждане и поддържане на тесни и постоянни връзки между магистърската програма „Превод“ и бизнеса в сферата на езиковите услуги. Основната цел е подготовка на висококвалифицирани специалисти, отговарящи на актуалните изисквания на пазара, чрез интегриране на съвременни технологии, практически опит и директен контакт с работодатели. Насочеността включва сътрудничество с водещи компании и институции, участие в международни мрежи и адаптиране на обучението към динамиката на езиковата индустрия.

	Продължителност (период на изпълнение) Практиката се реализира устойчиво и дългосрочно. • Сътрудничеството с бизнес партньори и институции се осъществява ежегодно и непрекъснато. • Участието в европейската мрежа EMT се подновява на всеки 5 години (последно през 2019 г. и 2024 г.). • Редовно се разработват и въвеждат нови инициативи и курсове (напр. нов курс по последващо редактиране на машинен превод през последните две години). • Партньорствата се разширяват, включително нови споразумения през 2025 г. и през 2026 г. **Резултати (вкл. количествени)** • Сключени споразумения с водещи доставчици на софтуер за езиковата индустрия и организации. • Осигуряване на задължителен 120-часов стаж за студентите, включително ежегоден 30-часов стаж в реална работна среда. • Провеждане на съвместни семинари и дискусионни форуми с професионалисти от сектора. • Участие на студенти в международни инициативи (напр. Translating Europe Forum, летни училища по превод). • Въвеждане на нови и актуализирани курсове, съобразени с нуждите на пазара (напр. курс по последващо редактиране на машинен превод). • Проследяване на кариерната реализация на завършилите в рамките на международни стандарти (Европейски знак за качество EMT). • Разширено партньорство с институции на ЕС, включително сключени 4 нови споразумения през 2025 г. и 4 през 2026 г. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: • дългосрочни партньорства с водещи компании, професионални организации и европейски институции; • членство в международната мрежа EMT, гарантиращо качество и съответствие с европейските стандарти; • системно осигуряване на стажове и практически обучения в реална работна среда; • редовно актуализиране на учебното съдържание спрямо технологичните и пазарните тенденции; • активно участие на преподаватели и студенти в международни форуми и инициативи; • разширяване на сътрудничеството и създаване на нови форми на взаимодействие с бизнеса и институциите.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Венцислава Петрова e-mail: vpetrova@biofac.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Био-Бизнес **Практиката е отличена с първо място в категорията**
Професионално направление, за което се отнася	4.3. Биологически науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Бъдещи специалисти в областта на микробиологията и екологичната биотехнология
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към изграждане на устойчива връзка между образование, наука и бизнес в областта на микробиологията и екологичната биотехнология. Основната цел е създаване на дългосрочно партньорство, което да подпомага подготовката на кадри, развитието на научно-приложни изследвания и внедряването на иновации. Насочеността включва съвместни образователни инициативи, стажантски програми, научни проекти и разработване на нови технологии и продукти с практическа приложимост. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво и дългосрочно. • Сътрудничеството датира от 2000 г. и продължава до момента. • Формализирано е със споразумение за сътрудничество от 2021 г. • Реализирано чрез последователни международни и национални проекти (2000 – 2003; 2019 – 2021; 2025 – 2029). • Провеждат се регулярни стажантски програми и съвместни дейности през годините (напр. 2015 – 2024 и текущо).

	Резултати (вкл. количествени) ● Реализирани множество съвместни научни и образователни проекти на национално и европейско ниво. ● Разработена иновация и патент (метод за получаване на глутатион). ● Участие в международни проекти и програми (вкл. Erasmus+ и Horizon Europe). ● Провеждане на системни стажантски програми за студенти от бакалавърска и магистърска степен. ● Реализирани дипломни и курсови работи, базирани на реални научно-приложни задачи. ● Участие на служители на бизнеса в докторски програми и успешно защитени дисертации. ● Реализация на студенти в партньорската компания (множество примери за наети възпитаници). ● Провеждане на съвместни научни семинари и участие в научни журита. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: ● дългосрочно партньорство (над 20 години) между университет и бизнес; ● комбиниране на образование, научни изследвания и индустриално приложение; ● взаимна ангажираност – университетът осигурява научен капацитет, а бизнесът – реална работна среда и реализация; ● продължаващо участие в национални и европейски проекти и разработване на нови инициативи; ● постоянно обновяване на обучението и научната дейност спрямо нуждите на пазара и глобалните предизвикателства; ● планове за бъдещо развитие – разширяване на партньорството, нови изследвания и въвеждане на иновативни образователни подходи (напр. микрокредити).

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Росица Кузманова e-mail: rtoneva@fibank.bg

Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Въвеждане на факултативен модул „Предприемачество“ в учебните планове за ОКС „бакалавър“ на всички специалности в Историческия факултет
Професионално направление, за което се отнася	2.2. История и археология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към интегриране на предприемаческо образование в обучението на студенти от всички специалности в Историческия факултет чрез въвеждане на факултативен модул „Предприемачество“. Основната цел е развитие на предприемаческо мислене, инициативност и практически умения, приложими в различни професионални сфери, включително извън традиционните академични реализации. Насочеността включва подготовка на студентите за самостоятелна заетост, стартиране на собствен бизнес и адаптация към динамичната икономическа среда. **Продължителност (период на изпълнение)** • Практиката е въведена като част от учебните планове на бакалавърските програми на Историческия факултет. • Реализира се текущо и устойчиво като факултативен модул, предлаган ежегодно. • Надгражда се чрез актуализиране на съдържанието и адаптиране към съвременните изисквания и тенденции. **Резултати (вкл. количествени)** • Въведен факултативен модул „Предприемачество“ за всички бакалавърски специалности във Факултета. • Разширяване на компетенциите на студентите извън основната им специалност с практически насочени знания и умения. • Повишен интерес към предприемаческа дейност и алтернативни форми на професионална реализация. • Създадени възможности за разработване на идеи за собствен бизнес и проекти в рамките на обучението. • Подобрена подготовка на студентите за пазара на труда и за самостоятелна икономическа активност.

	Устойчивост Практиката демонстрира устойчивост чрез: ● институционализиране в учебните планове на всички бакалавърски програми във Факултета; ● възможност за ежегодно прилагане и надграждане на съдържанието; ● универсална приложимост към различни хуманитарни специалности; ● съответствие с нарастващата нужда от предприемачески умения в съвременната икономика; ● потенциал за развитие чрез включване на външни експерти и партньорства с бизнеса.

4. Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Красимир Кръстанов, ректор
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Актуализиране на учебни програми и планове
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика; 5.1. Машинно инженерство; 5.2. Електротехника, електроника и автоматика; 5.3. Комуникационна и компютърна техника; 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация; 5.7. Архитектура, строителство и геодезия; 5.13. Общо инженерство.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Приложимост в различни сфери
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към осигуряване на високо качество и актуалност на обучението чрез периодично актуализиране на учебните планове и програми с активно участие на работодателите. Основната цел е подготовка на висококвалифицирани кадри, отговарящи на динамично променящите се изисквания на транспортния сектор и свързаните индустрии. Насочеността включва адаптиране на обучението към нови технологии, нормативни изисквания и реални условия на експлоатация, както и синхронизация с европейските политики и стандарти. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира като непрекъснат процес. • Прилага се регулярно по инициатива на катедрите и в сътрудничество с потребителите на кадри. • Актуализациите се извършват периодично в рамките на всеки академичен цикъл. • Конкретно отчетен период: януари 2024 г. – януари 2025 г.

	Резултати (вкл. количествени) • Актуализирани 22 учебни плана (23,7% от всички). • Актуализирани 188 учебни програми (23,13% от преподаваните). • Включване на изискванията на водещи работодатели и институции в учебното съдържание (напр. БДЖ, НКЖИ, Метрополитен, ЦГМ и др.). • Осъвременяване на обучението спрямо нови технологии, нормативни документи и практики в сектора. • Съответствие на учебното съдържание с Европейската референтна рамка на ключовите компетентности за учене през целия живот. • Подобрена подготовка на специалисти за транспортния сектор и свързаните индустрии. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: • институционализиран механизъм за регулярна актуализация на учебната документация; • постоянно взаимодействие с ключови работодатели и потребители на кадри; • гъвкавост на учебните програми спрямо технологичните и нормативните промени; • съответствие с европейските изисквания и политики в транспорта и образованието; • прилагане във всички професионални направления на висшето училище; • отговор на дългосрочната нужда от квалифицирани специалисти в един от стратегическите сектори на икономиката.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Красимир Кръстанов, ректор
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Практическо обучение, публични лекции, практики и стажове за студентите
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 5.1. Машинно инженерство

	5.2. Електротехника, електроника и автоматика 5.3. Комуникационна и компютърна техника 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация 5.7. Архитектура, строителство и геодезия 5.13. Общо инженерство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Приложимост в различни сфери
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Осигуряване на тясна връзка между теория и практика чрез интегриране на стажове, практически обучения, публични лекции и директно взаимодействие с бизнеса. Практиката е насочена към изграждане на практически умения, повишаване на пригодността за заетост и улесняване на прехода от образование към трудовия пазар. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянна практика, интегрирана в учебния процес и реализирана ежегодно чрез учебни планове, стажантски програми, кариерни форуми и партньорски инициативи. **Резултати (вкл. количествени)** • Висока степен на реализация на завършилите студенти в транспортния и индустриалния сектор. • Участие на десетки компании в кариерни събития (напр. 22 компании в Ден на кариерата 2024). • Проведени множество практически обучения, семинари и посещения в реална работна среда. • Участие на 42 студенти в практики по проект „Студентски практики – Фаза 2“. • Положителна оценка от работодателите за нивото на подготовка и бързата адаптация на студентите. **Устойчивост** • Практиката е устойчива благодарение на дългосрочни партньорства с бизнеса, интегрирането ѝ в учебните планове и регулярното провеждане на събития и стажове. • Подкрепя се от институционалната политика на Университета и се развива чрез разширяване на партньорската мрежа и участие в национални и европейски проекти.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Красимир Кръстанов, ректор
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Център за кариерно развитие
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 5.1. Машинно инженерство 5.2. Електротехника, електроника и автоматика 5.3. Комуникационна и компютърна техника 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация 5.7. Архитектура, строителство и геодезия 5.13. Общо инженерство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Приложимост в различни сфери
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Осигуряване на ефективна връзка между студентите и пазара на труда чрез предоставяне на актуална информация за стажове, работни позиции, стипендии и обучения. Практиката е насочена към подпомагане на професионалната ориентация, кариерното развитие и успешната реализация на студентите, както и към адаптиране на обучението спрямо изискванията на бизнеса. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянно действаща практика, реализирана целогодишно чрез онлайн платформи (уебсайтове, вътрешни системи, социални мрежи), кариерни събития и регулярна комуникация с работодатели и студенти. **Резултати (вкл. количествени)** • Над 70 фирми и организации ежегодно използват ресурсите на центъра.

	• Публикуване на множество обяви за работа, стажове, стипендии и обучения от компании като Schneider Electric, Siemens Mobility, Huawei Technologies Bulgaria и др. • Организиране на ежегодни кариерни форуми („Ден на кариерата“) с широко участие на бизнеса. • Провеждане на анкетни проучвания сред студенти и работодатели за оценка на качеството на обучението. • Висока степен на реализация на завършилите студенти и положителна оценка от работодателите относно тяхната подготовка. **Устойчивост** • Практиката е устойчива благодарение на дългосрочни партньорства с бизнеса, постоянен интерес от страна на работодателите и активното използване на дигитални комуникационни канали. • Центърът функционира като ключов елемент от институционалната политика на Университета, подпомаган от регулярна обратна връзка, участие в проекти и непрекъснато разширяване на мрежата от партньори.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Красимир Кръстанов, ректор
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Споделени ресурси в обучения – към Центъра за следдипломна квалификация и продължаващо обучение
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 5.1. Машинно инженерство 5.2. Електротехника, електроника и автоматика 5.3. Комуникационна и компютърна техника 5.5. Транспорт, корабоплаване и авиация 5.7. Архитектура, строителство и геодезия 5.13. Общо инженерство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“

Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Приложимост в различни сфери
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към тясна интеграция между висшето образование, бизнеса и междууниверситетските мрежи чрез споделяне на ресурси – преподаватели, лаборатории, учебни програми и експертиза. Основната цел е повишаване на квалификацията и преквалификацията на кадри в транспортния сектор и свързаните индустрии, както и адаптиране на обучението към конкретните нужди на работодателите. Паралелно се развиват и научноизследователски капацитет, иновации и технологичен трансфер чрез центрове и лаборатории. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката има устойчив и дългосрочен характер, реализира се ежегодно и надгражда дейностите си. Особено интензивно развитие се наблюдава след създаването на Центъра за иновативни транспортни технологии и системи през 2022 г., като всяка следваща година се разширяват партньорствата, лабораторната база и обучителните дейности. **Резултати (вкл. количествени)** Постигнати са значими измерими резултати. • 284 обучаеми са преминали специализирани обучения за машинисти (метро и локомотиви). • Над 110 студенти се обучават в лабораторията 3DEXPERIENCE . • Над 130 студенти са преминали обучение чрез високотехнологичен симулатор за пътна безопасност. • Обучени са преподаватели (над 40 общо) за работа с модерни технологии и симулатори. • Реализирани са десетки специализирани курсове по заявка на бизнеса (метрополитен, товарни превози, строителство, транспорт). • Развити са множество лаборатории (железопътна сигнализация, компютърни системи, високоволтова техника, фотоволтаици). • Изпълняват се 24 проекта (международни и национални). • Регистриран е полезен модел (иновативен продукт). • Разширена е широка партньорска мрежа – университети, бизнес, клъстери и професионални гимназии.

	Устойчивост Практиката демонстрира висока устойчивост чрез: ● дългосрочни партньорства с бизнес организации, клъстери и образователни институции; ● постоянен интерес от страна на работодателите за нови обучения и квалификационни курсове; ● развитие и обновяване на материалната база (лаборатории, симулатори, софтуер); ● интеграция на научноизследователска дейност с обучението; ● подготовка на преподаватели за работа с нови технологии; ● възможности за самофинансиране чрез обучения по заявка на бизнеса и участие в проекти; ● пряка връзка с нуждите на пазара на труда, което гарантира дългосрочна приложимост и ефективност.

5. Медицински университет – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив Факултет по дентална медицина
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Христо Даскалов, д.м. заместник-декан по учебната дейност и СДО e-mail: vice_dean_ea@fdm.mu-plovdiv.bg e-mail: hristo.daskalov@mu-plovdiv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Партньорство между Факултета по дентална медицина при Медицинския университет – Пловдив, и Дентален център 2 – Пловдив ЕООД, за практическо обучение и професионална реализация на студенти по дентална медицина.
Професионално направление, за което се отнася	7.2. Дентална медицина
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Здравеопазване; дентална медицина; предоставяне на дентални услуги; практическо обучение и професионална подготовка на бъдещи лекари по дентална медицина.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Дентален център 2 – Пловдив ЕООД.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява устойчив модел на партньорство между Факултета по дентална медицина при Медицинския университет – Пловдив, и Дентален център 2 – Пловдив ЕООД, насочен към по-тясно обвързване на академичното обучение с реалната професионална среда в областта на денталната медицина. Партньорството стъпва върху дългогодишно взаимодействие между двете организации, като ДЦ-2 е посочен като правоприемник на бившата стоматологична поликлиника към ФДМ – Пловдив, а сътрудничеството се изразява в обмен на кадри, прием на студенти за практика и участие в дейности, свързани с продължаващо обучение и научни прояви.

	Практиката има за цел да подпомогне професионалната подготовка на студентите по дентална медицина чрез включването им в реална работна среда, където могат да надграждат теоретичните знания с практически умения. В приложените материали е посочено, че между ФДМ – Пловдив, и Дентален център 2 – Пловдив ЕООД, е подписан меморандум за сътрудничество, чрез който страните официално заявяват желанието си за съвместна работа. **Продължителност (период на изпълнение)** Партньорството има дългосрочен характер. Меморандумът за сътрудничество задава срок на действие от три години, считано от датата на подписването му, като е предвидена възможност за допълване и изменение по взаимно съгласие. Като конкретна дейност по практиката са представени удостоверения за проведена лятна учебна практика през 2025 г. с продължителност 20 работни дни. **Резултати (вкл. количествени)** Практиката има няколко видими резултата. На първо място, студенти от ФДМ – Пловдив, ежегодно провеждат летни практики в Дентален център 2 – Пловдив ЕООД. Броят на студентите варира през годините, но Центърът е предпочитано място за практика поради близостта си до Факултета по дентална медицина, добрата материално-техническа база и наличието на висококвалифицирани специалисти. На второ място, практиката има принос към научната и професионалната активност на студентите. Партньорството има отражение върху професионалната реализация на кадри. В ДЦ-2 работят бивши студенти на ФДМ – Пловдив, които имат успешна професионална и преподавателска реализация. Сключват се и допълнителни споразумения към трудови договори, което показва наличие на реална професионална ангажираност на специалисти по дентална медицина в ДЦ-2. **Устойчивост** Практиката има потенциал за устойчивост, тъй като се основава на институционализирано партньорство, реална потребност от практически бази за обучение и трайна връзка между ФДМ – Пловдив, и Дентален център 2 – Пловдив ЕООД.

	Сътрудничеството не се изчерпва с единични стажове, а включва по-широк модел на взаимодействие – прием на студенти за практика, участие в научни сесии, курсове за продължаващо обучение и професионална реализация на завършили кадри. Академичното ръководство планира участие в трудови борси съвместно с други дентални центрове с цел популяризиране на създадения модел на сътрудничество.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив Фармацевтичен факултет Катедра по организация и икономика на фармацията
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. Даниела Грекова-Кафалова ръководител на Катедра по организация и икономика на фармацията, Медицински университет – Пловдив e-mail: Daniela.Kafalova@mu-plovdiv.bg e-mail: grekovadaniela@gmail.com.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Партньорство за практическо обучение, професионална ориентация и връзка с работодателите в ПН
Професионално направление, за което се отнася	7.3. Фармация
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Фармация, здравеопазване, фармацевтично производство, клинични изпитвания, фармаковижиланс, аптечна практика, болнична фармация, медицински изделия и фармацевтични грижи. Практиката се реализира чрез взаимодействие с представители на работодатели, професионални организации и компании от фармацевтичния и здравния сектор, включително участници от областта на клиничните изпитвания, фармаковижиланс, клиничната фармация, фармацевтичното оборудване и медицинските изделия. Партньори: ИАЛ, Clineca ЕАД, Novartis, МБАЛ „Медлайн“, H-Retail, Shimadzu и AstraZeneca.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към засилване на връзката между обучението по фармация в Медицинския университет – Пловдив, и реалните потребности на работодателите, професионалната практика и съвременните направления във фармацевтичния сектор. Тя съчетава актуализиране на учебното съдържание, събиране и анализ на обратна връзка от студенти и работодатели, включване на гост-лектори от практиката, посещения във фармацевтични предприятия, обучение за работа със специализирана апаратура и медицински изделия, както и развитие на възможности за следдипломна квалификация. Основната насоченост на практиката е студентите по фармация да получат по-добра професионална ориентация и по-практически приложима подготовка. В този модел обучението не се ограничава само до академично съдържание, а се допълва с реални примери от фармацевтичната практика, клиничните изпитвания, фармаковижиланс, клиничната фармация, фармацевтичното производство и работата с медицински изделия. По този начин се подпомага преходът от университетското обучение към професионалната реализация. Практиката включва и механизми за обратна връзка от работодатели и обучаващи се, чрез които се проследява удовлетвореността от образователната програма и се идентифицират потребности от допълнително обучение. Това позволява учебният процес да бъде адаптиран към очакванията на професионалната среда и към необходимостта от специфични умения, свързани с реалната работа на магистър-фармацевтите. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката има устойчив и развиващ се характер. В различни нейни направления са включени дейности от периода 2017 – 2025 г., като гост-лекторите в свободноизбираемата дисциплина „Клинична фармация и нови области във фармацевтичната практика“ участват активно от учебната 2022/2023 г. През учебната 2022/2023 г. в дисциплината са включени 28 студенти, през 2023/2024 г. – 30 студенти, а през 2024/2025 г. интересът продължава да нараства и включените студенти са 35.

	Резултати (вкл. количествени) Практиката дава възможност обучението по фармация да се доближи до реалната професионална среда чрез участие на външни специалисти, практически ориентирани дисциплини и обучение за работа със съвременни аналитични методи и медицински изделия. Студентите се запознават с приложението на знанията си в клиничните изпитвания, фармаковижиланс, клиничната фармация, фармацевтичното производство и фармацевтичните грижи, включително чрез работа с конкретни продукти и технологии. Резултатът е по-добра професионална ориентация и по-практическа подготовка на бъдещите магистър-фармацевти. Допълнителен ефект е поддържането на активна връзка между Университета, завършилите студенти и работодателите чрез Кариерен център, Алумни клуб и регулярна обратна връзка за потребностите от допълнително обучение, специализация и придобиване на специфични умения. **Устойчивост** Практиката има висока степен на устойчивост, защото обединява няколко взаимно допълващи се механизма – регулярна обратна връзка от работодатели и студенти, участие на външни експерти в обучението, развитие на свободноизбираеми дисциплини, поддържане на Алумни клуб, проследяване на професионалната реализация чрез Кариерен център и възможности за следдипломна квалификация. Моделът има потенциал за надграждане чрез разширяване на участието на работодатели и външни експерти, включване на нови практически модули, развитие на обучения с медицински изделия, допълване на курсовете за следдипломна квалификация и засилване на връзката между Университета, завършилите студенти и професионалната среда.

6. Селскостопанска академия

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Селскостопанска академия Институт по почвознание, агротехнологии и защита на растенията „Никола Пушкаров“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Диана Александрова, главен експерт, Национална служба за съвети в земеделието e-mail: office@naas.government.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Партньорство между ИПАЗР „Никола Пушкаров“, Националната служба за съвети в земеделието и земеделски стопанства за трансфер на знания в устойчивото земеделие.
Професионално направление, за което се отнася	Професионално направление в областта на аграрните науки, почвознанието, агротехнологиите, растителната защита и устойчивото управление на природните ресурси.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Земеделие, устойчиво управление на почвите, опазване на водите, растениевъдство, зеленчукопроизводство, агроекология, консултантски услуги в земеделието и трансфер на знания към земеделските производители. Национална служба за съвети в земеделието, включително териториалните ѝ структури, както и земеделски стопанства и предприятия, сред които „Дейв-2007“ ЕООД, с. Мало Конаре, община Пазарджик. Практиката включва и партньорски взаимодействия с Българския фермерски съюз и Столична община в направления, свързани с устойчивото използване и възстановяване функциите на почвите.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представя устойчиво партньорство между ИПАЗР „Никола Пушкаров“, Националната служба за съвети в земеделието и представители на земеделската практика, насочено към пренос на научни знания към реалния аграрен сектор.

	Основната ѝ цел е земеделските стопани и експертите да получават достъпна, приложима и научно обоснована информация по ключови теми като опазване на почвите и водите, ограничаване на замърсяването от земеделска дейност, баланс на хранителните елементи, устойчиво торене и използване на биостимулатори и биоторове. Практиката съчетава експертния капацитет на научната организация с консултантската и организационна роля на НССЗ. Чрез семинари, обучения и демонстрации се създава пряка връзка между научните разработки и ежедневните решения на земеделските производители. Акцентът е върху практически приложими подходи, които подпомагат едновременно повишаването на добивите, подобряването на почвеното плодородие и намаляването на риска от замърсяване на повърхностните и подземните води. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката има текущ и развиващ се характер. През 2025 г. са реализирани конкретни обучителни инициативи, сред които онлайн семинар на тема „Опазване качеството на повърхностните и подземните води от антропогенни въздействия. Баланс на хранителни елементи в системата почви – води – растения“, проведен на 10 юли 2025 г., както и информационно-обучителен семинар в Пазарджик и стопанството на „Дейв-2007“ ЕООД на тема „Приложение на биостимулатори и биоторове в зеленчукопроизводството за устойчиво управление на почвата“, проведен на 26 юни 2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** Практиката осигурява пряк трансфер на знания към земеделски стопани и експерти чрез обучения по теми с висока практическа значимост – защита на водите от нитратно замърсяване, прецизно торене, мониторинг на почвеното плодородие, баланс на хранителните елементи и приложение на биостимулатори и биоторове. Участниците получават конкретни насоки за прилагане на добри земеделски практики, включително разумно торене, сеитбообращение, буферни зони около водоеми и интегрирани природосъобразни агротехнически решения. Допълнителен резултат е свързването на земеделски стопани, научни институции и организации с възможности за участие в иновативни проекти по Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. Така практиката не

	само информира, но и насърчава бъдещо партньорство между науката и земеделския сектор. **Устойчивост** Практиката има потенциал за устойчиво развитие, тъй като стъпва върху трайна потребност от научно обосновани решения в земеделието и върху работещо партньорство между научна организация, консултантска служба и реални земеделски стопанства. Темите за опазване на почвите, водите, устойчивото торене и екологосъобразното производство са пряко свързани с дългосрочните предизвикателства пред аграрния сектор. Моделът може да бъде разширяван чрез нови демонстрационни дейности, обучения в други региони, включване на повече земеделски стопанства и разработване на съвместни иновативни проекти. Особено значение има възможността научният капацитет на ИПАЗР „Никола Пушкаров“ да достига до практиката чрез партньорската мрежа на НССЗ и чрез пряка работа с производители на място.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Селскостопанска академия Институт по почвознание, агротехнологии и защита на растенията „Никола Пушкаров“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д.н. Мартин Банов – ръководител на договорите
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Приложни почвени изследвания и мониторинг за устойчиво използване на земеделски територии и терени, свързани с ВЕИ.
Професионално направление, за което се отнася	Науки за земята, аграрни науки, почвознание, екология и опазване на околната среда.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Утвърдени учени

Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Практиката се отнася основно до земеделие, управление и опазване на почвените ресурси, възобновяема енергия, екологичен мониторинг и устойчиво управление на територии. В предоставените договори са включени дейности по оценка на въздействието на мащабни системи за производство и съхранение на електрическа енергия от ВЕИ върху качеството и устойчивото ползване на почвите, както и районирane на агроекологичния потенциал за отглеждане на основни земеделски култури.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	„КАЛОЯНОВО СОЛАР БГ “ ООД; ЗКПУ Мъглен, с. Мъглен; Нов български университет във връзка с проект TUdi: Transforming Unsustainable management of soils in key agricultural systems in EU and China.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представя модел на приложно научно сътрудничество между научна организация и външни потребители на научни резултати в областта на почвознанието, устойчивото земеползване, агроекологичната оценка и въздействието на инвестиционни дейности върху почвените ресурси. Практиката е свързана с изпълнение на договори с ръководител проф. д.н. Мартин Банов, насочени към теренни проучвания, изследвания, мониторинг и изготвяне на експертни доклади за нуждите на конкретни организации. Основната насоченост е към практическо приложение на научната експертиза при оценяване на краткосрочното, средносрочното и дългосрочното въздействие от реализацията на мащабни системи за производство и съхранение на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници върху качеството и устойчивото ползване на почвите. Практиката включва и агроекологична оценка за нуждите на земеделски производители. В договора със ЗКПУ Мъглен е предвидено едромащабно районираne в мащаб 1:10 000 на агроекологичния потенциал по пригодност за отглеждане на основни земеделски култури в административните граници на землището на с. Мъглен, община Айтос, област Бургас. Практиката има ясно изразена приложна стойност, тъй като превежда научната експертиза в практически използваеми продукти: теренни оценки, мониторингови данни, експертни доклади, агроекологично районираne и стандартизирани бази данни. Тя подпомага както инвестиционни решения в сектора на ВЕИ, така и

	управлението на земеделските територии и оценката на почвените ресурси. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката са изготвени приложни научно-експертни продукти за външни потребители, включително почвени проучвания, мониторингови оценки, експертни доклади за въздействието на ВЕИ системи върху качеството и устойчивото ползване на почвите, едромащабно агроекологично райониране в мащаб 1:10000 и систематизирани данни за опитно поле „Божурище“. Реализирани са най-малко четири договорни/проектни ангажимента с организации – потребители на научни резултати. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката произтича от нейния приложен характер и от възможността резултатите да бъдат използвани при реални управленски, инвестиционни и земеделски решения. Почвените проучвания, мониторинговите данни и експертните доклади могат да подпомагат дългосрочното проследяване на въздействието на ВЕИ инфраструктурата върху почвените ресурси и да служат като основа за мерки за опазване и устойчиво ползване на земята. Участието в проекта TUdi допринася за стандартизиране на данните и за включване на национална научна експертиза в международна изследователска рамка, насочена към преодоляване на деградацията на почвите.

7. Технически университет – Варна

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – Варна катедра „Електроенергетика“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р инж. Николай Деянов Николаев e-mail: n.nikolaev@tu-varna.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Национално средношколско състезание „Енергетиката и ние“ (ЕИНИЕ) и свързани стажантски и стипендиантски програми в енергийния сектор.
Професионално направление, за което се отнася	ПН 5.4. Енергетика ПН 5.2. Електротехника, електроника и автоматика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Енергетика, електроенергийна система, пренос и разпределение на електрическа енергия, експлоатация на електроенергийни съоръжения и подготовка на технически кадри за енергийния сектор. „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД; „Електроразпределение Север“ АД; енергийни предприятия и организации, участващи в подготовката, стажовете и професионалната реализация на ученици и студенти в сферата на електроенергетиката.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към изграждане на устойчива връзка между средното професионално образование, висшето техническо образование и бизнеса в енергийния сектор. Основен елемент е Националното средношколско състезание „Енергетиката и ние“, организирано от Електротехническия факултет на Техническия университет – Варна, което дава възможност на ученици от средното образование да демонстрират придобити знания и умения, да бъдат мотивирани за продължаване на образованието си във висше училище и да изградят по-ранна професионална ориентация към енергетиката. Целите на състезанието включват стимулиране на учениците за надграждане

	на знанията, повишаване качеството на професионалната подготовка, създаване на творчески контакт между ученици и учители от сродни гимназии и изграждане на работни колективи между участници от средното и висшето образование, общини, регионални инспекторати и потребители на кадри от практиката. Практиката е допълнена от конкретни форми на практическо обучение и преход към заетост чрез летни стажантски, платени и стипендиантски програми в енергийни дружества. Лятната стажантска програма на ЕСО дава възможност на студенти в бакалавърска или магистърска степен да преминат през процесите по пренос на електроенергия, управление и експлоатация на електроенергийната система, да посетят електроенергийни обекти, да работят по реални задачи с ментор и да получат практически опит в квалифицирана професионална среда. **Продължителност (период на изпълнение)** Не е посочен като общ период за цялата практика. По отделни програми са посочени конкретни срокове: стажантската програма на ЕСО е с продължителност до три месеца и се провежда в периода 1 юни – 30 септември; летният стаж в „Електроразпределение Север“ АД е едномесечен в периода юли – септември; програмите „Млад електромонтьор“ и стипендиантската програма на „Електроразпределение Север“ АД са посочени за периода октомври 2025 г. – май 2026 г. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден работещ модел за свързване на ученици и студенти с реалната професионална среда в енергетиката чрез национално състезание, стажантски програми, платена програма за ученици и стипендиантска програма за студенти. Практиката осигурява демонстриране и надграждане на знания, практически опит в енергийни предприятия, менторска подкрепа, работа по реални задачи и възможност за последваща професионална реализация. Количествено са обхванати поне три вида програми – състезателна, стажантска и стипендиантска/платена обучителна програма, както и партньорства с ключови енергийни работодатели. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на пряката връзка между образователните институции и работодателите в енергийния сектор. Съчетаването на

	състезание, стажове, менторство, финансови стимули и възможност за последваща заетост създава условия за дългосрочно привличане на ученици и студенти към електроенергетиката. Практиката може да бъде продължавана ежегодно, да се разширява към други енергийни предприятия и да подпомага подготовката на кадри за сектор с висока обществена и икономическа значимост.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – Варна, катедра „Корабостроене, корабни машини и механизми“ (ККММ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р инж. Христо Пировски ръководител катедра ККММ e-mail: christo.pirovsky@tu-varna.bg доц. д-р инж. Галина Илиева, катедра ККММ e-mail: galina.ilieva@tu-varna.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Кариерни борси, индустриални посещения и сътрудничество с бизнеса в професионалното направление на корабостроенето, корабните машини и механизми.
Професионално направление, за което се отнася	Машинно инженерство; Транспорт, корабоплаване и авиация корабостроене и морска техника, корабни машини и механизми
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒ Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒ Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Морска индустрия, корабостроене, корабна техника, корабни машини и механизми, морски технологии, индустриално производство, инженерни услуги, информационни технологии и други икономически сектори, в които се реализират възпитаници на Техническия университет – Варна.

Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Практиката се реализира чрез взаимодействие с множество работодатели и партньорски организации. Сред посочените участници в кариерните събития са KBC Global Services, Siemens България, DXC Technology, ИКТ „Клъстер“ – Варна, МТГ „Делфин“ АД, „Шишеджам България“ ЕООД, „Електроразпределение Север“ АД и други работодатели, предлагащи стажантски позиции, свободни работни места и възможности за кариерно консултиране.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към изграждане на устойчива връзка между Техническия университет – Варна, катедра „Корабостроене, корабни машини и механизми“, студентите, кандидат-студентите и работодателите. Чрез кариерни борси, дни на кариерата, индустриални посещения, виртуални и присъствени дни на отворените врати се осигурява пряк контакт между обучаемите и представители на бизнеса. Целта е студентите да получат информация за реалните изисквания на пазара на труда, стажантски и работни позиции, възможности за професионално развитие и конкретни кариерни пътеки, а кандидат-студентите да се запознаят със специалностите, материално-техническата база и перспективите за реализация в инженерните и морските професии. Практиката обединява различни форми на взаимодействие с бизнеса и образователната среда – представяне на работодатели, кариерно консултиране, демонстрации в лаборатории, срещи с професионални експерти и запознаване със съвременна университетска инфраструктура, включително корабен навигационен тренажорен комплекс, лаборатории по електрообзавеждане на кораби, роботика, мехатроника, възобновяеми енергийни източници, CAD/CAM/CNC и бързо прототипиране. По този начин практиката подпомага ранното професионално ориентиране, прехода от образование към заетост и адаптирането на подготовката към потребностите на работодателите в морската индустрия, инженерния сектор, информационните технологии и свързаните икономически области. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създаден действащ модел за партньорство между катедра ККММ, Техническия

	университет – Варна, работодатели, студенти и кандидат-студенти чрез кариерни форуми, срещи с бизнеса, индустриални посещения, дни на отворените врати и представяне на стажантски и работни възможности. Количествено са отчетени близо 40 фирми, заявили участие в кариерния форум „Технология на успеха“, както и поредица от събития през 2022 г., обхващащи кариерни срещи, виртуални и присъствени дни на отворените врати и посещения в университетски лаборатории. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на трайното взаимодействие между Университета, катедра ККММ, Кариерния център и работодателите. Практиката може да се развива ежегодно чрез кариерни форуми, тематични срещи с фирми, индустриални посещения, стажантски и стипендиантски програми, както и чрез включване на бизнеса в актуализирането на подготовката спрямо потребностите на пазара на труда. Нейният потенциал за надграждане е свързан с разширяване на партньорската мрежа, по-системно проследяване на реализацията на завършилите студенти и по-тясно обвързване на учебното съдържание с изискванията на морската индустрия и инженерния бизнес.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – Варна Факултет по изчислителна техника и автоматизация катедра „Автоматизация на производството“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р инж. Живко Жеков, ръководител катедра „Автоматизация на производството“ e-mail: zhivko_zhekov@tu-varna.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Обучение, съгласувано с бизнеса (ОСБ)
Професионално направление, за което се отнася	Електротехника, електроника и автоматика.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“

Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Автоматизация, индустриални системи за управление, PLC технологии, дигитални индустрии, електрозадвижвания, индустриална електроника, автомобилна индустрия и инженерни дейности, свързани с внедряване и поддръжка на автоматизирани системи.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	„Сименс“ ЕООД; „КАСИ Аутомотив“ ООД; „Индустриални интегрирани системи“ ЕООД. Основното партньорство е със „Сименс“ ЕООД, тъй като обучението по специалност „SIEMENS PLC технологии за управление“ е съгласувано и се извършва със съдействието на Дружеството.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява модел на обучение, съгласувано с бизнеса, реализирано чрез магистърската специалност „SIEMENS PLC технологии за управление“ в Техническия университет – Варна. Тя е насочена към подготовка на магистър-инженери с практически приложими знания и умения в областта на програмируемите логически контролери, архитектурата на системите с PLC Simatic S7 и Logo, логическото управление, програмирането в Step7, интегрираните системи за управление, човеко-машинния интерфейс, комуникационните протоколи и управлението на електрозадвижвания. Съществената характеристика на практиката е прякото участие на бизнеса в съдържанието, провеждането и оценяването на обучението. Сертификатът, издаван след завършване, удостоверява, че обучението е съгласувано и се извършва със съдействието на „Сименс“ ЕООД, а в държавната изпитна комисия за дипломните защити по специалността е включен представител на „Сименс“ ЕООД. Практиката се допълва от обратна връзка от работодатели за качеството на випускниците, включително от „Сименс“ ЕООД и други потребители на кадри, което позволява обучението да се поддържа близо до изискванията на индустрията и пазара на труда. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е разработена и прилагана магистърска програма „SIEMENS PLC технологии за управление“, съгласувана с бизнеса и подкрепена от „Сименс“ ЕООД, с учебен план от 10 основни дисциплини, преддипломна практика, комплексен проект,

	65 кредита и сертификат за завършено обучение. Осигурено е участие на представител на бизнеса в държавната изпитна комисия, както и обратна връзка от работодатели относно подготовката и реализацията на завършилите кадри. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на институционализираното партньорство между Техническия университет – Варна, и бизнеса при подготовката на специалисти в областта на индустриалната автоматизация. Практиката има потенциал за надграждане чрез разширяване на партньорствата с други индустриални предприятия, използване на дарено или партньорско оборудване за учебни лаборатории и включване на нови технологични модули, свързани с дигитализацията и Индустрия 4.0.

8. Университет за национално и световно стопанство

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Международна икономика и политика“ катедра „МИО и бизнес“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Васил Петков ръководител катедра „Международни икономически отношения и бизнес“ e-mail: v.petkov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Алумни модел МИО
Професионално направление, за което се отнася	Участието на потребителите на кадри при обучението и професионалната реализация на студенти
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Международен бизнес и държавна администрация
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Алумни асоциация на специалност МИО
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Целта на Алумни асоциацията на специалност МИО е да създаде тясна връзка между бизнес, студенти и обучението в специалността. Асоциацията има установен комплексен, специфичен и уникален по рода си модел на работа, чрез който постига мисията си. Той се характеризира със системност и последователност по няколко направления: • регулярно представяне на академичните и професионалните постижения на студенти, дипломанти и алумни на специалността на сайта на асоциацията; • сериозно дигитално присъствие в социалните мрежи и в частност най-голямата бизнес мрежа Linkedin; • регулярно провеждане на събития, в които участват членовете на асоциацията, студенти, преподаватели и бизнес.

	Продължителност (период на изпълнение) От юни 2022 г. и продължава. **Резултати (вкл. количествени)** • Представяне на постиженията на студенти, дипломанти и алумни на специалността чрез публикувани над 70 интервюта и новини. • Реализирани съвместни инициативи, насочени към развитието на студентското обучение и реализация заедно с бизнеса. В тях се включиха компании като Experian, Cargotec, FastTrack и др. Тези състезания поставиха студентите в симулационна среда под формата на уъркшопове, интервюта и мастър класове. • Проведени над 10 събития: три общи събрания на асоциацията, три алумни бала, две събития на тема „Обучението по МИО“ и две събития на тема Employer Branding. • Цялата дейност на Алумни асоциацията се комуникира регулярно посредством страниците във Facebook, Linkedin и мейлинги към членовете на асоциацията. По линия на Linkedin Алумни МИО има над 1700 последователи. Споделяне на новините за събитията и интервютата на успешните възпитаници на специалността създава engage на страницата, който е предпоставка тя да се разраства и още повече да подпомага дейността на Алумни. **Устойчивост** Като резултат от всички инициативи, студентите от специалност МИО развиват професионални компетенции и намират успешна професионална реализация в партньорските компании на асоциацията.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Логистика и вериги на доставки“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Николай Драгомиров ръководител катедра „Логистика и вериги на доставките“ e-mail: ndragomirov@unwe.bg

Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Борд на съветниците за обучението по логистика (БСОЛ) **Практиката е отличена с второ място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	3.8. „Икономика“
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Логистични, производствени и търговски организации.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Сред организациите, участващи в инициативата, са: • Phoenix Pharma; • Sopharma Trading; • BTL Industries; • MW Logistica OOD; • Step-Soft Alliance; • STEDO SOFT Ltd.; • „ДМ България“ ЕООД; • „Шенкер“ ЕООД.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Бордът на съветниците към катедра „Логистика и вериги на доставките“ е уникална платформа, която обединява висши мениджъри и лидери в областта на логистиката и управлението на веригите на доставки от различни бизнес организации. Основната цел на Борда е да подпомага всички инициативи, допринасящи за подобряване на интеграцията между обучението, бизнеса и научните изследвания в тази сфера. Като пряк резултат от това се подобрява професионалната подготовка и се постигат по-добри възможности за кариерна реализация на студентите, обучаващи се в специалностите, предлагани от Катедрата. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката е дългосрочна и структурирана така, че да постига дългосрочни резултати.

	Резултати (вкл. количествени) Практиката подпомага взаимодействието между образование, бизнес, наука и общество чрез следните дейности: • Обсъждане на учебни планове и програми – представителите на Борда предлагат препоръки за актуализация на съдържанието на учебните планове и програми, за да отговарят на нуждите на обществото и съвременните тенденции в бизнеса. • Провеждане на съвместни образователни инициативи – организират се открити лекции, посещения на студенти в бизнес организации, стипендиантски програми, конкурси като „Мениджър за един ден“ и други дейности, целящи обогатяване на практическите знания на студентите. • Подкрепа при дипломни защити и събития – членовете на Борда участват в дипломните защити, осигурявайки обратна връзка на високо професионално ниво, както и в съвместни събития на Катедрата, улесняващи създаването на контакти между студентите и бизнеса. • Научни и бизнес форуми – Бордът съдейства в организирането на съвместни конференции. До момента са проведени три научни и бизнес форума, които осигуряват платформа за обмен на знания и сътрудничество между бизнеса, академичната общност и обществени организации от неправителствения и публичния сектор. **Устойчивост** Чрез регулярни срещи и активен диалог между Катедрата и Борда се осигурява непрекъсната актуализация на учебното съдържание и се създават нови възможности за съвместни инициативи.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство катедра „Икономика на туризма“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Мариана Янева ръководител катедра „Икономика на туризма“ e-mail: tourism_unwe@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Изнесени занятия в бизнес среда в компании, лидери в туризма

Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 3.9. Туризъм
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Изнесените занятия за студенти в образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ са организирани с цел надграждане на теоретичния материал, изучаван в учебна среда, и осигуряване на практическа насоченост в обучителния процес. Те предоставят възможност за пряко приложение на придобитите знания в реални бизнес условия, като подпомагат развитието на практически умения и задълбочават разбирането на студентите за динамиката в сектора.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Изнесените занятия са ключов компонент на обучението в специалност „Икономика на туризма“, като целта им е да надградят теоретичните знания, придобити в учебната зала, и да придадат практическа насоченост на образователния процес. Те предоставят на студентите възможност за пряк контакт с реалната бизнес среда, наблюдение на ключови процеси в туристическия сектор и развитие на практически умения. В рамките на всеки семестър студентите участват в регулярни посещения на водещи хотели и ресторанти в София и утвърдени туристически дестинации в страната. Тези посещения осигуряват задълбочен поглед върху функционирането на туристическите обекти, управлението на хотелиерския и ресторантьорския бизнес, както и предизвикателствата, с които се сблъскват мениджърите в сектора. Студентите наблюдават работата на различни отдели – рецепция, резервации, кетъринг, маркетинг и управление на събития, като същевременно комуникират с утвърдени професионалисти, които споделят практически опит и добри управленски практики. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** Освен че предоставят ценен практически опит, изнесените занятия създават и възможности за изграждане на контакти с бъдещи работодатели. Срещите с експерти от сектора вдъхновяват студентите да развиват своите кариерни амбиции, а в много случаи те получават предложения за стажове и работа.

	Устойчивост Чрез тези практически занимания катедра „Икономика на туризма“ гарантира, че обучението излиза извън теоретичните рамки и подготвя студентите за реалните изисквания на индустрията, осигурявайки им конкурентно предимство и ясна визия за тяхното професионално развитие.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Логистика и вериги на доставките“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	гл. ас. д-р Мирослав Стефанов научен секретар e-mail: m.stefanov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Срещни бизнеса, бъди успешен в логистиката! (СБУЛ)
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Логистични, производствени и търговски организации Сред организациите, участващи в инициативата, са: • „Фесто Производство“ ЕООД • „Софарма Трейдинг“ АД • DSV • DB Schenker • JYSK • „Кока-Кола ХБК България“ АД • „Луфтханза Техник София“ ООД • Keuhne + Nagel • „Кауфланд България“ ЕООД • други. Професионалисти от съответните организации

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** „Срещни бизнеса, бъди успешен в логистиката!“ е инициатива, която има за цел да запознае студентите с практическите измерения на логистиката и управлението на веригата на доставките в среда на реално протичащи бизнес процеси. Това се постига чрез провеждане на практически занятия в различни организации и студентско участие в работни дискусии с професионалистите, работещи в тях. **Продължителност (период на изпълнение)** Посещенията се провеждат всяка година сред студенти от бакалавърска и магистърска степен в съответствие с възможностите на приемащите организации. **Резултати (вкл. количествени)** Тази добра практика подкрепя взаимодействието на висшите училища и бизнес организациите в обучението по няколко начина. • Запознаване на студентите с приложението на най-успешните подходи и ефективни стратегии за управление на логистиката и веригата на доставките. Това се осъществява както чрез интензивен обмен на знание от практици по време на провеждане на открити лекции в университета, така и посредством създаване на условия за учене чрез опит и наблюдение на добри практики в реални ситуации. • Осигуряване на възможност за опознаване на физическата инфраструктура и системите, необходими за управление на логистиката, в едни от най-иновативните организации в България. При това се създават условия както за задаване на въпроси, така и за формулиране на предложения относно организацията и управлението на бизнес процесите. По този начин се подобряват практическата ориентация на обучението и способността за прилагане на придобитите знания в реални практически ситуации. • Поддържане актуалността на теоретичните знания с текущите нужди на бизнес организациите. Това се постига чрез активното участие на преподаватели от Катедрата в процеса на организация и провеждане на изнесените обучения в инициативата. По този начин тя се превръща в ключов източник за гарантиране актуалността на обучителния процес. • Предоставяне на възможност мениджърите в бизнес организациите да се срещнат с новопостъпващото поколение млади специалисти в бранша.

	Така се създават условия за нетуъркинг и се подобряват перспективите за професионално ориентиране, кариерно консултиране и старт в професията за студентите. В същото време се осигурява възможност за ранно включване на бизнес мениджърите в професионалното развитие на изявени бъдещи специалисти в бранша. **Устойчивост** Взаимодействието с бизнес организациите в сферата на обучението по логистика и управление на веригата на доставките в България е доказано добра практика. Тя допринася както за кариерното и житейското развитие на студентите, така и за укрепване на връзката между мениджърите в бизнес организациите и бъдещите млади специалисти.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Управление и администрация“ катедра „Управление“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Цветана Стоянова ръководител катедра „Управление“ e-mail: tsvetana_stoyanova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Полезен модел с наименование: **„Система за анализ, оценка и управление на дигитализацията на учебния процес във висшите училища“**
Професионално направление, за което се отнася	3.1. Социология, антропология и науки за културата 3.3. Политически науки 3.6. Право 3.7. Администрация и управление 3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени

Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Представители на всички ВУ могат да прилагат тази система за анализ, оценка и управление на дигитализацията на учебния процес във висшите училища и да имат периодично оценка за състоянието на системата и постоянно ясна картина за проблеми и необходими решения.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Представители на ръководството и администрацията на ВУ – директори на дирекции „Учебен отдел“, „Информационно обслужване“, „Библиотека“ и други във ВУ чрез поставените качествени оценки извеждат нерешени задачи и проблеми. В резултат на проведената методически организирана проучвателна работа се полwучава комплексна и многоаспектна оценка за състоянието на дигитализацията на учебния процес във ВУ, извеждат се силни и слаби страни, идентифицират се нерешени или частично решени въпроси, релевантни към темата.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Целта на полезния модел е да създаде система, с която да се даде възможност на всички висши училища в България да си осигурят методологически обоснована и структурирана система за управление на дигитализацията на учебния процес, в т. ч.: • идентифициране и повишаване на знания, умения и осигуреност на преподаватели с необходимото за целите на дигитализацията на учебния процес; • знания, умения и осигуреност на ВУ в информационно и административно обслужване на учебния процес; • създаване и използване за целите на оптимизиране на онлайн обучението във ВУ относно характеристики и показатели на това обучение; • на потребителите на тази система се предоставят методика и модели за управление на системата. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** • Унифицирана система за анализ, оценка и управление на дигитализацията на учебния процес във висшите училища. • Апробирана в две последователни учебни години система за анализ, оценка и управление на дигитализацията на учебния процес във висшите училища. • Позволява съпоставимост на показателите за всички ВУ. • Позволява алтернативност при прилагане на показатели за оценка.

	Устойчивост Популяризирането на практиката се осъществи на множество научни форуми и кръгли маси както в страната, така и в чужбина. Беше организирана кръгла маса с участието на изпълнителния директор на „Майкрософт“ Калин Димчев, на която се обсъдиха използването на изкуствен интелект в обучителния процес и възможностите за включване на представители на компанията в обучителния процес.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство, Бизнес факултет катедра „Недвижима собственост“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Георги Забунов ръководител катедра „Недвижима собственост“ e-mail: georgi_zabunov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Практика във фирми за недвижими имоти.
Професионално направление, за което се отнася	Икономика; администрация и управление; бизнес с недвижими имоти; пропърти мениджмънт; фасилити мениджмънт.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Недвижими имоти, инвестиции в недвижими имоти, пропърти мениджмънт, фасилити мениджмънт, пазарни анализи, инвестиционно-строителни проекти и консултантски услуги в сектора на недвижимата собственост.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Национално сдружение „Недвижими имоти“ (НСНИ), „ФИАБЦИ Чаптър България“, Българска фасилити мениджмънт асоциация (БГФМА), „Гребул“, „Мачмор“, „Главболгарстрой“, „Примо+“, „Смартконсултантс“ и „Имвестия“.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява устойчиво дългогодишно сътрудничество, продължаващо над 15 години, между катедра „Недвижима собственост“ при УНСС и представители на сектора на недвижимите имоти. Тя е насочена към обвързване на университетското обучение с реалните потребности на бизнеса чрез партньорство с браншови организации и фирми от сектора. Основните цели са подпомагане на бранша чрез научни изследвания, актуализиране на учебното съдържание спрямо развитието на пазара, съвместно разработване на учебни програми, провеждане на международната научно-практическа конференция „Недвижими имоти & Бизнес“, организиране на стажантски програми и създаване на възможности за професионална реализация на студентите. Практиката включва договори и меморандуми за сътрудничество с фирми и организации от сектора, участие на бизнеса в обучителния процес, съвместни стажове, включително платени стажове. **Продължителност (период на изпълнение)** Над 15 години **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден устойчив модел за партньорство между УНСС, катедра „Недвижима собственост“ и бизнеса в сектора на недвижимите имоти, включващ договори и меморандуми с браншови организации и фирми, съвместни стажантски програми, платени стажове, участие на работодатели в обучението, ежегодна международна научно-практическа конференция и актуализирани учебни програми. Реализирани са най-малко 6 формализирани партньорства с фирми, а студенти на Катедрата са назначавани във фирмите „Мачмор“, „Смартконсултантс“ и „Примо+“. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на продължителното партньорство с водещи браншови организации и работодатели, формализирано чрез договори и меморандуми за сътрудничество. Практиката има потенциал за продължаване и надграждане чрез ежегодната конференция „Недвижими имоти & Бизнес“, разширяване на стажантските и платените практики, включване на нови фирми от сектора и системно актуализиране на учебното съдържание спрямо динамиката на пазара на недвижими имоти.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Христина Николова, ръководител катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ e-mail: hrnikolova@unwe.bg, доц. д-р Борислав Арнаудов e-mail: barnaudov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Стипендиантска програма на „Дискордиа“ АД
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Транспорт и спедиция „Дискордиа“ АД
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява стипендиантска програма, реализирана на основата на рамково споразумение за сътрудничество между УНСС и „Дискордиа“ АД. Тя е насочена към изграждане на пряка връзка между академичното обучение и бизнеса в транспортно-логистичния сектор, като подпомага студентите от бакалавърските програми на УНСС при тяхното кариерно ориентиране и професионално развитие. Програмата дава възможност на студенти, завършили успешно минимум първата година от обучението си и постигнали среден успех не по-нисък от 4.00, да кандидатстват за едногодишни стипендии в размер на 2000 лв.

	Подборът включва разработване на есе и събеседване с комисия от представители на „Дискордиа“ АД и преподаватели от УНСС. Практиката има ясно изразена приложна насоченост, тъй като не се ограничава до финансово подпомагане, а създава механизъм за ранно запознаване на студентите с реалната бизнес среда, с изискванията на работодателя и с възможностите за стаж и последваща заетост. Стипендиантите могат да се включат в стажантски програми на компанията без допълнителен подбор, като значителна част от тях преминават практически стаж, а част остават на работа на безсрочен трудов договор. Чрез програмата се подпомага задържането на млади хора в България, насърчава се професионалната реализация в транспортно-логистичния сектор и се създава модел, който вече се използва като основа за нови стипендиантски програми с други бизнес партньори. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира на основата на рамков договор от 12.10.2022 г. и се провежда ежегодно през учебните 2022/2023, 2023/2024 и 2024/2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден устойчив модел за партньорство между УНСС и „Дискордиа“ АД, чрез който са предоставени общо 18 едногодишни стипендии по 2000 лв. за студенти от УНСС през три учебни години. В конкурса са участвали над 80 студенти, като част от стипендиантите са преминали и стаж в компанията, а други са продължили професионалната си реализация в „Дискордиа“ АД. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на ежегодния характер на стипендиантската програма, на формализираното партньорство между УНСС и „Дискордиа“ АД и на реалната връзка между стипендии, стажове и последваща заетост. Високият интерес от страна на студентите създава предпоставки за увеличаване броя на стипендиите, а постигнатите резултати вече служат като модел за развитие на нови стипендиантски програми с други партньори от бизнеса.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Медии и обществени комуникации“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Мария Николова ръководител катедра „Медии и обществени комуникации“ e-mail: mnikolova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Форум по бизнес журналистика.
Професионално направление, за което се отнася	3.5. Обществени комуникации и информационни науки.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Медии, журналистика, бизнес журналистика, връзки с обществеността, реклама и публични комуникации. В. „Капитал“, сп. „Икономика“, Forbes България, сп. „Мениджър“, в. „Банкер“, Money.bg, Bloomberg TV Bulgaria, сп. BGlobal и други бизнес медии, участващи във форума и в партньорски инициативи на Катедрата.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява Форум по бизнес журналистика, организиран от катедра „Медии и обществени комуникации“ при УНСС. Форумът е проведен през 2022 г. на тема „Търси се бизнес журналист“ и е насочен към изграждане на пряка връзка между академичното обучение по журналистика, медийна икономика и публични комуникации и реалната професионална среда в икономическите и бизнес медиите. В събитието участват главни редактори и ръководители на водещи икономически медии в България, които представят спецификата на бизнес журналистиката, професионалните изисквания към младите журналисти, нуждите на редакциите и възможностите за стажове

	и професионална реализация. Практиката има за цел форумът да се развие като регулярна платформа за среща между студенти, преподаватели и представители на медиите. Практиката включва и сключени меморандуми за сътрудничество с бизнес медии, чрез които се предвиждат възможности за стажове и съвместни консултации с представители на професионалната среда. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създаден работещ формат за партньорство между катедра „Медии и обществени комуникации“ и водещи бизнес медии, чрез който студентите получават пряк контакт с редактори, журналисти и медийни мениджъри, информация за професионалните изисквания в бизнес журналистиката и възможностите за стажове и бъдеща реализация. Сключени са 4 меморандума за сътрудничество с бизнес медии и са проведени съвместни консултации с представители на бизнеса относно актуалността на учебните планове и програми. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на възможността форумът да се провежда регулярно и да се развива като постоянен механизъм за връзка между Университета и медийния сектор. Сключените меморандуми, участието на водещи бизнес медии и включването на работодатели в обсъждането на учебното съдържание създават предпоставки за продължаващо сътрудничество, разширяване на стажантските възможности и по-добро съответствие между обучението и реалните потребности на медийната професия.

9. Център по растителна системна биология и биотехнология

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Марина Валентинова Мирчева-Топалова научен секретар e-mail: secretary@cpsbb.eu.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Взаимодействие между науката и бизнеса в ЦРСББ
Професионално направление, за което се отнася	5.11. Биотехнологии
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Биотехнологии, растителна наука, устойчиво земеделие, растителни биостимуланти, индустриални приложения на научни резултати в земеделието и разработване на решения за повишаване устойчивостта на растенията към климатичен стрес. BioAtlantis Ltd., Ирландия
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява дългосрочно партньорство между Центъра по растителна системна биология и биотехнология и ирландската биотехнологична компания BioAtlantis Ltd., насочено към създаване на ефективен модел за взаимодействие между науката и бизнеса. Основният фокус е върху изследване на молекулярните механизми на растителни биостимуланти за защита на растенията от климатичен стрес, развитие на научния капацитет на ЦРСББ и подготовка на докторанти, млади учени и постдокторанти за работа в международна научна и индустриална среда.

	Партньорството включва участие в международни проекти като CropPrime, RESIST и BOOSTER, както и дейности за валидиране на нови стратегии за устойчиво земеделие и трансфер на знания между научната организация и индустрията. Практиката обединява научни изследвания, специализирани обучения, стажове в индустриална среда, международни конференции и съвместни проектни инициативи. За периода 2020 – 2024 г. са проведени курс „Физиология на растителния стрес“, онлайн уъркшоп „Молекулярни механизми на растителните биостимуланти“, уъркшоп „Предприемачество и трансфер на технологии“, както и две международни конференции – ICPSBB 2021 и ICPSBB 2023. Чрез тези дейности партньорството подпомага практическата подготовка на младите учени, разширява международните контакти на Центъра и създава устойчива среда за генериране на иновации. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2015 г. до днес. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден устойчив модел за сътрудничество между ЦРСББ и BioAtlantis, чрез който са реализирани съвместни изследвания, обучения, стажове и международни научни форуми. Проведени са 3 специализирани обучения, 2 международни конференции, стажове на 6 изследователи в BioAtlantis с продължителност от 6 месеца до 1 година, дейности по международни проекти CropPrime, RESIST и BOOSTER, както и инициативи, достигнали до над 320 участници от 64 държави на 5 континента и над 270 участници от повече от 20 държави в международните конференции. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на дългосрочния характер на партньорството, съвместното участие в международни проекти, реалното включване на млади учени в индустриална среда и продължаващото развитие на нови проектни инициативи. Като възможности за надграждане са посочени три подадени съвместни проектни предложения по програма „Хоризонт Европа“ и към Фонд „Научни изследвания“, както и две планирани съвместни обучения за 2026 г., насочени към задълбочаване на връзката между науката и индустрията.

10. Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Станимир Железов, зам.-ректор e-mail: s.zhelezov@shu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Дигитални компетентности в превода.
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Преводачески услуги, специализиран писмен превод, компютърно подпомаган превод, работа с терминологични бази данни и специализиран преводачески софтуер. Генерална дирекция „Писмени преводи“ – Брюксел и София „МиТРа Транслейшънс“ – Варна и Шумен
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към развитие на дигиталните компетентности на студентите в областта на превода чрез обвързване на университетското обучение с реалните изисквания на преводаческия сектор и европейските институции. Основният фокус е върху подготовката на бъдещи преводачи за работа със специализиран софтуер и професионални инструменти, като SDL TRADOS Studio 2015, Memsource Cloud, терминологични бази данни и други технологии, използвани в съвременната преводаческа практика. Практиката се реализира чрез дисциплината „Компютърни технологии в превода“, чрез стажантска практика по превод и чрез регулярни срещи със специалисти от „МиТРа Транслейшънс“ и Генерална дирекция „Писмени преводи“.

	Практиката включва съвместни дейности с представители на бизнеса и европейските институции – лекции, майсторски класове, онлайн срещи, семинари по превод и стажантски практики. През 2024 г. са проведени лекция за възможностите за стажове в европейските институции, два майсторски класа за работа със софтуерните продукти на ГД „Писмени преводи“, както и онлайн среща Virtual Visit to DG Translation. Студентите от магистърската програма „Английска филология: Лингвистика и превод“ преминават стажантска практика в „МиТРа Транслейшънс“, а учебното съдържание се съгласува с представители на преводаческия сектор, за да отговаря на реалните професионални потребности. **Продължителност (период на изпълнение)** Не е посочен като общ период на практиката. Посочени са конкретни дейности през 2024 г., предстояща стажантска практика през март 2025 г. и планирани нови срещи през октомври 2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден работещ модел за партньорство между Шуменския университет, преводаческия бизнес и европейски институции, чрез който студентите придобиват практически умения за работа със специализиран преводачески софтуер, участват в лекции, майсторски класове, онлайн срещи, семинари и стажантска практика. Реализирани са учебни програми по „Компютърни технологии в превода“ и „Стажантска практика по превод“, проведени са 1 лекция, 2 майсторски класа, 1 онлайн среща с ГД „Писмени преводи“, семинар по превод през 2025 г., участие в международно състезание по превод и стажантска практика в „МиТРа Транслейшънс“. Като резултат от професионалната реализация са посочени 10 алумни, работещи като преводачи. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на ежегодното провеждане на съвместни дейности, на партньорството с „МиТРа Транслейшънс“ и ГД „Писмени преводи“, както и на включването на професионални преводачески инструменти в учебния процес. Практиката има потенциал за надграждане чрез увеличаване на часовете за стажантска практика, разширяване на практическата подготовка, провеждане на нови срещи с представители на ГД „Писмени преводи“ и преводачески агенции и поддържане на актуалността на учебното съдържание спрямо развитието на преводаческите технологии.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Станимир Железов, зам.-ректор e-mail: s.zhelezov@shu.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Колаборативна IT бизнес екосистема
Професионално направление, за което се отнася	4.6. Информатика и компютърни науки 1.3. Педагогика на обучението по … 3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	IT бизнес, информационни и комуникационни технологии, Индустрия 5.0, изкуствен интелект, дигитални иновации и технологично предприемачество. „ИКТ Клъстер“ – Варна
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към изграждане на колаборативна IT бизнес екосистема чрез партньорството между Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ и „ИКТ Клъстер“ – Варна. Основната цел е да се създадат по-добри условия за подготовка, развитие и професионална реализация на кадри и таланти за нуждите на IT бизнеса, като се осигури активна връзка между висшето образование, средното образование и работодателите. „ИКТ Клъстер“ – Варна, обединява 37 пълноправни и 27 асоциирани членове, сред които 7 университета, 15 училища и гимназии и 34 бизнес организации, а Шуменският университет е пълноправен член на клъстера.

	Практиката включва участие на студенти и преподаватели в събития, мотивационни лекции, срещи с представители на водещи IT компании, инициативи за професионално ориентиране, студентски активности и съвместни обучения. Сред примерите са лекцията „Как да бъдем успешни?“ в Шуменския университет, събитието „ТЕХНОСТАРТ – Мотиватор“, инициативата „Студенти за студенти“, участието на студенти от ШУ в AI работилницата AIdeaLab, както и подкрепата на „ИКТ Клъстер“ – Варна, за Националната студентска олимпиада по програмиране през 2025 г. Практиката е насочена и към актуални технологични теми, включително внедряване на изкуствен интелект, чрез създаването на AI R&D Lab като регионална лаборатория за ускорено прилагане на AI решения. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изградено активно партньорство между Шуменския университет и „ИКТ Клъстер“ – Варна, чрез което студенти, преподаватели, ученици и представители на бизнеса участват в съвместни събития, мотивационни лекции, практически инициативи, студентски работилници и кариерно ориентирани формати. Количествено практиката стъпва върху мрежа от 37 пълноправни и 27 асоциирани членове на клъстера, включително 7 университета, 15 училища и гимназии и 34 бизнес организации, както и върху реализирани събития през 2024 – 2025 г., включително участие в „ТЕХНОСТАРТ – Мотиватор“, AIdeaLab и Националната студентска олимпиада по програмиране. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на членството на Шуменския университет в “ИКТ Клъстер“ – Варна, на широката партньорска мрежа от университети, училища и бизнес организации и на регулярния характер на събитията и инициативите. Възможностите за надграждане са свързани с разширяване на сътрудничеството чрез работната група „Бизнес екосистема и колаборации“, привличане на нови членове, участие в бъдещи събития на Клъстера и развитие на нови форми на взаимодействие в областта на изкуствения интелект, дигиталните технологии и подготовката на кадри за IT сектора.

11. Югозападен университет „Неофит Рилски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Технически факултет катедра „Машинно инженерство“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Снежина Андонова ръководител катедра e-mail: andonova_sn@abv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Подкрепа на обучаемите за участие в модни ревюта. **Практиката е отличена с трето място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	5.1. Машинно инженерство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Текстилна и шевна индустрия, дизайн и технологии за облекло и текстил, производство на текстилни материали, модно проектиране, технологично проектиране и управление на процеси в текстилното и шевното производство. „Едоардо Миролио“ ЕАД – Сливен.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява дългосрочно партньорство между катедра „Машинно инженерство“ при Техническия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ и фирма „Едоардо Миролио“ ЕАД – Сливен. Тя е насочена към създаване на благоприятни условия за придобиване на инженерни знания, практически умения и професионални компетентности в областта на текстила и облеклото. Основният практически фокус е подкрепата на студенти и докторанти при разработване на съвременни, нетрадиционни, многофункционални и атрактивни модни колекции за участие в модни ревюта. Работодателят подпомага процеса чрез предоставяне на актуални и иновативни текстилни материали, експертна подкрепа, достъп до специализирана апаратура

	и възможност за запознаване с реалните производствени изисквания, стандарти и технологични процеси в текстилната и шевната индустрия. Практиката не се изчерпва само с участие в модни ревюта, а обхваща по-широк модел на сътрудничество между университет и бизнес. С представители на „Едоардо Миролио“ ЕАД са разработени учебни програми и лекционни курсове по ключови дисциплини от специалност „Дизайн и технологии за облекло и текстил“ в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. Представител на фирмата участва като преподавател по основополагащи дисциплини, свързани с текстилното материалознание, нетъканите текстилни материали, процесите и машините в текстилното производство и съвременните текстилни технологии. Сътрудничеството включва още посещения на студенти и докторанти във фирмата, съвместни научни трудове, участие в национални текстилни конференции и подпомагане на обучаемите при представяне на творческите и технологичните им разработки пред професионална общност. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2015 г. до днес. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден устойчив модел на партньорство между катедра „Машинно инженерство“ и „Едоардо Миролио“ ЕАД, чрез който студентите и докторантите получават реална подкрепа за практическо обучение, разработване на модни колекции, участие в модни ревюта, работа с иновативни текстилни материали и достъп до експертиза от бизнеса. Разработени са 8 учебни програми и 5 лекционни курса с участието на представител на фирмата, осигурено е участие на над 80% от обучаемите в модни ревюта, реализирани са съвместни публикации, посещения във фирмата, подкрепа за национални текстилни конференции и доказана реализация на завършили студенти в текстилната и шевната индустрия. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на дългосрочното сътрудничество с „Едоардо Миролио“ ЕАД, което се развива от създаването на Техническия факултет през 2015 г. Практиката има потенциал за надграждане чрез продължаване на съвместната работа със студенти и докторанти, ежегодна подкрепа

	за участие в модни ревюта и национални текстилни конференции, разработване на съвместни научни публикации, провеждане на стажове и практически обучения, използване на фирмена и университетска инфраструктура и разширяване на сътрудничеството в областта на дизайна, технологиите и иновациите в текстила и облеклото.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Факултет по изкуствата катедра „Хореография“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. Николай Цветков e-mail: tsvetkovi_nv@abv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Концерт-спектакъл „Три прелюда в старинен стил“.
Професионално направление, за което се отнася	8.3. Музикално и танцово изкуство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Култура, сценични изкуства, хореография, музикално-танцово изкуство, образование по изкуства, културен мениджмънт и организация на художествено-творчески събития. 140. СУ „Иван Богоров“ – София; Детска театрална школа към Драматичен театър „Никола Вапцаров“ – Благоевград; Национален дворец на културата; БНТ; TV1. ЮЗУ „Неофит Рилски“ е сключил меморандум за сътрудничество със 140. СУ „Иван Богоров“.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е свързана с подготовката и реализирането на концерт-спектакъла „Три прелюда в старинен стил“, съвместно със 140. СУ „Иван Богоров“ – София, и Детската театрална школа към Драматичния театър „Никола Вапцаров“ – Благоевград.

	Целта е стимулиране на студентското творчество, популяризиране на българския фолклор и традиции, развитие на практически умения в реална сценична среда и изграждане на партньорства между университет, училище, културни институции и медии. Чрез практиката студентите от катедра „Хореография“ получават възможност да участват в цялостен творчески процес — от подбор на изпълнители, репетиции, сценично изграждане и организация до публично представяне пред широка аудитория. Практиката има и ясно изразена образователна и партньорска насоченост. Меморандумът между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и 140. СУ „Иван Богоров“ предвижда сътрудничество при обмен на специалисти, съвместни проекти, публични творчески събития, конкурси и учебни мероприятия, както и възможности за кариерно ориентиране на ученици към специалности във Факултета по изкуствата. В проекта участват преподаватели, студенти, докторанти, ученици и професионални творци, като се създава среда за приемственост между средното и висшето образование в областта на изкуствата. **Продължителност (период на изпълнение)** 1 година. Меморандумът за сътрудничество със 140. СУ „Иван Богоров“ е подписан на 14.03.2022 г. със срок 5 години и автоматично подновяване за същия срок, ако не бъде заявено прекратяване. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създаден модел за съвместна художествено-творческа дейност между ЮЗУ „Неофит Рилски“, училище, културни институции и медии, чрез който студенти, докторанти и ученици участват в подготовката и реализацията на мащабен концерт-спектакъл. Практиката включва 1 основен концерт-спектакъл, партньорство със 140. СУ „Иван Богоров“, участие на около 300 ученици и студенти, подготовка на 5 изпълнения с възпитаници на 140. СУ, участие на Студентския фолклорен ансамбъл при ЮЗУ и съпътстващо участие на ученици в национален конкурс, при което представители на 140. СУ получават първи награди. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на формализираното сътрудничество между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и 140. СУ „Иван Богоров“, на възможността за ежегодно организиране на общи творчески прояви,

	конкурси, концерти и учебни инициативи, както и на включването на студенти и ученици в реални художествено-творчески процеси. Практиката има потенциал за надграждане чрез нови съвместни проекти, разширяване на партньорствата с културни институции, използване на медийно отразяване за популяризиране на резултатите и привличане на бъдещи кандидат-студенти към специалностите във Факултета по изкуствата.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Философски факултет катедра „Психология“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Наташа Ангелова e-mail: natasha_v@swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Обучение по психология с участието на изявени специалисти и експерти
Професионално направление, за което се отнася	3.2. Психология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Психологично консултиране, психотерапия, работа със зависимости, криминална психология, психологично профилиране, кризисни интервенции, преговори при критични инциденти, технологии в психологията, социални и институционални услуги.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Партньорски институции на катедра „Психология“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“, включително институции, с които са сключени договори, анекси и меморандуми за практическо обучение, съвместна научноизследователска дейност и участие на специалисти от практиката в учебния процес. Конкретните наименования на всички партньорски институции не са посочени в предоставения текст, но е посочено, че към 2025 г. партньорските институции са 46.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към устойчиво обвързване на обучението по психология в Югозападния университет „Неофит Рилски“ с реалната професионална среда чрез участие на изявени специалисти и експерти от партньорски институции. Основната цел е практическата подготовка на студентите да бъде надграждана чрез обучение в реална или близка до реалната професионална среда, участие в практически занятия, публични лекции, казуси, демонстрации, дискусии и допълнителни практики извън предвидените по учебен план. Практиката включва участие на специалисти от практиката в учебния процес по специалност „Психология“ чрез водене на лекционни, семинарни и практически занятия по пет курса: „Психологично консултиране и психотерапия при зависимости“, „Психологичен анализ на криминалното поведение“, „Психологично профилиране на извършителите на насилствени престъпления“, „Водене на преговори при критични инциденти и овладяване на кризи“ и „Психология и технологии“. В обучението се използват реални казуси, специализирана апаратура, демонстрации, симулации и методики за научни изследвания. Практиката е подкрепена и от развитие на Лабораторен комплекс за психологични изследвания чрез закупуване на техника като полиграф, биофийдбек, неврофийдбек, VR очила, сценарии и система за аудио-визуално увличане, което позволява обучение в среда, максимално близка до реалната професионална дейност. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2020 г. до момента. Договорите, анексите и меморандумите с партньорските институции са със срок от пет години. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изграден устойчив модел за партньорство между катедра „Психология“ и институции от практиката, чрез който студентите получават достъп до практически обучения, реални казуси, публични лекции, специализирана апаратура и допълнителни практики извън учебния план. Към 2025 г. партньорските институции са 46, специалисти от практиката водят 5 учебни курса, развита е лабораторна база с нова техника за психологични изследвания, а работодатели участват в обучението, практическата подготовка и последващата професионална реализация на завършили студенти.

	Устойчивост Устойчивостта на практиката се основава на формализирани партньорства със срок от пет години, ежегодно разширяване на мрежата от институции, участие на специалисти от практиката в обучението и продължаващо развитие на лабораторната инфраструктура. Практиката има потенциал за надграждане чрез възлагане на нови учебни курсове на външни специалисти, провеждане на стажове, кръгли маси, публични лекции, конференции, семинари и съвместни научноизследователски проекти, включително проект с Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“, който продължава до 2026 г.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Стопански факултет катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Динка Златева, ръководител катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“ e-mail: didi210@swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Партньорство за успех в дигиталния свят.
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 3.8. Икономика.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Дигитален маркетинг, реклама, дизайн, продуцентска дейност, маркетингови технологии, онлайн комуникации и AI технологии в бизнеса. ВАМО ЕООД, „Супер Стор БГ“ ЕООД и МИАНЕТ ЕООД

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява партньорство между катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ и фирми от сферата на дигиталния маркетинг, рекламата, дизайна и продуцентската дейност. Тя е насочена към по-тясно обвързване на обучението с реалните изисквания на бизнеса чрез сътрудничество с ВАМО ЕООД, „Супер Стор БГ“ ЕООД и МИАНЕТ ЕООД. Основната цел е студентите да получават достъп до актуални маркетингови технологии, практически казуси, експертен опит и реална комуникация с професионалната среда, така че обучението да развива приложими умения в областта на дигиталния маркетинг и рекламата. Практиката се реализира чрез съвместни събития, семинари, уъркшопове, открити лекции, гост-лекторски участия, консултации с бизнеса при разработването на магистърската програма „Дигитален маркетинг“ и стажове в партньорските компании. Взаимодействието с фирмите се използва и за актуализиране на учебното съдържание спрямо тенденциите в сектора, включително теми като изкуствен интелект, реални маркетингови казуси, нови дигитални инструменти и възможност за бъдещо развитие на специализирана лаборатория по дигитален маркетинг и AI технологии. **Продължителност (период на изпълнение)** Добрата практика се реализира ежегодно, като стартира през 2015 г. Организираните съвместни инициативи продължават и към настоящия момент. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката са сключени споразумения за сътрудничество с три партньорски фирми, създадена е магистърска програма „Дигитален маркетинг“ с участие на бизнеса при определяне на необходимите компетентности и учебно съдържание, проведени са съвместни семинари, уъркшопове, открити лекции и гост-лекторски участия, организирани са стажантски програми в партньорските компании и е осигурена обратна връзка от бизнеса за професионалната реализация на студентите. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на формализираните партньорства с ВАМО ЕООД, „Супер Стор БГ“ ЕООД и МИАНЕТ ЕООД, както и на планирани бъдещи съвместни дейности.

	Практиката може да се надгражда чрез ежегодно актуализиране на съвместните инициативи, включване на нови практически модули, креативни работилници, реални бизнес казуси, съвместни изследователски проекти, тематични състезания и развитие на лаборатория по дигитален маркетинг и AI технологии.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Факултет по изкуствата
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Диана Захариева ръководител катедра „Изобразително изкуство“ e-mail: diana_zaharieva@swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Сътрудничество между Факултета по изкуствата и Националния съюз на трудово-производителните кооперации.
Професионално направление, за което се отнася	8.2. Изобразително изкуство 8.3. Музикално и танцово изкуство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Културни и творчески индустрии, мода, дизайн, приложни изкуства, художествено-творческа дейност, професионално обучение, кооперативен сектор и трудово-производствени дейности
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Национален съюз на трудово-производителните кооперации (НС на ТПК)
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява дългосрочно сътрудничество между Югозападния университет „Неофит Рилски“, Факултет по изкуствата и Националния съюз на трудово-производителните кооперации. Партньорството е насочено към създаване на трайни делови връзки между Университета и кооперативния сектор,

	обмен на специалисти, съвместни научно-приложни изследвания, разработване на проекти, организиране на научно-практически форуми, семинари, учебни практики, стажове и публични художествено-творчески прояви. В меморандумите е поставен акцент върху връзката между висшето образование, стопанските структури и пазара на труда, както и върху придобиването на професионални умения, необходими за адаптиране към технологичните промени и изискванията на работното място. Практиката е ориентирана към студентите и преподавателите от специалности, свързани с мода, дизайн, приложни изкуства и художествено-творческа дейност. Сътрудничеството предвижда възможности за практическа подготовка на студентите в кооперациите от системата на НС на ТПК, организиране на съвместни колекции и публични художествено-творчески прояви, използване на бази за обучения и семинари, както и участие на представители на кооперативния сектор като експерти в съвместен експертен съвет към Факултета по изкуствата. По този начин практиката създава връзка между академичното обучение и реалната професионална среда в сферата на модата, дизайна, приложните изкуства и трудово-производствения сектор. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2016 г. до днес. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е изградено устойчиво партньорство между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и НС на ТПК, формализирано чрез последователни меморандуми за сътрудничество. Осигурена е рамка за практическа подготовка, учебни практики и стажове на студенти в кооперациите от системата на НС на ТПК, за съвместни публични прояви, обучения, семинари, проектни дейности и участие на представители на кооперативния сектор като експерти във взаимодействието с Факултета по изкуствата. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на продължаващото институционално сътрудничество, потвърдено чрез няколко меморандума в периода 2016 – 2024 г., както и на възможността за използване на ресурсите на двете страни за обучения, семинари, практики, стажове, съвместни публични прояви и проектни инициативи.

	Практиката може да се надгражда чрез по-системно включване на студенти в кооперативни предприятия, съвместни творчески колекции, приложни проекти, експертни съвети и дейности за професионална реализация в областта на модата, дизайна и приложните изкуства.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Факултет по изкуствата катедра „Музика“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Валери Пастармаджиев, декан e-mail: valsz@gmail.com
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Сътрудничество между Факултета по изкуствата и PRESTO ART SCHOOL.
Професионално направление, за което се отнася	8.3. Музикално и танцово изкуство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Култура, музикално образование, изпълнителско изкуство, сценични изкуства, частни школи по изкуства, концертна дейност, майсторски класове и културни събития.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	PRESTO ART SCHOOL – Благоевград
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява партньорство между Факултета по изкуствата при ЮЗУ „Неофит Рилски“ и PRESTO ART SCHOOL, насочено към създаване на трайна връзка между университетското обучение по изкуства и реалната професионална среда в частна школа по музика и сценични изкуства.

	Сътрудничеството обхваща обмен на кадри, методическа подкрепа, участие в концертни прояви, майсторски класове, културни събития, практически обучения и стажове на студенти от катедра „Музика“. В споразумението е предвидено и участие в Дни на отворените врати, съвместно използване на бази за събития и поддържане на устойчиви форми за насърчаване на артистичното развитие на обучаемите. Практиката е ориентирана към развитие на изпълнителски, педагогически и организационни умения на студентите чрез работа в реална образователна и творческа среда. Чрез партньорството се създават условия студенти и преподаватели да участват в обучение на деца и млади таланти, в подготовка за фестивали и конкурси, както и в публични изяви с висока видимост. **Продължителност (период на изпълнение)** Споразумението за сътрудничество е подписано на 20.10.2023 г. и влиза в сила от датата на подписването му, като действа до прекратяване с предизвестие от една от страните. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създадено формализирано партньорство между Факултета по изкуствата и PRESTO ART SCHOOL, което осигурява възможности за практически обучения, стажове, майсторски класове, концертни изяви и участие на студенти в реална педагогическа и творческа среда. Отчетени са участия и награди на студенти и преподаватели, свързани с PRESTO ART SCHOOL, включително финално участие в телевизионния формат „България търси талант“, награди от Международния фолклорен детски фестивал „Шарено цвете“, Националния фестивал на изкуствата „Утринна звезда“ и отличия „Учител на годината“ в Благоевград за 2024 г. и 2025 г. и др. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на подписаното споразумение за сътрудничество и възможността за ежегодно реализиране на съвместни обучения, концерти, майсторски класове, практики и културни събития. Практиката може да се надгражда чрез разширяване на участието на студенти в преподавателска и концертна дейност, разработване на съвместни образователни формати и по-системно използване на партньорството за кариерно ориентиране и професионална реализация в сферата на музикалното изкуство.

КАТЕГОРИЯ 2. ВНЕДРЯВАНЕ НА НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ В ПОЛЗА НА БИЗНЕСА/ОБЩЕСТВЕНОСТТА

1. Медицински университет – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Ангел Учиков, ректор
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Споделени ресурси в обучения – към Центъра за следдипломна квалификация и продължаващо обучение
Професионално направление, за което се отнася	7.1. Медицина
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Здравеопазване
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Програмата е насочена към създаване на нов модел за развитие на научноизследователската дейност в Медицинския университет – Пловдив, с фокус върху иновации и реално внедряване в практиката (особено в здравеопазването). Основните цели включват: развитие на сътрудничеството с индустрията, стимулиране на академичното предприемачество, създаване на стартиращи компании, защита и комерсиализация на интелектуална собственост, както и привличане и развитие на млади изследователи. Програмата акцентира върху трансфера на знания и технологии чрез специализиран офис и участие в клъстери и иновационни екосистеми.

	Продължителност (период на изпълнение) Програмата се реализира в рамките на Националния план за възстановяване и устойчивост, като част от дългосрочната стратегия за научни изследвания и иновации на Университета. Тя надгражда вече изградени структури и практики и има стратегически, многогодишен характер с предвидени механизми за мониторинг, оценка и адаптация. **Резултати (вкл. количествени)** • Създаден е Офис за трансфер на технологии и знания (ОТТЗ), подпомагащ внедряването и защитата на интелектуалната собственост. • Изградена е управленска и мониторингова структура (Управителен комитет и Съвещателен борд). • Реализирано е активно участие на млади учени – 15 изследователи (докторанти, постдокторанти и студенти) само от Фармацевтичния факултет през 2025 г. • Осъществени са научни събития, конференции и взаимодействие с научни екипи. • Подобрени са механизмите за оценка на научните резултати и готовността им за внедряване. • Развиват се процеси по защита, лицензиране и комерсиализация на научни разработки. **Устойчивост** Практиката демонстрира висока устойчивост чрез институционализирани структури (ОТТЗ, Научноизследователски институт, Център „Проекти“), интеграция с национални и европейски политики и наличие на стратегическо финансиране. Осигурена е приемственост чрез привличане на млади учени и изграждане на капацитет за трансфер на технологии. Налице са предпоставки за дългосрочно развитие чрез създаване на стартъпи, разширяване на партньорствата с индустрията и участие в международни иновационни мрежи.

2. Национален институт по метеорология и хидрология – НИМХ

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Ирена Илчева и.д. заместник-генерален директор „Научна дейност“ на НИМХ e-mail: irena.ilcheva@meteo.bg доц. д-р Татяна Спасова e-mail: tatiana.spassova@meteo.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	INNOAIR – Иновативен обществен транспорт, отговарящ на търсенето на потребителите, за по-чист въздух в градска среда
Професионално направление, за което се отнася	4.4. Науки за Земята, научна специалност „Метеорология“
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Столична община, граждани, общество.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката INNOAIR – „Иновативен обществен транспорт, отговарящ на търсенето на потребителите, за по-чист въздух в градска среда“, е насочена към разработване и тестване на иновативни решения за намаляване на замърсяването на въздуха в градска среда чрез оптимизация на транспортните схеми. Ролята на Националния институт по метеорология и хидрология е свързана с научно моделиране и оценка на въздействието на новите транспортни решения върху качеството на атмосферния въздух в София. Чрез числени сценарии и теренни измервания НИМХ подпомага общината при вземането на решения за ограничаване на автомобилния трафик и въвеждане на нискоемисионни зони.

	Продължителност (период на изпълнение) Проектът е реализиран в периода юли 2020 г. – юни 2023 г., като в рамките на три години са проведени последователни етапи на научно моделиране, измервания на атмосферни замърсители, анализ на транспортните сценарии и разпространение на резултатите сред заинтересованите страни. **Резултати (вкл. количествени)** В рамките на проекта НИМХ осъществява три измервателни кампании за проследяване на пространственото и времевото изменение на концентрациите на черен въглерод (Black Carbon) и фини прахови частици в районите с нови транспортни схеми. Разработени са моделни сценарии за оценка на ефекта от намаляването на неекологичния автомобилен трафик върху концентрациите на замърсители. Резултатите са представени в 2 международни научни публикации, докладвани са на 2 международни и 2 национални конференции, както и в 4 международни уебинара и 1 семинар, в които участват над 400 представители на повече от 70 местни и регионални власти. Организиран е и специализиран онлайн семинар с около 40 участници от различни институции. Практически резултат е внедряването на услугата „зелен обществен транспорт при поискване“, която започва реално да се използва от жителите на район „Манастирски ливади“. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се потвърждава от факта, че въведените в рамките на проекта транспортни решения продължават да функционират и след приключването му. Системата за обществен транспорт при поискване е разширена и в други райони на София чрез използване на нови електробуси. Данните, моделите и методиките, разработени от НИМХ, могат да бъдат прилагани и в бъдещи политики за управление на качеството на въздуха. Проектът създава дългосрочна основа за интегриране на научни изследвания в общинското планиране и за развитие на по-екологичен градски транспорт в България.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)
Контактно лице: име, длъжност, имейл	доц. д-р Ирена Илчева и.д. заместник-генерален директор „Научна дейност“ на НИМХ e-mail: irena.ilcheva@meteo.bg доц. д-р Ерам Артинян e-mail: eram.artinian@meteo.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	ARDAFORECAST – Установяване в речния басейн Арда система за предупреждение за наводнения за минимизиране на риска в трансграничния регион. **Практиката е отличена с първо място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	5.7. Архитектура, строителство и геодезия (Инженерна хидрология, хидравлика и водно стопанство)
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Защита от наводнения и превенция на риска от наводнения в трансграничния регион между България и Гърция. Подкрепа на лицата, вземащи решения, и управлението на водите от Министерството на околната среда и водите (МОСВ), Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ (БДИБР), НЕК „Язовири и каскади“, Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН) – МВР.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Основната цел на практиката ARDAFORECAST е разработването и внедряването на система за прогнозиране и ранно предупреждение при наводнения в басейна на река Арда, която да подпомага управлението на риска от наводнения в трансграничния регион между България и Гърция. Системата е насочена към осигуряване на надеждна и навременна информация за очакваните водни количества и възможните рискове от наводнения, която да

	подпомага институциите при вземане на решения. Практиката има за цел също така да интегрира съвременни научни методи в хидроложкото моделиране и прогнозиране, включително използването на метеорологични данни, хидроложки модели и информация за работата на язовирните съоръжения. Разработените инструменти подпомагат управлението на водните ресурси и експлоатацията на язовирите в каскада „Арда“, както и подготовката и реакцията на институциите при екстремни хидрометеорологични ситуации. Допълнителна цел е създаването на научна и технологична основа за обучение и научна работа на докторанти и млади учени в областта на хидрологията, управлението на водите и оценката на риска от наводнения. **Продължителност (период на изпълнение)** Системата ARDAFORECAST е разработена в рамките на трансграничен проект между България и Гърция. След приключване на проекта системата продължава да функционира оперативно и се използва от компетентните институции повече от десет години. През този период тя се поддържа и доразвива чрез научноизследователската дейност на учените от Националния институт по метеорология и хидрология и чрез участието в допълнителни научни и приложни проекти, насочени към усъвършенстване на хидроложките модели и системите за ранно предупреждение. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат на проекта е създадена и внедрена действаща система за прогнозиране и ранно предупреждение при наводнения за басейна на река Арда. Системата интегрира метеорологични прогнози, хидроложки модели и данни за експлоатацията на язовирите и позволява генериране на прогнози и предупредителни съобщения в реално време. Изградени са допълнителни измервателни станции и системи за предаване на данни, които осигуряват постоянен поток от информация за състоянието на водните количества в региона. Разработени са методики за изчисляване степента на преливане на язовирите при високи води и модели за оптимизиране управлението на каскада „Арда“. Системата се използва от институции, отговорни за управлението на водите и защитата от наводнения, включително Министерството на околната среда и водите, Басейнова дирекция „Източнобеломорски

	район“, НЕК „Язовири и каскади“ и Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“. Разработените научни резултати са публикувани в международни научни издания и са използвани в подготовката на научни разработки и дисертации. Моделите и методиките, разработени в рамките на проекта, се прилагат и при разработването на системи за ранно предупреждение за други речни басейни в страната. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се гарантира чрез продължаващото използване на системата от национални и регионални институции, отговорни за управлението на водите и защитата от наводнения. Системата функционира оперативно и се използва при вземане на решения в реално време. Научният екип на НИМХ продължава да усъвършенства хидроложките модели и софтуерната платформа на системата, включително чрез внедряване на нови методи за обработка на данни и чрез интегриране на научните резултати от международни изследователски екипи. Разработените модели и методики се адаптират и за други речни басейни в България, включително за поречията на реките Тунджа и Марица. Допълнително развитие на системата се осъществява и чрез нови научни и приложни проекти, насочени към подобряване на системите за прогнозиране и ранно предупреждение при хидрологични екстремни събития.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Ирена Илчева и.д. заместник-генерален директор „Научна дейност“ на НИМХ e-mail: irena.ilcheva@meteo.bg Елена Христова, доцент e-mail: elena.hristova@meteo.bg Емилия Георгиева, професор e-mail: emilia.georgieva@meteo.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	CAMS продукти за качество на въздуха в България. Прогнози за качеството на въздуха в България.

Професионално направление, за което се отнася	4.4. Науки за Земята (Метеорология) в департамент „Метеорология“
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	– Изпълнителна агенция по околна среда, МОСВ, – общини в България – граждани
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Основната цел на тази добра практика е използване на данни и продукти на CAMS (услуга за мониторинг на атмосферата на програма „Коперник“ на ЕС) за изготвяне на прогнози за качеството на атмосферния въздух на национално ниво (за България) и за градска среда (района на Пловдив). Допълнителни цели са свързани с анализи на епизоди с повишено замърсяване, както и с организиране на срещи и подготовка на материали за популяризиране на създадените продукти към национални и местни администрации, експерти от научната общност и бизнес средите, широката общественост. Тази практика допринесе за разработване на услуги и продукти, които подпомагат българските институции, отговорни за прилагането на Директивата за качеството на атмосферния въздух (ДКВ) – Министерството на околната среда и водите (МОСВ), Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) и общините в дейностите им по информираност и взимане на подходящи мерки, както и при докладвания за превишения на нормите за качество на атмосферния въздух към европейски институции. Основните продукти са оперативни прогнози за четири дни за концентрациите на ключови замърсители на въздуха, пустинен прах и полени за територията на България, както и прогнози с по-фина пространствена резолюция за Пловдив. Тези продукти са свободно достъпни не само за експерти от ИАОС, МОСВ, общини, научни организации, но и за широката общественост на https://airquality.meteo.bg. Предоставянето на подобни прогнози е необходима стъпка за организиране на ранни предупреждения и взимане на ефективни мерки за опазване на чистотата на въздуха и човешкото здраве.

	Продължителност (период на изпълнение) Продуктите и услугите са създадени в периода (2023 – 2024) в рамките на проект CAMS2_72BG, финансиран от Европейския център за средносрочни прогнози на времето в рамките на програмата за национални сътрудничества CAMS-NCP. Устойчивост и надграждане се осигурява в рамките на нов проект – CAMS2_72BG_bis_NIMH за периода 2025 – 2028. **Резултати (вкл. количествени)** Прогнозите за страната са базирани на резултати от регионалния ансамблов модел на CAMS, съставен от 11 съвременни химически транспортни модела, като се усвояват данни от наземни и дистанционни (спътникови) измервания. С цел трансфер на резултатите към публични администрации и бизнес среди са подбрани най-значимите за страната замърсители, като са създадени технологични подходи за подходящ постпроцесинг на моделните резултати и тяхната визуализация в оперативен режим. Създаден е иновативен подход за връзка между регионалния модел и локалната система за Пловдив, който позволява изготвяне на детайлни прогнози за качеството на въздуха в Пловдив с отчитане на влиянието на източници извън града. Подходът може да се приложи и за други градове в страната и би позволил да се оцени до каква степен замърсяването се дължи на локални източници и какво е влиянието на фоновото замърсяване – това са основни елементи за общинските програми, целящи мерки за подобряване на въздуха в населените места. **Устойчивост** Създадените продукти имат потенциал за надграждане – с добавяне на прогнози за нови замърсители на въздуха и прогнози на някои индекси, свързани с неблагоприятни за здравето явления (напр. горещи вълни). Новите продукти ще са от полза за: а) МОСВ, ИОАС във връзка с Директивата за качество на въздуха от 2024 г; б) за експерти и институции от здравния сектор във връзка с информираност на рискови групи от населението и предлагане на подходящи мерки. Създадената пилотна система за прогнози за Пловдив може да се адаптира и за друг град със съвместно участие на местната администрация. Създадените и тествани нови подходи имат приложение в общинските програми за подобряване качеството на въздуха.

	Част от тези потенциални възможности ще бъдат реализирани с финансова подкрепа от Европейския център за средносрочни прогнози на времето в рамките на спечелен проект от НИМХ за периода 2025 – 2028 г. (CAMS2_72BG_bis_NIMH). Устойчивостта на създадените продукти се подкрепя от участието в колектива на млади специалисти от НИМХ, които се учат от по-опитните си колеги и придобиват международен опит чрез активно участие в международни технически срещи и конференции.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Ирена Илчева и.д. заместник-генерален директор „Научна дейност“ на НИМХ e-mail: irena.ilcheva@meteo.bg доц. д-р Боряна Ценова ръководител секция „Числено моделиране“ e-mail: boryana.tsenova@meteo.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	„DE_330 Дестинация Земя“ на Европейския съюз
Професионално направление, за което се отнася	4.4. Науки за Земята научна специалност „Метеорология“ 5.7. Архитектура, строителство и геодезия („Инженерна хидрология, хидравлика и водно стопанство“).
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Създаването на цифрови близнаци (digital twins) с обединяване в нова универсална база данни ще позволи **ранното предупреждение за екстремните прояви на времето и климата**.

Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	МОСВ, Басейнови дирекции, Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН) – МВР, краен потребител.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** DE_330 (On-demand Extremes Digital Twin) е част от инициативата на Европейската комисия за разработване на цифров модел (близнак) на Земята с висока разделителна способност – Destination Earth (DestinE). В DE_330 участват учени и специалисти от 32 организации и фирми от 25 европейски страни, сред които и НИМХ, като член на европейския консорциум за регионална числена прогноза на времето ACCORD. В рамките на DE_330 се разработва подобрена, конфигурируема симулационна система, въз основа на метеорологични наблюдения и на ново поколение числени модели на земната система. Тази подобрена симулационна система ще позволява по-реалистичното представяне на атмосферните процеси. Също така, поради високата разделителна способност на новото поколение числени модели, тя ще бъде способна да дава информация с голяма точност за районите, където се очакват опасни метеорологични явления, която ще бъде достъпна до потребители от различни сектори за въздействие. Целта е да се прогнозира количествено с голяма точност рискът от екстремни метеорологични условия и последствията от тях чрез и създаване и поддържане на специфични стратегии за адаптиране и смекчаване на риска. От страна на НИМХ екип от специалисти участва в създаването на симулационната система, както и на числените модели с много висока разделителна способност. Друг екип от Института участва в тестване на въздействието на системата върху краткосрочната прогноза за риск от наводнения. В поредица от срещи с крайни ползватели на продуктите, които се очаква да произвежда проектът Extremes on Demand в обхвата на БД „Източнобеломорски район“ с участие и на други заинтересовани страни, са демонстрирани целите и възможностите, които дава проектът, очакваните резултати. Създаването на цифрови близнаци (digital twins) с обединяване в нова универсална база данни ще позволи достъпа на потенциални потребители до информация, подобряваща прогнозата на времето, ще подобри ранното предупреждение за екстремните прояви на времето и климата.

	Продължителност (период на изпълнение) След успешното завършване на първа фаза на проекта DE_330 Destination Earth – Extremes on Demand („Дестинация Земя“) на Европейския съюз, НИМХ участва като подизпълнител и във втората му фаза (2026). До юни 2024 г.: разработването и стартирането на Проекта ще се развива в перспектива. До 2027 г.: по-нататъшно подобряване на системата DestinE, предоставяне на допълнителни услуги, авангардни разработки в областта на ИИ и полезни взаимодействия с допълнителни цифрови близнаци. До 2030 г.: „пълен“ цифров близнак на земната система. https://digital-strategy.ec.europa.eu/bg/policies/destination-earth **Резултати (вкл. количествени)** Създаването на цифрови близнаци (digital twins) с обединяване в нова универсална база данни (Data Lake), информационните продукти от ECMWF, EUMETSAT и ESA, както и данните от новосъздадените модели, ще позволи достъпа на потенциални потребители до информация, подпомагаща и подобряваща прогнозата на времето, ще подобри ранното предупреждение за екстремните прояви на времето и климата. В поредица от срещи с крайни ползватели на продуктите, които се очаква да произвежда проектът Extremes on Demand в обхвата на БД „Източнобеломорски район“, с участие и на други заинтересовани страни, са демонстрирани целите и възможностите, които дава проектът, очакваните резултати. Създаването на цифрови близнаци (digital twins) ще позволи достъпа на потенциални потребители до информация, подобряваща прогнозата на времето и ранното предупреждение за екстремните прояви на времето и климата. **Устойчивост** Друг стълб на ангажираността на заинтересованите страни в рамките на DestinE са целевите партньорства между потребителите. Целта на тези партньорства е да се проектират и прилагат устойчиви услуги през целия жизнен цикъл на DestinE.

3. Национален център по обществено здраве и анализи

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален център по обществено здраве и анализи
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р П. Салчев, д.м., началник на отдел ФМИП, дирекция КССИ e-mail: p.salchev@ncpha.government.bg Анита Неева началник на отдел КСП, дирекция КССИ e-mail: a.boianova@ncpha.government.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Оптимизация на медицинското кодиране в здравните информационни системи (ОМЕДЗИС)
Професионално направление, за което се отнася	7.1. Медицина 7.6. Здравен мениджмънт
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Министерството на здравеопазването, Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), ЛЗ, НСИ, НЗИС, както и образователни институции в областта на здравния мениджмънт и информационните технологии, които прилагат и използват резултатите от оптимизацията на кодирането.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към оптимизация на медицинското кодиране в здравните информационни системи чрез внедряване и поддържане на Кодираща система на медицински процедури (КСМП). Основната цел е да се осигури стандартизиран и точен подход за кодиране на медицински данни, което да подобри управлението на качеството на здравеопазването, отчетността на медицинските услуги и стратегическото управление на сектора. Практиката цели също така подготовка за внедряване на МКБ-11 и повишаване на експертния капацитет в областта на клиничното кодиране.

	Продължителност (период на изпълнение) Процесът по внедряване на КСМП започва през 2013 г. и продължава до момента (посочено е „понастоящем“), като окончателното ѝ въвеждане в България е осъществено през 2022 г. **Резултати (вкл. количествени)** • Адаптирана е австралийската класификация ACHI в национална кодираща система КСМП. • Към системата са добавени над **1200 нови кода**, за да се обхванат всички медицински процедури, извършвани в страната. • Всяка година се добавят нови кодове за отразяване на нови медицински дейности. • Осигурено е обучение на кадри за работа с МКБ-10/КСМП. • Активно сътрудничество между ключови институции (МЗ, НЗОК, НСИ, НЦОЗА и др.). **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се гарантира чрез: • редовно обновяване на знанията и уменията на специалистите; • подготовка за внедряване на МКБ-11; • активно сътрудничество между институциите; • непрекъснато актуализиране на КСМП спрямо новите медицински процедури и лечения; • модернизиране на технологиите за кодиране на медицински данни.

4. Технически университет – Варна

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – Варна
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	гл. ас. д-р Пламена Панайотова e-mail: pl_yankova@abv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Мониторинг на агрономически параметри (агротехнически практики, абиотични и биотични фактори и др.) при условията на променящ се климат, смекчавайки негативното му влияние и адаптиране към нови условия. **Практиката е отличена с трето място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	6.1. Растениевъдство
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Висококвалифицирани специалисти в научни организации, фирми от аграрния сектор, занимаващи се със земеделие. БУРАЛЛ ООД – Варна, „Синджента България“ ЕООД
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Преди залагане на опита, по време на вегетацията и след реколтиране на културата са взети почвени проби, за всеки от вариантите, за определяне на: • обща микрофлора, количество и състав на почвените микроорганизми; • коефициент на минерализация; • почвена ензимна активност.

	Микробиологичните проучвания включват определяне на неспорообразуващи бактерии, бацили, актиномицети, микромицети (плесенни гъби) и бактерии, усвояващи минерален азот. Те са определяни по метода на разреждане и посявка на твърди хранителни среди (МПА, Actinomycetes isolation agar и „Чапек-Докс агар“), култивиране в термостат и следващо отчитане на колониеобразуващи единици (КОЕ), преизчислени за 1 g абсолютно суха почва. Определяна е и абсолютната влажност чрез термостатен метод с цел привеждане резултатите от количествените отчитания на микроорганизмите към 1 g абсолютно суха почва. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира като ежегоден мониторинг. Поради характера на изследванията (адаптиране към променящия се климат) тя е отворена във времето с цел натрупване на база данни от многогодишни изследвания за нуждите на партньорите от бизнеса. **Резултати (вкл. количествени)** Реални примери за използване от бизнеса/институции; наличие на трансфер чрез договор, лиценз, пилотна реализация или комерсиално приложение. Подобрения в производителност, устойчивост, достъп до услуги, повишена ефективност; въздействие върху политики или потребители. **Устойчивост** Планове за бъдещо използване, нови партньорства, възможност за мащабиране или комерсиализация.

5. Технически университет – Габрово

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – Габрово, Технологичен парк („Габрово Тех Парк“)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Илия Железаров ректор на Техническия университет – Габрово
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	„Габрово Тех Парк“ — технологичен трансфер, научноизследователска инфраструктура и партньорство с бизнеса.
Професионално направление, за което се отнася	5.1. Машинно инженерство 5.2. Електротехника, електроника и автоматика 5.13. Общо инженерство 4.6. Информатика и компютърни науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Мехатроника, енергоспестяващи системи и технологии, индустриална автоматизация, електроника и сензорика, адитивни технологии, лазерни технологии, електромобилност, възобновяема енергия, изпитване на материали, интелигентни производствени системи и трансфер на технологии към индустрията.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	АДТЕХ ООД; „София Тех Парк“; Медицински университет – Плевен; партньорите по Центъра за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“, включително Технически университет – София, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Технически университет – Варна, Институт по роботика – БАН, Централна лаборатория по приложна физика – БАН, Институт по електроника – БАН, и Сдружение „Трансфер на технологии към център за компетентност интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е свързана със създаването и функционирането на Технологичен парк към Техническия университет – Габрово, като университетска структура за научноизследователска дейност, технологичен трансфер и сътрудничество с бизнеса. Технологичният

	парк е създаден с решение на Академичния съвет през 2020 г., а през 2021 г. е приет правилник за неговата дейност. Насочеността на практиката е към обединяване на научния потенциал, лабораторната инфраструктура и партньорствата с предприятия и научни организации за разработване, изпитване и внедряване на решения в областта на мехатрониката, енергоспестяващите технологии, електрониката, сензориката, интелигентните системи, адитивното производство и индустриалните приложения. Практиката се реализира чрез научноизследователски лаборатории, проектни партньорства, договори с предприятия, участие в Центъра за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“ и дейности за трансфер на научни резултати към индустрията. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2020 г. до момента. Технологичният парк е създаден с решение на Академичния съвет от 27.10.2020 г., а правилникът за дейността му е приет на 30.03.2021 г. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създаден и функционира Технологичен парк към Техническия университет – Габрово, развита е научноизследователска и лабораторна инфраструктура, реализирани са партньорства с предприятия и научни организации, изпълняват се дейности по Центъра за компетентност на стойност 14 117 898 лв., разработени са научни програми и приложни лабораторни дейности, публикувани са значителен брой научни резултати, регистрирани са 4 полезни модела и са подадени 6 заявки за патенти. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на институционализираното функциониране на Технологичния парк, на проектното финансиране по ПНИИДИТ 2021 – 2027, на участието в национална партньорска мрежа чрез Центъра за компетентност и на създадените връзки с бизнеса. Практиката има потенциал за надграждане чрез разширяване на стопанските дейности на лабораториите, нови договори с предприятия, патентна активност, публикации, технологичен трансфер и участие в национални и международни мрежи от технологични паркове.

6. Университет за национално и световно стопанство

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство, факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. Христина Николова, ръководител катедра e-mail: hrnikolova@unwe.bg доц. Даниел Йорданов e-mail : dyordanov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Разработен и внедрен проект по възложено практическо задание от ЦГМ ЕАД на тема „Финансов анализ и предложение за нови тарифни продукти за пътуване по градски транспорт“
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Пътнически градски транспорт на София „Център за градска мобилност“ ЕАД
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Финансов анализ и предложение за нови тарифни продукти за пътуване по градския транспорт – номер на договор между УНСС и ЦГМ ЕАД № ДУ-34/08.04.2021 г. Основната цел на проекта е да се внедрят научните резултати от работата на катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ към УНСС в полза на бизнеса и обществото, като се дефинират и анализират предложения за въвеждане на нови тарифни продукти за пътуване с градски транспорт в София, които да съдействат за повишаване търсенето на обществени пътнически превози в града, и да се оцени тяхното въздействие по отношение на обема на превозите, пътникопотока и прогнозните приходи от продажби на съответните тарифни документи.

	Направеният анализ отчита ефекта от въвеждане на почасови билети върху броя на еднократните пътувания, без да се разглеждат и предлагат промени в абонаментните карти. На базата на идентифицираните мерки за възстановяване на градския обществен транспорт от въздействието на пандемията, вкл. направен финансов анализ и предложение за нови тарифни продукти за пътуване по градския транспорт за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19, е предложен доклад на ЦГМ ЕАД, въз основа на който от 01.01.2023 г. са въведени нови билети за почасово таксуване на пътуванията по градския транспорт в София. **Продължителност (период на изпълнение)** **Резултати (вкл. количествени)** С решение №119 на Столичния общински съвет от 23.02.2023 г. хартиените превозни документи за градския транспорт в София се спират от продажба от 1 януари 2023 година. От 1 януари 2023 г. се въвеждат нови електронни превозни документи в Столичния градски транспорт. Новите електрони превозни документи са: • билет 30 плюс – той позволява прекачвания в рамките на 30 минути след първата валидация; • билет 60 плюс – той позволява прекачвания в рамките на 60 минути след първата валидация; • билет от водача – водачите продават билети на цена от 2,00 лева; • банкова карта – валидира се на сините устройства в градския транспорт; • 24-часова карта и 72-часова карта, седмична карта, карта учащ, младежка карта, за родителите, „Паркирай и пътувай“; • Sofia City Card – пластика с чип, позволяваща многократно зареждане на краткосрочни и дългосрочни превозни документи; • Ultralight – хартиена карта с чип, позволяваща многократно зареждане само на краткосрочни превозни документи. **Устойчивост** Катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ и „Център за градска мобилност“ ЕАД имат успешно дългогодишно сътрудничество, насочено към подкрепа при подготовка на съвместни проекти и последващото им изпълнение, обмен на информация и публикации за дейности и за провеждани по-важни събития и съдействие

	за участие на представители на Дружеството в презентации пред студенти, в лекции, семинари, конференции, срещи или в други прояви, организирани от Университета.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Икономика на туризма“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Мариана Янева ръководител катедра „Икономика на туризма“ e-mail: tourism_unwe@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Дискусионни форуми с бизнеса и изпълнителната власт.
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 3.9. Туризъм
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Регулярните дискусионни форуми с бизнеса и изпълнителната власт са насочени към въпросите на туризма с фокус върху управлението на туристическите дестинации. Тези срещи се провеждат както в УНСС, така и във водещи туристически райони и локации, осигурявайки платформа за обмен на опит, добри практики и иновативни подходи в сектора
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Регулярните дискусионни форуми с бизнеса и изпълнителната власт са в сферата на туризма с акцент върху управлението на дестинациите играят ключова роля за обмена на идеи и развитието на устойчиви политики в сектора. Тези събития са в два формата – провеждат се както в УНСС, така и във водещи туристически райони и локации, осигурявайки диалог между представители на туристическия бизнес, публичната власт и академичната общност. През последните две години фокусът е върху бранд „България“ и по-конкретно здравния, развлекателния и бизнес туризма.

	Основната цел на тези инициативи е насърчаване на устойчивото развитие и популяризирането на туризма в страната. През изминалата година фокусът на тези дискусии беше поставен върху развитието на бранд „България“ като четирисезонна дестинация, насочена към привличане на туристи през цялата година и увеличаване на приходите от туризъм. **Продължителност (период на изпълнение)** Ежегодно Катедрата провежда голям брой научни форуми в различни населени места, реализирайки дискусионни форуми с бизнеса и изпълнителната власт. – Дискусионен форум „Тишина и мистика в четири сезона“ представи туристическия потенциал на Родопите – Цигов чарк https://www.facebook.com/reel/1046995360869817. – Дискусионен форум „Бранд „България“ и район Южно Черноморие – Слънчевото здраве“ – Созопол https://bgtourism.bg/sozopol-domakinstva-na-diskusionnia-foum-brand-bulgaria-slanchevoto-zdrave/. – Професионален дебат: ГЛОБАЛНИ БРАНДОВЕ VS НЕЗАВИСИМИ ИГРАЧИ – https://bgtourism.bg/ketedra-ikonomika-na-turizma-biznes-forum/. – Дискусионен форум „Слънчево термално здраве“ – Сандански – https://travelnews.bg/bg/news/17426368709561/sandanski-mozhe-da-zalozhi-na-nov-brand-slanchevo-termalno-zdrave. – Юбилеен форум по случай 35 години от основаването на катедра „Икономика на туризма“, София, УНСС https://bgtourism.bg/novini-unss-otbelyaza-35-godini-ikonomika-na-tourizma/. – Дискусионен форум „Автентично Банско: здравна дестинация в четири сезона в сърцето на район Рила – Пирин“ – Банско https://bgtourism.bg/avtentichno-bansko-zdravna-destinacia-4-sezona/. – Дискусионна среща „Термите на Тракия“ – Старозагорски бани https://bgtourism.bg/diskusia-termite-na-trakia/. – Втора кръгла маса на БАТ по проект „София – предпочитана туристическа дестинация“ с участие на експерти от катедра „Икономика на туризма“ https://www.evropa-so.bg/bg/component/content/article.html?id=620. – Дискусионна кръгла маса по случай Световния ден на туризма на тема „Бранд „България“ и дестинациите лидери в здравния туризъм – Велинград и Западни Родопи“ – https://travelnews.bg/bg/news/17276210854025/biznesat-obsadi-problemite-s-brand-balgariya-vav-velingrad-i-zapadni-rodopi.

	– Регионален дискусионен форум „Туризъм и икономика – традиции, настояще и бъдеще“ – Ловеч https://travelnews.bg/bg/news/17188754573322/parvi-regionalen-diskusionen-forum-za-turizma-se-provede-v-lovech. **Резултати (вкл. количествени)** Проведените дискусии и добрите практики, споделени по време на срещите, намират широко отражение в специализирани туристически медии, както и в социалните канали на Катедрата с цел осигуряване на необходимата публичност и разпространение на генерираните идеи сред по-широка аудитория. **Устойчивост** Инициативите продължават и имат потенциал за мултиплициране.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Медии и обществени комуникации“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Мария Николова ръководител катедра e-mail: mnikolova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Форум за устойчиво развитие на българската филмова индустрия. **Практиката е отличена с второ място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	3.5. Обществени комуникации и информационни науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Културни индустрии, медии, икономика на културата, културни политики, кино, финансиране и икономика на културните индустрии.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Към катедра „Медии и обществени комуникации“ (катедра на ЮНЕСКО „Медийна и информационна грамотност и културни политики за устойчиво развитие“) има действащ научноизследователски център за медийни изследвания и аудиовизуални политики, чрез който в партньорство с Изпълнителната агенция „Национален филмов център“, Българската национална филмотека, Съюза на българските филмови дейци, Асоциацията на филмовите продуценти, Сдружението на филмовите и телевизионните режисьори, „Филмаутор“, Българската асоциация на кинорежисьорите, Асоциацията на българските оператори, „Академика 21“, Българската асоциация на филмовите, телевизионните и радиосценаристи, Асоциацията на българските филмови продуценти, Българската асоциация на независимите художници и аниматори „Пройко Пройков“, Асоциацията на българските анимационни продуценти, Асоциацията на българските киносалони, Асоциацията на филмовите и телевизионните продуценти и Обсерваторията по икономика на културата са проведени седем форума за устойчиво развитие на българската филмова индустрия и са представени резултатите от изследване за икономическия принос на медиите в България. **Продължителност (период на изпълнение)** Организираните форуми отразяват резултатите от ежегодни проучвания за икономическия принос на културните и творческите индустрии и медиите, които са отправна точка за актуализиране на политиките на заинтересованите страни и институции. **Резултати (вкл. количествени)** Наличие на сключен меморандум за сътрудничество между УНСС и НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ в областта на културните и творческите индустрии и аудиовизуалната политика. **Устойчивост** Акценти от проведените форуми са свободно достъпни на следния адрес: https://departments.unwe.bg/media

КАТЕГОРИЯ 3. УСПЕШНА ИНИЦИАТИВА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1. Медицински университет – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив Фармацевтичен факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. Диана Карчева-Бахчеванска, д.ф. заместник-декан по учебна дейност e-mail: vice_dean_ea@ff.mu-plovdiv.bg e-mail: diana.karcheva@mu-plovdiv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Успешна инициатива за учене през целия живот чрез международна мобилност, студентски практики и партньорства с работодатели.
Професионално направление, за което се отнася	Фармация, Медицина, Здравни грижи обучение и квалификация на медицински специалисти
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Здравеопазване, фармацевтична индустрия, медицинско образование и професионално обучение USC Mann School of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences, University of Southern California, Лос Анджелис, САЩ; работодатели и партньорски организации, предоставящи стажове и практически обучения, включително „Тева“.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към създаване на устойчив модел за учене през целия живот чрез интегриране на академично обучение, международна мобилност и практически стажове в реална работна среда. Основната цел е развитие на професионалните, практическите и комуникационните умения на студентите и докторантите в съответствие с актуалните изисквания на пазара на труда и потребностите на здравния и фармацевтичния сектор.

	Медицинският университет – Пловдив, осигурява условия за участие на студенти и преподаватели в програма „Еразъм+“, международни обучителни инициативи и проект „Студентски практики“. Университетът организира информиране, подбор и академично наставничество на участниците, като в обучението активно участват преподаватели и ментори от практиката. В рамките на инициативата студентите провеждат допълнително практическо обучение в реална работна среда с продължителност 240 астрономически часа. Практиките се реализират под ръководството на ментори от обучаващите организации и академични наставници от университета. Паралелно с това МУ – Пловдив, развива международно сътрудничество с USC Mann School of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences, което предоставя възможности за участие в дистанционни зимни програми и присъствени летни училища. Практиката подпомага изграждането на връзка между висшето образование, работодателите и международните академични партньори, като създава условия за повишаване на квалификацията, професионална реализация и развитие на конкурентоспособни кадри. **Продължителност (период на изпълнение)** 2024 – 2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** Реализирани са международни образователни инициативи, практически стажове и програми за академична мобилност. Студентите получават възможност за 240 часа практическо обучение в реална работна среда с участие на ментори и академични наставници. През 2024 г. четирима студенти от Фармацевтичния факултет участват в дистанционна зимна програма към USC Mann, а двама – в присъствено лятно училище. През 2025 г. броят на участниците в дистанционната форма нараства до седем студенти, като двама отново участват присъствено. Разходите за пътуване и престой на студентите в присъствените обучения се покриват от МУ – Пловдив. На интернет страницата на Университета регулярно се публикуват обяви за стажове и практически обучения от работодатели, включително „Тева“. Инициативата повишава практическите компетентности, международния опит и професионалната подготовка на студентите.

	Устойчивост Практиката се основава на дългосрочно сътрудничество между МУ – Пловдив, международни университети и работодатели. Изградените механизми за академична мобилност, практическо обучение и международен обмен създават възможности за устойчиво развитие и разширяване на инициативата. Поддържат се активни партньорства с международни организации и работодатели, които продължават да предоставят възможности за стажове, обучения и професионално развитие. Натрупаният опит позволява практиката да бъде прилагана и в други професионални направления и образователни инициативи.

2. Селскостопанска академия

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Селскостопанска академия Институт по консервиране и качество на храните (ИККХ) – Пловдив
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	e-mail: finance@canri.org
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Производствена практика по специалност „Контрол на качеството и безопасност на храни и напитки“. **Практиката е отличена с трето място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	Хранителни технологии, контрол на качеството и безопасност на храните, лабораторни анализи и управление на качеството.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици)
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Хранително-вкусова промишленост, контрол на качеството и безопасността на храните, лабораторни и научно-приложни дейности. Професионална гимназия по хранителни технологии и техника (ПГХТТ) – Пловдив, в партньорство с Института по консервиране и качество на храните – Пловдив.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към изграждане на връзка между професионалното образование, научноизследователската дейност и реалната работна среда чрез провеждане на производствено обучение за ученици от Професионалната гимназия по хранителни технологии и техника – Пловдив. Основната цел е учениците да придобият практически знания и умения в областта на контрола на качеството и безопасността на храни и напитки, както и да се запознаят с работата в научно-приложна лабораторна среда. В периода 30.04.2025 г. – 15.05.2025 г. учениците участват в обучение, организирано от Института по консервиране и качество на храните – Пловдив, под ръководството на преподаватели и научни специалисти.

	Практиката включва теоретични модули, лабораторни упражнения и работа с реално лабораторно оборудване. Участниците се обучават по добри производствени практики (GMP), HACCP, ISO 22000, проследимост и етикетиране на храните. В рамките на практиката учениците усвояват основни физико-химични, микробиологични и сензорни методи за анализ на хранителни продукти, както и умения за работа в екип, лабораторна дисциплина и спазване на изискванията за безопасност. Практиката подпомага професионалното ориентиране на учениците и повишава интереса им към обучение и реализация в сферата на хранителните технологии и контрола на качеството. **Продължителност (период на изпълнение)** 30.04.2025 г. – 15.05.2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** В производствената практика участват ученици от XII клас на ПГХТТ – Пловдив, които преминават обучение в реална научно-приложна среда. Участниците придобиват практически умения за извършване на физико-химични, микробиологични и сензорни анализи на хранителни продукти. Учениците усвояват основни аналитични техники, запознават се със системите за управление на качеството и придобиват практически опит при работа с лабораторно оборудване и спазване на утвърдени протоколи за безопасност. Практиката допринася за развитие на умения за работа в екип, професионална дисциплина и отговорност. Участниците проявяват висока ангажираност, интерес към лабораторната дейност и способност за прилагане на теоретични знания в практическа среда. Придобитите знания и умения подпомагат тяхната бъдеща професионална реализация в сферата на хранителната индустрия и контрола на качеството. **Устойчивост** Практиката създава устойчив модел на сътрудничество между научна организация и професионална гимназия чрез включване на ученици в реална научно-приложна дейност. Изграденото партньорство между ИККХ – Пловдив, и ПГХТТ – Пловдив, създава възможности за продължаване на съвместни обучения, практически стажове и професионално ориентиране на учениците. Натрупаният опит и разработените обучителни модули могат да бъдат прилагани и в бъдещи инициативи с други образователни институции и партньори от хранително-вкусовата промишленост. Практиката допринася за подготовката на квалифицирани кадри и за по-тясната връзка между образованието, науката и бизнеса.

3. Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по химия и фармация
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Валя Николова e-mail: ohtvd@chem.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Повишаване нивото на обучение в средните училища с „Празник на химията“ и „Ден на отворените врати“ – инициативи за популяризиране на химията, фармацията и науката сред ученици.
Професионално направление, за което се отнася	Химия, фармация, природни науки, химични технологии и научно образование.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици)
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, научноизследователска дейност, химическа и фармацевтична индустрия, научна комуникация и STEM обучение Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – Факултет по химия и фармация, Съюз на химиците в България, БАН, РУО – София-град, училища от страната
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към популяризиране на химията и фармацията сред учениците чрез създаване на устойчива връзка между средното и висшето образование, научните организации и преподавателската общност. Основната цел е стимулиране на интереса към химията и фармацията, развитието на научно мислене, изследователски умения и професионална ориентация към STEM направленията. Националният ученически конкурс „Празник на химията“ се организира ежегодно от Съюза на химиците в България, Факултета по химия и фармация към СУ „Св. Климент Охридски“, Федерацията на научно-техническите съюзи и РУО – София-град. В инициативата участват ученици от V до XII клас, техните учители, университетски преподаватели и учени от БАН.

	Учениците разработват проекти, есета, постери и презентации по актуални научни теми, свързани с приложението на химията в реалния живот, околната среда и индустрията. Факултетът по химия и фармация организира и ежегоден Ден на отворените врати, който предоставя възможност на ученици, родители и учители да посетят лабораториите на Факултета, да участват в интерактивни демонстрации, научни игри и експерименти и да се запознаят със съвременните научни методи и технологии. Практиката подпомага изграждането на връзка между училищното и университетското образование, насърчава избора на обучение и професионална реализация в научната сфера и създава позитивна среда за развитие на бъдещи специалисти. **Продължителност (период на изпълнение)** Инициативата се реализира ежегодно в периода 2000 г. – до момента. **Резултати (вкл. количествени)** Националният конкурс „Празник на химията“ ежегодно включва между 400 и 600 ученици от над 90 училища в страната, както и повече от 100 учители ръководители. Учениците участват в категории като есе, презентация, постер и изследователски проект, а най-добрите разработки получават награди и сертификати. Денят на отворените врати във Факултета по химия и фармация събира над 500 посетители годишно и предоставя достъп до повече от 20 лаборатории и научни демонстрации. Учениците участват в интерактивни игри, експерименти и срещи с преподаватели, студенти и докторанти. Инициативите развиват научни, комуникационни и презентационни умения, повишават интереса към химията и фармацията и подпомагат професионалното ориентиране на учениците към висше образование и реализация в науката и индустрията. **Устойчивост** Практиката се утвърждава като устойчив национален модел за сътрудничество между университет, училища и научни организации. Инициативите се провеждат ежегодно, като непрекъснато се разширяват с нови теми, интерактивни формати и научни демонстрации.

	Нарастващият интерес от страна на ученици, учители и образователни институции доказва значимостта и устойчивото въздействие на инициативата. Развиват се трайни партньорства между Факултета по химия и фармация, училищата и научната общност, които подпомагат популяризирането на науката, ранното професионално ориентиране и привличането на млади хора към научна и изследователска дейност.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по химия и фармация
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Елена Бояджиева e-mail: exeb@chem.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Повишаване квалификацията на учителите по химия в България.
Професионално направление, за което се отнася	Химия, природни науки, химическо образование, STEM обучение и педагогически практики.
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, научноизследователска дейност, подготовка и квалификация на педагогически специалисти, STEM образование. Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – Факултет по химия и фармация, Съюз на химиците в България, Българска академия на науките, Министерство на образованието и науката, РУО – София-град
Кратко описание на същността на добрата практика	Практиката е насочена към повишаване квалификацията на учителите по химия и природни науки чрез участие в национални конференции, лектории и практически обучителни инициативи, организирани от Факултета по химия и фармация към Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

	Цели и насоченост Основната цел е да се подпомогне професионалното развитие на учителите чрез представяне на съвременни научни постижения, иновативни методи на преподаване и добри практики в химическото образование. В рамките на Юлската лектория по природни науки и Националната конференция на учителите по химия се организират лекции, дискусии, лабораторни демонстрации и практически работилници с участие на университетски преподаватели, учени, студенти и учители от страната и чужбина. Представят се актуални теми, свързани с машинно обучение, нови материали, медицински приложения на химията, дигитални компетентности, STEAM практики и експериментално обучение. Практиката създава условия за обмен на опит между училищното и висшето образование, подпомага въвеждането на съвременни методи в преподаването и насърчава развитието на научна грамотност, критично мислене и професионални компетентности у учителите и учениците. **Продължителност (период на изпълнение)** Инициативата се реализира регулярно повече от 10 години, а Националната конференция на учителите по химия има традиции от средата на XX век. **Резултати (вкл. количествени)** Юлската лектория по природни науки ежегодно привлича повече от 40 учители, ученици, студенти и преподаватели. В рамките на събитието се представят научни доклади, практически демонстрации и лабораторни дейности, насочени към прилагането на съвременни научни достижения в училищното образование. 50-ата национална конференция на учителите по химия с международно участие, проведена през 2024 г., събира 134 учители от 18 области на страната, както и университетски преподаватели и учени от България, САЩ, Беларус и Обединеното кралство. Представени са 7 пленарни доклада и 42 научни съобщения в областта на химическото образование, дигиталните компетентности и STEM практиките. На участниците се предоставят сертификати за участие, а инициативите допринасят за обмен на добри практики, развитие на професионални умения и подобряване качеството на преподаването по химия.

	Устойчивост Практиката се характеризира с дългогодишна устойчивост и активно развитие чрез редовно организиране на Юлската лектория и Националната конференция на учителите по химия. Нарастващият интерес от страна на учители, преподаватели, ученици и студенти доказва значимостта и общественото въздействие на инициативата. Устойчивостта се подпомага от активното партньорство между Софийския университет, БАН, МОН, РУО – София-град, и Съюза на химиците в България. Всяко следващо издание разширява тематичния обхват с актуални научни и образователни теми, включително изкуствен интелект, дигитални технологии и STEAM обучение, което гарантира актуалност и възможност за бъдещо развитие на инициативата.

4. Университет за национално и световно стопанство

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	проф. д-р Христина Николова ръководител катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ e-mail: hrnikolova@unwe.bg доц. д-р Борислав Арнаудов e-mail: barnaudov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Обучение за учители „Приложение на казусния метод при обучението по спедиция, транспорт и логистика“. **Практиката е отличена с първо място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група	☒Учители ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Транспорт Спедиция Национално сдружение на българските спедитори (НСБС), професионални гимназии, учители и други педагогически специалисти от професионалните гимназии в страната със застъпено обучение по професията „Спедитор-логистик“.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Усвояване на знания и умения, необходими за организиране и провеждане на практическите обучения съобразно Държавния образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията „Спедитор-логистик“ (код 840110), приет с Наредба №7 от 14 август 2018 г. Качественото преподаване на отделните единици резултати от учене по професията се основава на разбирането за необходимостта от достатъчна отраслова професионална подготовка и на преподавателите.

	Професионалното обучение по програмата има за цел да развие у обучаемите някои основни компетентности, свързани с предаване на знания и формиране на умения, необходими за успешна реализация на учениците в областта на спедицията, транспортната и складовата логистика: • познаване организацията на спедиторската дейност; • усвояване особеностите на отделните видове транспорт; • придобиване на знания за складовата логистика; • повишаване на компетенциите в областта на митническото представителство; • придобиване на способности за планиране и управление на веригата на стоковите доставки. Лектори в курса са доказани представители на спедиторската и логистичната практика и академични преподаватели. Организирането на подобно практическо обучение има за цел да подпомогне учителите в професионалните гимназии при подготовката им за преподаване на включените в стандарта знания, умения и компетенции в областта на спедицията и логистиката. **Продължителност (период на изпълнение)** Обучението е проведено присъствено в Центъра за професионално обучение към НСБС през периода 30.03.2023 г. – 14.04.2023 г. Продължителността на обучението е 32 учебни часа, половината от които са проведени присъствено в рамките на два дни в учебната база на НСБС в София, а останалата част – онлайн в електронната платформа за обучение към Учебния център НСБС ЕООД. **Резултати (вкл. количествени)** Инициативата осигури възможност на педагогическите специалисти от професионални гимназии в страната с паралелки в областта на транспорта, спедицията и логистиката да повишат практическата си подготовка при преподаването на специалните дисциплини в тази област. Участниците придобиха практически знания за прилагане на казусния метод и задълбочиха компетенциите си в областта на спедицията, логистиката, митническото представителство и управлението на вериги за доставки. Тези нови умения имат пряко отражение върху качеството на преподаването и подготовката на учениците за реалния пазар на труда.

	В обучението участваха 10 учители от професионални гимназии в Елин Пелин, Пловдив, Разград, Рудозем, Свищов, Сливен и София. **Устойчивост** Обучението е реализирано съвместно с НСБС и се предвижда да се възпроизвежда ежегодно, което гарантира устойчивост. Придобитите знания от учителите се мултиплицират чрез прилагане в учебния процес и по този начин достигат до голям брой ученици в различни региони на страната. По този начин ефектът се разширява отвъд непосредствените участници.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Христина Николова e-mail: hrnikolova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Национално състезание по транспорт и енергетика
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, транспорт и енергетика. Професионални гимназии, обучаващи ученици в областта на транспорта и енергетиката.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Националното състезание по транспорт и енергетика е насочено към стимулиране интереса на учениците към транспортния и енергийния сектор, както и към изграждане на връзка между средното и висшето образование.

	Основната цел е развитие на аналитични, проектни и изследователски умения чрез разработване на практически ориентирани проекти по актуални теми, свързани с транспорта, енергетиката и устойчивото развитие. Състезанието е организирано от катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“ към УНСС и е включено в календара на академичните състезания и конкурси на Университета. В него участват ученици от XII клас от професионални гимназии в страната. Темите обхващат мобилност и транспорт, енергийна трансформация, възобновяеми енергийни източници, транспорт и околна среда, нови технологии и устойчиво развитие. **Продължителност (период на изпълнение)** Състезанието се провежда ежегодно от 2022 г. и е част от академичния календар на УНСС. **Резултати (вкл. количествени)** Практиката подпомага професионалната ориентация на учениците, създава мотивация за продължаване на образованието във висше училище и насърчава развитието на компетентности, свързани с критическо мислене, иновативност и работа по проекти. Практиката подпомага развитието на умения за проектна работа, анализ, представяне на решения и работа в екип, както и популяризирането на професионалното направление сред учениците. **Устойчивост** В рамките на трите години от провеждането на състезанието са участвали над 120 ученици от професионални гимназии в страната. Участниците разработват проекти по актуални теми, свързани с транспорта, енергетиката и устойчивото развитие. Победителите в състезанието получават оценка „Отличен (6.00)“, призната като резултат от конкурсен изпит за кандидатстване в УНСС по специалност „Икономика на транспорта и енергетиката“. Това повишава мотивацията за участие и създава възможност за привличане на мотивирани кандидат-студенти.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Икономика на туризма“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Мариана Янева e-mail: tourism_unwe@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Развитие на дигитален маркетинг
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 3.9. Туризъм
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Туризъм, образование, дигитален маркетинг и комуникации. Катедра „Икономика на туризма“ реализира практиката чрез дигитални комуникационни канали и социални платформи – Facebook, Instagram, TikTok, YouTube и LinkedIn, насочени към студенти, кандидат-студенти, академичната общност и заинтересовани страни в туристическия сектор.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към развитие на съвременна дигитална маркетингова стратегия за популяризиране на образователната, научната и обществената дейност на катедра „Икономика на туризма“ към УНСС. Основната цел е изграждане на активна връзка между академичната общност, студентите, кандидат-студентите и заинтересованите страни в туристическия сектор чрез използване на дигитални комуникационни канали и социални мрежи. През последните две години Катедрата активно развива присъствието си във Facebook, Instagram, TikTok, YouTube и LinkedIn чрез публикуване на тематично съдържание, видеа, подкасти и информация за академични инициативи, научни резултати и възможности за професионално развитие.

	Дигиталният маркетинг се реализира по три основни направления – тематични рубрики и видеосъдържание, отразяване на събития и комуникация с международни аудитории. YouTube се използва като платформа за подкасти и дискусии с експерти от туристическия сектор, а Instagram и TikTok – за динамично и ангажиращо съдържание, насочено към младите хора. Практиката подпомага популяризирането на специалността, изграждането на позитивен академичен имидж и развитието на дигитални комуникационни умения. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира активно през последните две години като част от стратегията за дигитална комуникация и популяризиране дейността на катедра „Икономика на туризма“. **Резултати (вкл. количествени)** Катедрата реализира активно присъствие в пет основни социални платформи – Facebook, Instagram, TikTok, YouTube и LinkedIn. Публикуваното видеосъдържание достига над 15 000 гледания, а Instagram и TikTok профилите реализират над 100 000 гледания. YouTube каналът на Катедрата има над 23 000 гледания. Чрез дигиталните комуникационни канали се популяризират академични инициативи, научни резултати и възможности за професионално развитие в сферата на туризма. Практиката допринася за повишаване разпознаваемостта на Катедрата, ангажираността на студентите и интереса на кандидат-студенти към специалността. **Устойчивост** Практиката се характеризира с устойчиво развитие и постоянно разширяване на дигиталното присъствие на Катедрата. Използването на социалните мрежи като инструмент за академична комуникация позволява достигане до широка аудитория и създаване на трайни връзки със студенти, кандидат-студенти и представители на туристическия сектор. Катедрата продължава да инвестира в иновативни форми на дигитален маркетинг, видеосъдържание и интерактивна комуникация, съобразени с новите технологични тенденции и интересите на младите хора. Практиката има потенциал за разширяване и развитие като устойчив модел за популяризиране на висшето образование чрез дигитални платформи.

5. Югозападен университет „Неофит Рилски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград Стопански факултет катедра „Туризъм“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Мария Станкова, e-mail: mstankova@swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Иновативни подходи на обучение и образование (Being Innovative in Training and Learning). **Практиката е отличена с второ място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	-
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	3.8. Икономика 3.9. Туризъм Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, Европейски университетски алианс Aurora, Vrije Universiteit Amsterdam, University of Parakou – Бенин, Регионален център – Благоевград, на Europe Direct, Търговско-промишлена палата – Благоевград, професионални гимназии от Югозападна България.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към внедряване на иновативни образователни подходи чрез интегриране на моделите Collaborative Online International Learning (COIL) и Community Service-Learning (CSL) в обучението по туризъм и предприемачество. Основната цел е развитие на международно сътрудничество, междукултурна комуникация, проектно обучение и социална ангажираност сред студенти, докторанти и преподаватели. Инициативата се реализира в рамките на партньорството между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Европейския алианс Aurora. В обучението участват представители на академичната общност, бизнеса и международни

	партньори. Разработени и внедрени са учебни дисциплини с практическа насоченост, включително „Геотуризъм“ и „Проектиране на предприемачески екосистеми“, свързани с устойчивото развитие, предприемачеството и приложението на иновативни образователни модели. Практиката подпомага изграждането на връзка между висшето образование, бизнеса и местната общност, като създава възможности за практически ориентирано обучение, международен обмен и развитие на умения, съобразени с потребностите на пазара на труда. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира активно от 2023 г. и продължава да се развива чрез нови международни партньорства, COIL обучения и съвместни образователни инициативи. **Резултати (вкл. количествени)** Разработени и внедрени са иновативни учебни дисциплини в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ в професионално направление 3.9. Туризъм. Проведени са тематични обучения за преподаватели и докторанти по COIL и CSL подходите, както и пилотни обучения за студенти. В рамките на минигрант проекта „Разработване и внедряване на обучителен курс за устойчиви предприемачески екосистеми“ са издадени 65 сертификата за успешно преминато специализирано обучение. Разработени са обучителни материали на английски език по 10 тематични направления и е подписано партньорско споразумение между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Vrije Universiteit Amsterdam. Практиката допринася за развитие на международно сътрудничество, дигитални и междукултурни компетентности, проектно мислене и практически умения сред участниците. **Устойчивост** Практиката се развива устойчиво чрез активни международни партньорства и интегриране на COIL и CSL подходите в учебните програми на Стопанския факултет. Налични са писма за подкрепа от институционални и бизнес партньори, както и активно сътрудничество с професионални гимназии от Югозападна България. Предвижда се разширяване на инициативата чрез разработване на нови COIL курсове и съвместни международни проекти, включително курс „Сертифициране и проследимост“ с University of Parakou – Бенин. Практиката създава устойчив модел за взаимодействие между образование, бизнес и местна общност и има потенциал за мултиплициране в други професионални направления.

6. Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов факултет „Финанси“ катедра „Застраховане и социално дело“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Пламен Йорданов, e-mail: p.yordanov@uni-svishtov.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Проблемно ориентирано следдипломно и продължаващо професионално обучение
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 3.7. Администрация и управление
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Застраховане, социално осигуряване, здравно осигуряване, социално подпомагане, социални услуги и здравеопазване.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Застрахователни дружества, Национален осигурителен институт, пенсионноосигурителни компании, Национална здравноосигурителна каса, Агенция за социално подпомагане, Агенция по заетостта, изпълнители на медицинска помощ, доставчици на социални услуги, Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване, Асоциация на българските застрахователи, асоциации на застрахователните брокери в България и Гаранционен фонд.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към развитие на проблемно ориентирано следдипломно и продължаващо професионално обучение в сферата на застраховането, социалното дело, здравното и социалното осигуряване. Основната цел е поддържане и развитие на научноизследователския и образователния капацитет на катедра „Застраховане и социално дело“ чрез предлагане на съвременни образователни продукти, съобразени с динамичните потребности на практиката и пазара на труда. Обученията се организират в индивидуална и групова форма по заявка на заинтересовани организации и специалисти.

	Практиката подпомага изграждането и поддържането на устойчиви връзки между академичната общност и професионалната гилдия чрез участие на водещи експерти от практиката и разработване на обучения по актуални проблеми в застраховането и социалната сфера. Сред най-търсените форми на обучение са квалификационни курсове по здравен и социален мениджмънт, социална работа с рискови групи, застрахователен мениджмънт и специализирани обучения за служители на застрахователни брокери и застрахователни дружества. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво през последните години като част от дългосрочната стратегия на катедра „Застраховане и социално дело“ за развитие на следдипломното и продължаващото професионално обучение. **Резултати (вкл. количествени)** Реализирани са множество индивидуални и групови квалификационни курсове и специализиращи обучения за представители на застрахователния и социалния сектор. Разработени и проведени са проблемно ориентирани обучения за служители на застрахователни брокери по теми, свързани със застраховка „Гражданска отговорност“, „Каско“, основни понятия и принципи в застраховането и професионална подготовка в сектора. Организирани са и специализирани обучения по „Застрахователен мениджмънт“, осъществени съвместно с водещи застрахователни дружества и експерти от практиката. Практиката води до повишаване квалификацията на участниците, развитие на професионални компетентности и укрепване на връзката между висшето образование и потребностите на бизнеса и публичния сектор. **Устойчивост** Практиката се характеризира с устойчив интерес от страна на професионалната общност и организациите от застрахователния, социалния и здравния сектор. Продължаващото търсене на обучения е доказателство за високия научен и образователен капацитет на катедра „Застраховане и социално дело“ и за значимостта на предлаганите образователни продукти. Устойчивостта се основава на дългогодишните партньорства с професионални организации, държавни институции и работодатели, както и на способността на Катедрата да актуализира обучителното съдържание според новите регулации, тенденции и потребности на практиката.

КАТЕГОРИЯ 4.
СОЦИАЛНО ЗНАЧИМА ПРАКТИКА

1. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ (АМТИ)
Контактно лице: име, длъжност, имейл	проф. д-р Стела Митева-Динкова заместник-ректор e-mail: stela.miteva-dinkova@artacademyplovdiv.com.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Консорциум „Изкуство и образование“ **Практиката е отличена с първо място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	8.1. Теория на изкуствата 8.2. Изобразително изкуство 8.3. Музикално и танцово изкуство 1.3. Педагогика на обучението по…
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени ☒Ученици
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Изкуство
Конкретна организация – потребител на научни резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Потребители на практиката са 13 културни и образователни организации и институции от цялата страна, обединени в консорциум: АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, е водещ партньор; Национално училище за музикално и танцово изкуство „Добрин Петков“ – Пловдив; Национална художествена гимназия „Цанко Лавренов“ – Пловдив; Национална гимназия за сценични и екранни изкуства – Пловдив; Национално училище за фолклорни изкуства „Филип Кутев“ – Котел; Национално училище за фолклорни изкуства „Широка лъка“; Фолклорен ансамбъл „Тракия“ – Пловдив; Държавна опера – Пловдив;

	Българско национално радио, РРС – Пловдив; СНЦ „Български национален младежки фолклорен съюз“ – Варна; Драматичен театър – Пловдив; Държавен куклен театър – Пловдив; Общински институт „Старинен Пловдив“ – Пловдив.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Консорциум „Изкуство и образование“ е свободно и равноправно обединение между 13 организации и институции, които споделят широкото поле на различните видове изкуства и различните образователни степени. Консорциумът е форма на интеграция между музикалното, танцовото, изобразителното и театралното изкуство. Основните цели на консорциума са: • да подкрепя и промотира изкуството и образованието по изкуства; • да насърчава творческия диалог, съвременните течения и авангардните търсения в изкуството; • да подпомага и популяризира развитието на съвременните форми на художествено изразяване, включително иновативни и/или експериментални; • да повишава знанията и да обогатява културата на разбиране и възприемане на изкуството от широката публика • да подпомага професионалното, неформалното и приобщаващото образование в областта на изкуствата с цел повишаване качеството и ефективността на обучение; • да опазва културното наследство. **Продължителност (период на изпълнение)** Консорциумът е създаден през декември 2021 г. и работата му продължава и до днес. **Резултати (вкл. количествени)** Организирани са 10 събития с особено силно културно, гражданско, социално и образователно въздействие – тържествен концерт, посветен на Деня на народните будители, съвместен концерт на НУФИ „Филип Кутев“ и НУФИ „Широка лъка“ под надслов „Бъдеще на фолклора“, изложба „Вратите на благотворителността“, концерт под названието „Перкусионна магия“, концерт „Врати на времето“ и др. Всички проведени събития са безплатни за публиката с вход свободен, което ги прави достъпни за хора от уязвими групи, от трета възраст, малцинства и мигранти. Залите са в градска среда, която е достъпна и за хора с увреждания.

	Устойчивост Устойчивостта на практиката се осигурява чрез ежегодното провеждане на множество културни и образователни събития между всички или част от участниците в консорциума. Включените организации и институции очертават широка рамка на целевите групи, която включва всички образователни степени в едно с професионалните държавни институции и неправителствени организации, доказали своето водещо място в културния живот на страната. Всяко организирано публично събитие има ярко изразен социален и обществен ефект и привлича различни публики, създавайки атмосфера на творческо единение и синергия. Голяма част от организираните събития са свързани с емблематични национални празници или значими събития за живота на град Пловдив.

.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	проф. д-р Стела Митева-Динкова заместник-ректор, e-mail: stela.miteva-dinkova@artacademyplovdiv.com.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Международен фестивал на камерната музика / Intermusicfest (МФКМ)
Професионално направление, за което се отнася	8.3. Музикално и танцово изкуство
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Ученици

Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Изкуство Фестивалът се утвърждава като знакова културна проява за Пловдив и региона, както и за любителите, публиките и специалистите в сферата на камерната и на симфонична музика в страната, Европа и света. Хиляди са участвалите артисти, ученици и студенти през годините.
Конкретна организация – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	В последното издание на Фестивала в концертната програма са участвали ученици от НУМТИ „Д. Петков“ – Пловдив, студенти от НМА „Проф. П. Владигеров“ – София, студенти от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ и над 70 участници на различна възраст от цялата страна и чужбина в майсторските класове по пиано, тромпет, кларинет, флейта, камерно и класическо пеене, цигулка в рамките на „Академия музика“. Към това се прибавят и емблематичните имена на 20 световноизвестни инструменталисти и диригенти от Австрия, Испания, Франция, Полша и др. европейски страни.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Международният фестивал на камерната музика е най-старият фестивал за камерна музика в Европа. Учреден е през 1964 г. и се провежда в живописната атмосфера на едни от най-емблематичните архитектурни паметници в Старинен Пловдив. АМТИИ поема изцяло неговото организиране и права над бранда през 2022 г. с цел да гарантира, запази и надгради съдържанието и съществуването на този важен международен форум. Основната цел на Международния фестивал на камерната музика е да осигури продължаването на дългогодишната традиция за представяне на камерна музика на най-високо равнище. С активирането на водещата роля на Академията в програмата на МФКМ има важно присъствие на младото поколение музикални творци, които в момента учат в специализирани музикални училища в страната и в Европа. Изключително важна и добра практика е въвеждането на модула „Академия музика“, който представя във всяко издание на фестивала съпътстваща програма от майсторски класове, водена от български и световно утвърдени имена в класическата музика. Фестивалът има елитарно международно и българско участие, което предполага насоченост към широка и разнообразна публика от ценители на камерната музика. Участието на млади талантливи български музиканти

	в програмата на Фестивала показва ангажимент към развитието на младото поколение артисти. Специален акцент са и премиерите на студентския камерен ансамбъл „Академия музика Пловдив“ в програмата на събитието през последните две издания. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2022 година досега. **Резултати (вкл. количествени)** Ежегодно се провеждат концерти, майсторски класове. Създаден е камерен ансамбъл, който е сборна струнна формация от студенти в различни специалности на АМТИИ и оркестранти от симфоничния оркестър на Опера Пловдив. Осъществяването на такива престижни концертни изяви с международен обхват е изключително мотивиращо за студентите и представлява само по себе си нова интегративна форма на практическо обучение, обединявайки съвременните европейски тенденции в образованието по изкуства. **Устойчивост** Устойчивостта на МФКМ е изключително висока предвид факта, че се провежда без прекъсване от 1964 г. насам. От 2022 г. АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, е основен организатор и притежател на патентната марка „Международен фестивал на камерната музика Пловдив“, което гарантира неговото бъдеще.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	проф. д-р Стела Митева-Динкова заместник-ректор, e-mail: stela.miteva-dinkova@artacademyplovdiv.com
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Фестивал Made at the Academy

Професионално направление, за което се отнася	8.1. Теория на изкуствата 8.2. Изобразително изкуство 8.3. Музикално и танцово изкуство 1.3. Педагогика на обучението по…
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени ☒Студенти – 198; докторанти – 5; специализанти – 3
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Изкуство Фестивалът Made at the Academy е инициииран и организиран ежегодно от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ през конкурсна процедура към Отдел „Култура“ на Община Пловдив. Фестивалът работи в партньорство с ОИ „Старинен Пловдив“, Градската художествена галерия, членове на консорциума „Изкуство и образование“ и Центъра за подкрепа на личностно развитие – Общински детски комплекс, Пловдив, което разширява обхвата и включването на различни групи.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Фестивалът Made at the Academy е инициииран и организиран ежегодно от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ през конкурсна процедура към Отдел „Култура“ на Община Пловдив. Събитието има ясно дефинирана социална цел, която е да изгражда „адекватни мостове в иначе често сепарираното и стратифицирано общество и публично пространство“. Той улеснява осъзнаването на връзките между социалната, икономическата, урбанистичната и екологичната екосистема, отключвайки разбиране, съпричастност, празничност и общуване, основани на хуманност и творчество. Основна цел е представянето на най-младото поколение артисти, обучаващи се в Академията, и тяхната артистична рефлексия върху теми и проблеми, които маркират поколението и времето, в което живеем, показвайки как изкуството може да бъде инструмент за намиране на път един към друг. Проектът допринася за видимостта на Академията като единствена извънстолична висша институция по изкуства и утвърждава вътрешната консолидация между различните звена, катедри и факултети чрез творческо сътрудничество.

	То е интердисциплинарно – между различните естетически платформи и видове изкуства, както и тяхната връзка с обществения живот и публичните ценности. Съдържанието на всяко издание е специално селектирано или създадено за Фестивала, което гарантира оригиналност. Проектът активира цялостния капацитет на факултетите в Академията, управленския, творческия и административния персонал, сформирайки екип и селекция на базата на дългогодишен опит в организиране и куриране на мултижанрови национални и международни артфоруми. **Продължителност (период на изпълнение)** Фестивалът Made at the Academy съществува ежегодно от 2021 г. и работата му продължава и до днес. **Резултати** Реализирани са следните дейности и събития. • Изложба с модно ревю на стадион „Римски стадион“ и представяне на едноактна опера на Академичния оперен театър. • Изложба ФИИ в ГХГ в Пловдив, ул. „Княз Александър I Батенберг“ №15. Представяне на работите на студенти от специалностите „Графичен дизайн и фотография“, „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“, „Сценография“, „Фотография“, „Дизайн на облеклото“, „Стенна живопис“, „Живопис“, „Графика“, „Скулптура“ и др. • Голям концерт „Академията кани Пловдив“ на Античния театър. **Продължителност и устойчивост** Фестивалът е ежегоден. Събитието се реализира успешно в партньорство с утвърдени културни оператори в града, което осигурява широка мрежа от подкрепа.

2. Медицински университет – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив Факултет по дентална медицина
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Христо Даскалов, д.м. заместник-декан по учебната дейност и СДО e-mail: vice_dean_ea@fdm.mu-plovdiv.bg e-mail: hristo.daskalov@mu-plovdiv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Социално партньорство за дентално лечение на възрастни хора. **Практиката е отличена като най-добра за всички категории и е носител на специална награда за принос към науката, образованието, бизнеса и обществото.**
Професионално направление, за което се отнася	7.2. Дентална медицина
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Дентална медицина Участниците в споразумението са ползватели на Дома за стари хора „Свети Василий Велики“ – Пловдив. Споразумението е продължение на друга инициатива на НПО, свързана с доброволчеството, *„Голям брат – голяма сестра, България“*, с която ФДМ – Пловдив, също работи в трайно сътрудничество.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цел** Хората, настанени в институции, имат нужда не само от социална подкрепа, но и от адекватно медицинско (дентално) лечение. Настоящата практика дава възможност възрастните хора освен да получат професионална грижа, и да общуват с млади хора – нещо, което липсва на много от тях.

	Настоящото споразумение има две основни цели. 1. Осигуряване на необходимия брой пациенти за изпълнението на практическите нормативи по различните специалности на студентите по дентална медицина. 2. Осигуряване на адекватна дентална помощ на социално уязвими групи. **Резултати** Всички ползватели на дома, подбрани по критерий за целесъобразност от преподавателите от различните катедри на ФДМ, са включени в инициативата. Деканското ръководство счита, че ползата е двустранна, тъй като по този начин би се решил проблемът с практическите нормативи на студентите, от една страна, а от друга – възрастните хора получават достъп до най-съвременно дентално лечение. След преглед на пациентите се изготвя график, по който те да бъдат приемани по съответните катедри, в зависимост от конкретната стоматологична нужда. Лечението е напълно безплатно, а близостта на ФДМ до дома (две спирки на градския транспорт) е допълнително улеснение за ползвателите на институцията. Пациентите имат възможност да се консултират с високоспециализирани професионалисти, които използват най-съвременна техника и иновативни методи на лечение. **Продължителност** Споразумението между Факултета и Дома за стари хора „Свети Василий Велики“ – Пловдив, е подписано през 2024 година и е безсрочно. **Устойчивост** Освен с този дом за възрастни хора вече има подписано подобно споразумение с Дом за възрастни хора с физически увреждания „Хаджи Гьока Павлов“ – Пловдив. Предстои подписването на подобни споразумения със: – Съюза на таксиметровите превозвачи; – Пловдивската духовна семинария за оказване на дентална помощ на учениците.

3. Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ катедра „Африканистика и индо-тихоокеански изследвания“ специалност „Африканистика“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Дениза Георгиева, изследовател I ниво e-mail: deniza@uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Ден на Африка **Практиката е отличена с трето място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Насочена е както към академичната общност, така и към широката общественост – включително студенти, преподаватели, учени, дипломати, граждани и представители на различни професионални сфери, и отговаря на нуждата от културно разбиране, образование и междукултурен диалог.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Благодарение на стратегическото партньорство с посолствата на северноафрикански държави в България събитието придобива междудържавен и междукултурен характер, което засилва неговата социална ангажираност и видимост.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Честването на **Деня на Африка** и съпътстващите културни и академични дейности имат за цел да изследват социалните, икономическите, културните и екологичните теми и проблеми, които стоят пред Африка, както и да популяризират африканистиката като изследователска област сред студентите и академичната общност в България. Чрез разнообразни научни и културни инициативи се насърчава развитието на научноизследователската работа в областта на африканистиката, както и разширяването на културния и академичния обмен между специалност „Африканистика“ и други

	висши учебни заведения, културни институции и изследователи в България, Европа и Африка. **Продължителност (период на изпълнение)** Инициативата се реализира ежегодно вече повече от четири години и е утвърдена като устойчива практика в календара на специалност „Африканистика“ към Софийски университет. През последните четири години събитието предоставя възможност за безплатно участие в културни работилници по африкански ритъм и танци, организирани с участието на български, европейски и африкански музиканти, изследователи и преподаватели. **Резултати (вкл. количествени)** Чрез серия от културни, академични и обществени събития (лекции, изложби, дискусии, партньорства с посолства и културни институции) инициативата има за цел повишаване на обществената информираност, насърчаване на културната ангажираност и разширяване на изследователския фокус върху Африка в българския контекст. Тя цели да допринесе за преодоляване на стереотипи, да утвърди значението на Африка в съвременния свят и да изгради основа за устойчив академичен и културен обмен. Програмата по повод Деня на Африка включва лекции, работилници, музикални и танцови изпълнения, изложби и дискусии, които ангажират участниците не само интелектуално, но и емоционално и сетивно. През 2024 г , в резултат на академичните и културни дейности по честването на Деня на Африка излезе и първото онлайн списание на катедра „Африканистика“ – AfricanMosaic. **Устойчивост** Всяка година инициативата ангажира все повече студенти и преподаватели от различни факултети, дипломати, посланици, представители на държавни и културни институции, медии, както и граждани и чуждестранни гости.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“, специалност „Италианска филология“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	гл. ас. д-р Диана Върголомова e-mail: d.vargolomova@uni-sofia.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	„Да опознаем Данте“
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени ☒ Ученици от училища с изучаване на италиански език
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Изкуство – литература Проектът е социално значим – в момент, в който интересът към хуманитаристиката и езиците често отстъпва пред по-практични специалности, проектът създава жив мост между университет и училище. Той показва, че филологията има лице, глас и смисъл тук и сега. Участниците са между 150 и 200 ученици от различни училища в страната и над 30 студенти и преподаватели от СУ.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Проектът изпълнява три важни цели: • научна работа, която да въвлече и студентите; • укрепване на чувството за общност вътре в специалността; • популяризиране на бакалавърската програма сред учениците в средните училища. Проектът ангажира пряко както студенти (в преводачески и изследователски процес), така и ученици – чрез събития, дискусии и културни програми в техните училища.

	Продължителност (период на изпълнение) Проектът е реализиран през 2021 и 2022 година в сътрудничество с Италианския културен институт в София. **Резултати (включително количествени)**: Проектът е организиран около осемстотната годишнина от смъртта на Данте Алигиери и включва превод на непревеждани досега негови стихове в студентско-преподавателско ателие за превод на поезия и дидактическа изложба, посветена на Данте. Продуктите на този проект – книжно двуезично издание на стиховете и двуезична изложба на мултимодална пана, бяха представени пред повечето от училищата в страната, в които се преподава италиански език, от студенти и преподаватели на специалността. Особено ценна характеристика на този проект е, че той е в духа на една по-широка общностна приемственост, тъй като е вдъхновен от подобно двуезично издание на писателя от XIV век Франко Сакети, реализирано през 2004 година от Ина Кирякова, и е наследен от Ателието за превод на старинна италианска поезия. В резултат на проекта приемът в специалност „Италианска филология“ е по-успешен. **Устойчивост** Ателието в момента подготвя ново издание на стихове, предаващи първите женски гласове в италианската литература през XIII век.

4. Университет за национално и световно стопанство

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство, факултет „Управление и администрация“ катедра „Маркетинг и стратегическо планиране“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	Бориславa Стоименова – главен асистент e-mail: b.stoimenova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Дигитални кампании за отговорна консумация на алкохол от младите възрастни (18 – 25 години) – кога и колко?
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика специалност „Маркетинг“
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Производство и търговия Асоциацията на производителите, вносителите и търговците на спиртни напитки „спиритсБЪЛГАРИЯ“
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Инициативата е съвместен проект на Асоциацията на производителите, вносителите и търговците на спиртни напитки „спиритсБЪЛГАРИЯ“ и четири български университета – УНСС, НБУ, СУ и НХА. **Продължителност** За втора поредна година (2024, 2025), в периода февруари – май, студентите подготвят дигитални продукти и кампании за целите на Асоциацията, с които участват в конкурс на тема „Дигитална кампания за отговорна консумация на алкохол от младите възрастни (18 – 25 години) – кога и колко?“.

	Резултати Екип на Асоциацията провежда образователен семинар за въвеждане в темата (същността на алкохола, видовете алкохол, как действа на организма, за колко време се разгражда, рисковете да караш автомобил в нетрезво състояние, вредата от прекомерната употреба на алкохол, опасността от алкохолната зависимост) и разяснява условията на конкурса. Изпраща информационни материали за ползване в процеса на подготовка. Осигурява награден фонд. Съвместно с отдел „Връзки с обществеността и маркетинг“ и катедра „Маркетинг и стратегическо планиране“ на УНСС организира публична церемония по награждаване на победителите в конкурса. **Устойчивост** Студентите успяват да приложат наученото в университета на практика, ангажирайки се със значима кауза, а асоциацията – да изпълни обществен ангажимент, свързан с отговорното поведение при консумацията на алкохол.

5. Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	доц. д-р Станимир Железов, зам.-ректор e-mail: s.zhelezov@shu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Състезание по краснопис и правопис **Практиката е отличена с второ място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	1.2. Педагогика 1.3 Педагогика на обучението по … 2.1. Филология
Целева група	☒Утвърдени учени ☒Ученици
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Образование Второ основно училище „Д-р Петър Берон“ – Шумен – организатор Училища от Североизточна България – участници в състезанието
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Състезанието по краснопис и правопис за ученици от първи клас, което се провежда в Шумен, е организирано от Второ основно училище „Д-р Петър Берон“, Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ и Община Шумен. То е единствено по рода си в цяла България. **Продължителност** През 2024 г. се проведе шестото му издание. В него взеха участие 96 първокласници от 12 училища. От страна на ШУ участват водещи учени – професори в областта на педагогиката и българската филология. Те разработват конкурсните тестове и проверяват, оценяват и класират работите на участниците.

	В журито влизат трима учени от ШУ. Част от наградите за призовите места се осигуряват от Шуменския университет, а представители на ректорското ръководство участват и в церемонията по награждаването. **Резултати** Състезанието допринася за стимулиране интереса у първокласниците към българския език и повишаване мотивацията за изучаването му. Целта е да се усъвършенстват уменията на учениците за краснопис и правопис. **Устойчивост** Първите издания се провеждат на общинско ниво, последните – на областно. От 2025 г. състезанието е регионално – за цяла Североизточна България, а водещ организатор е Шуменският университет. Амбицията на организаторите е състезанието да се превърне в национално.

6. Югозападен университет „Неофит Рилски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Правно-исторически факултет
Контактно лице: име, длъжност, имейл	гл. ас. д-р Йорданка Нонева-Златкова e-mail: noneva@law.swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	EDP-PPEND: Практическо обучение по защита на личните данни
Професионално направление, за което се отнася	Право; национална сигурност; международни отношения; финанси
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Защита на личните данни, публична администрация, правни услуги, национална сигурност, финанси, международни отношения, дигитална среда, изкуствен интелект и прилагане на организационни и технически мерки за защита на личните данни. Комисия за защита на личните данни (КЗЛД); Община Благоевград.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е въведена в рамките на проект № 101047808 European Data Protection: Post pandemic effects and new dimensions (EDP-PPEND), Jean Monnet Module, финансиран по Програма „Еразъм+“ 2021 – 2027. Тя е насочена към развитие на практически знания и умения по защита на личните данни чрез въвеждане на избираема дисциплина „Защита на личните данни в ЕС и трети държави“ в учебните планове на специалностите „Право“, „Национална сигурност“, „Международни отношения“ и „Финанси“. Основната цел е студентите да усвоят ключови понятия, принципи и механизми, свързани с прилагането на ОРЗД 679/2016 и Закона за защита на личните данни, както и да разберат практическите измерения на защитата на данните в публичния и частния сектор.

	Практиката съчетава академично обучение с реална професионална среда чрез партньорство с КЗЛД, практически занятия, гост-лекции, симулационни процеси, обсъждане на казуси и обучения в институции. Особен акцент е поставен върху актуални теми като производствата пред КЗЛД, развитието на изкуствения интелект, автоматизираното вземане на решения, директивата e-privacy, механизмите за сътрудничество и съгласуваност и дейността на Европейския комитет по защита на данните. **Продължителност (период на изпълнение)** Конкретни дейности са проведени през 2022 г., 2023 г., 2024 г. и 2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е въведена избираема дисциплина по защита на личните данни в четири специалности, проведени са практически обучения в КЗЛД и Община Благоевград, гост-лекции, кръгла маса, симулационни процеси и обучения по реални казуси. В дейностите са включени 48 студенти и докторанти от специалностите „Право“, „Финанси“, „Международни отношения“ и „Национална сигурност“, като част от участниците са получили сертификати за успешно преминато практическо обучение. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на включването на дисциплината в учебните планове, партньорството с КЗЛД и възможността практическото обучение да се развива чрез нови теми, казуси и институционални партньорства. Надграждането е свързано с вътрешноуниверситетски проект за защита на личните данни на децата в начална и прогимназиална възраст в дигитална среда, който разширява социалния обхват на практиката към ученици, учители и бъдеща концепция за включване на защитата на личните данни като елемент от обучението в STEM среда.

7. Висше училище по телекомуникации и пощи

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Висше училище по телекомуникации и пощи
Контактно лице: име, длъжност, имейл	доц. д-р Павлинка Радойска, зам.-ректор e-mail: p.radoiska@utp.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Жените в технологиите
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 5.3. Комуникационна и компютърна техника
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Добрата практика се отнася до секторите: дигитални компетентности, намаляване на неравенството между половете.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Програмата Women in Tech започва на емблематичната дата 8 март 2024 г. като част от Меморандум за сътрудничество между ВУТП, частна компания и Министерството на труда и социалната политика. Women in Tech е социално отговорна програма, която цели да помогне на жените да повишат дигиталните си умения и да получат възможност за по-добра професионална реализация, да се върнат на пазара на труда, да се преквалифицират и да не бъдат социално изключени. Единственото условие е дамите да имат желание за оптимизиране на познанията си. Представянето на програмата е направено на сайта на ВУТП (https://www.utp.bg/programa-women-in-tech-jenite-tehnologiite/). Описание на процеса на обучение и програмите, по които се работи, е достъпно на адрес https://www.utp.bg/programa-women-in-tech-jenite-tehnologiite/programa/. За улеснение на записването е създадена специална онлайн форма (https://www.utp.bg/programa-women-in-tech-jenite-tehnologiite/registraciya/).

	За допълнително мотивиране на участничките в проекта е предприет иновативен подход – каним посланички (https://www.utp.bg/programa-women-in-tech-jenite-tehnologiite/poslanici/), които разказват своята лична и професионална история, разказват за трудностите, през които са преминали, как са се справили. С личния си пример те мотивират курсистките, зареждат ги с увереност, че с новите умения и компетенции ще се справят по-добре в социалните си роли, които изпълняват, и могат да се чувстват равноправни служителки или кандидатки за избрани позиции. Успешно завършилите получават сертификат. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен **Резултати (вкл. количествени)** Досега са проведени 10 вълни на програмата с около 600 участнички присъствена форма на обучение и около 100 дами онлайн. Дамите са с различен профил по отношение на възраст, образование, професия. • 7% са във възрастовата група между 18 и 30 години, 22% са от 30 до 40, най-голям процент – 42, са дамите между 40 и 50 години, 29% са 60+. • По-голямата част от участничките са работещи жени на договор или със свободна професия (около 80%), само 20% са безработни. • Наблюдава се голямо разнообразие на професии сред участничките: от счетоводител, икономист, банкер, брокер, маркетинг специалист, експерт продажби, главен експерт финансова отчетност, деловодител, инспектор ОТК, мениджър, редактор; през учител, треньор, лекар, педагог, психолог, детски учител, помощник възпитател, дентален асистент, медицинска сестра; до козметик, фризьор, маникюрист, шивач, работник кухня, сладкар, организатор на събития, администратор в хотел, офис асистент, анкетьор, оператор в колцентър, работник в производството и много други. Обучили сме и няколко дами от администрациите на други университети. **Устойчивост** През есента на тази година (2025 г.) стартира второ ниво на програмата – за надграждане на придобитите уменията. По този начин се дава възможност на вече обучените дами, а и на други, проявили желание, за по-добро кариерно развитие и за намаляване на неравенството между половете в цифровия сектор.

КАТЕГОРИЯ 5. ПРАКТИКА ЗА АНГАЖИРАНЕ НА СТУДЕНТИ И МЛАДИ УЧЕНИ

1. Медицински университет – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив Медицински факултет катедра „Медицинска биология“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	e-mail: biology@mf.mu-plovdiv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Студентски есета и публични презентации по медицинска биология
Професионално направление, за което се отнася	7.1. Медицина 7.5. Здравни грижи 7.4. Обществено здраве
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Медицинско образование, биомедицински науки, научноизследователска и академична дейност. Катедра „Медицинска биология“ към Медицинския университет – Пловдив, в партньорство със студенти, преподаватели и млади учени от университета.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката е насочена към активно ангажиране на студентите и младите учени в академичната и научноизследователската дейност на Медицинския университет – Пловдив, чрез разработване на студентски есета и публични презентации по актуални биомедицински теми. Основната цел е развитие на научното мислене, критичния анализ, комуникационните умения и творческия потенциал на студентите чрез съчетаване на научна подготовка и лична интерпретация на биологични и медицински проблеми.

	Катедра „Медицинска биология“ ежегодно организира конкурс за студентски есета, които след рецензиране се публикуват в специализиран сборник. Студентите разработват текстове с научна и художествена насоченост, демонстриращи биологична култура, грамотност и оригинално мислене. Допълнително се организира публична защита на студентски презентации на български и английски език по актуални биомедицински теми. Участниците представят научнообосновани тези пред жури и публика, като работят в екип с англоезични студенти и преподаватели. Практиката насърчава доброволното участие, академичната етика, уменията за научна комуникация и междукултурното сътрудничество, като създава мотивираща среда за развитие на млади таланти в медицинската наука. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира ежегодно като част от дейността на катедра „Медицинска биология“ към Медицинския университет – Пловдив. **Резултати (вкл. количествени)** Ежегодно студенти от Медицинския университет – Пловдив, участват в конкурси за студентски есета и публични презентации по медицинска биология. Отличените есета се публикуват в специализиран сборник, което стимулира научната и творческата активност на участниците. В рамките на инициативата се организира публична защита на студентски презентации на български и английски език, като до финален етап се допускат шест презентации от целия курс. Финалистите работят съвместно с англоезични студенти и преподаватели, което развива умения за екипна работа и научна комуникация в международна среда. Практиката допринася за повишаване на интереса към научноизследователската дейност, развитие на презентационни умения, критично мислене и академична култура сред студентите и младите учени. **Устойчивост** Практиката се утвърждава като устойчива инициатива за стимулиране на студентската научна и творческа активност в областта на медицинската биология. Ежегодното провеждане на конкурсите за есета и презентации създава традиция за активно участие на студенти и преподаватели в академичния живот на Университета.

	Публикуването на отличените есета, публичните защити и работата в международни екипи насърчават дългосрочното развитие на научни, комуникационни и междукултурни компетентности. Практиката има потенциал за разширяване чрез включване на нови тематични направления, международни партньори и допълнителни форми за студентско научно творчество.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Медицински университет – Пловдив Фармацевтичен факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. Диана Карчева-Бахчеванска, д.ф. заместник-декан по учебната дейност e-mail: vice_dean_ea@ff.mu-plovdiv.bg e-mail: diana.karcheva@mu-plovdiv.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	„Наука и младост“ – инициатива за активно включване на студенти, докторанти и млади учени в научноизследователската и академичната дейност на Фармацевтичния факултет при МУ – Пловдив.
Професионално направление, за което се отнася	7.3. Фармация
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Висше образование, здравеопазване, фармацевтична индустрия, научноизследователска и развойна дейност.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Български фармацевтичен съюз МНД „Асклепий“ Фондация „Международната награда на херцога на Единбург – България“

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Важен аспект от обучението на студентите по специалност „Фармация“ в Медицинския университет – Пловдив, е изграждането на умения и интерес към научноизследователската работа сред студенти, докторанти и млади учени, както и развитието на устойчива система за организиране, поддържане и стимулиране на тази активност. Практиката е насочена към активно ангажиране на обучаемите в академичната, научната и обществената дейност на Университета чрез участие в научни проекти, научни форуми, конкурси, публикационна дейност и инициативи за популяризиране на науката. Във висшето училище се стимулира както съвместната работа между преподаватели и обучаеми, така и самостоятелната изява на студентите и докторантите. Участието на студентите и докторантите в научноизследователската дейност е регламентирано чрез Правилника за устройството и дейността на МУ – Пловдив, и Стратегията за развитие на научноизследователската дейност на университета. Сред основните инициативи са: • участие в Европейската нощ на учените; • ежегодни и юбилейни научни сесии и конкурси „Наука и младост“; • участие в национални и международни научни форуми; • стимулиране на публикационната активност; • включване в Националната програма „Млади учени и постдокторанти“; • участие в научни кръжоци, изследователски проекти и академични конкурси. Практиката подпомага развитието на научни, професионални и комуникационни умения, насърчава работата в екип и изгражда мотивация за академично и професионално развитие. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво и ежегодно в рамките на дейността на Фармацевтичния факултет при МУ – Пловдив. Част от инициативите се провеждат ежегодно, а други са свързани с изпълнение на национални програми и вътрешноуниверситетски политики в периода 2017 – 2025 г.

	Резултати (вкл. количествени) ● Студенти от специалност „Фармация“ са носители на множество национални и международни отличия и стипендии. ● Четирима студенти са получили стипендии от Български фармацевтичен съюз. ● Четирима студенти са носители на отличието „Студент на годината“, включително чуждестранен студент. ● Един студент е носител на награда „Ралица“ за отличен успех. ● Един студент е класиран на първо място от фондация „Международната награда на херцога на Единбург – България“. ● През 2024 г. екип от студенти и преподаватели печели първо място в националното състезание „Стани болничен фармацевт“. ● През 2023 г. студентка от специалност „Фармация“ е класирана за участие в среща с Нобелови лауреати. ● В Националната програма „Млади учени и постдокторанти“ за периода 2017 – 2023 г. участват 32 преподаватели от ПН 7.3. Фармация. ● През 2025 г. седем преподаватели от Фармацевтичния факултет успешно преминават селекция по програмата. ● Организират се ежегодни научни форуми, конкурси и инициативи с активно участие на студенти, докторанти и млади учени. **Устойчивост** Практиката е интегрирана в политиките и стратегическите документи на Университета и се реализира устойчиво чрез: ● развитие на Докторантското училище; ● ежегодно провеждане на конкурса „Наука и младост“; ● активно привличане на изявени учени и лектори от страната и чужбина; ● стимулиране участието на студенти и преподаватели в научни форуми; ● финансиране на публикации и участия в конференции; ● подкрепа на млади учени, докторанти и студенти чрез вътрешни регламенти и програми; ● индивидуална работа със студенти по научни теми и изследователски проекти.

2. Национален институт по метеорология и хидрология

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р инж. Снежанка Балабанова e-mail: snezana.balabanova@meteo.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Обучителни курсове в областта на хидрологията
Професионално направление, за което се отнася	5. Технически науки 5.7. Архитектура, строителство и геодезия Научна специалност „Инженерна хидрология, хидравлика и водно стопанство“
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Университети, обществен сектор, управление на водните ресурси, управление на риска от наводнения, държавна и общинска администрация, опазване на околната среда. Министерство на околната среда и водите, Министерство на вътрешните работи, Министерство на външните работи, общински администрации, университети и научни организации.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е свързана с организирането и провеждането на обучителни курсове в областта на хидрологията, насочени към повишаване на знанията и практическите умения на студенти, докторанти и млади учени. Основният фокус е поставен върху хидроложкото моделиране и прогнозиране, използването на съвременни хидроложки модели и внедряването на ГИС технологии в анализа и управлението на водните ресурси.

	Курсовете предоставят задълбочена теоретична и методологична подготовка в областта на инженерната хидрология, хидравликата и водното стопанство, съобразена със съвременните научни постижения и нуждите на практиката. Представят се примери за работа със съсредоточени, полуразпределени и разпределени хидроложки модели, както и приложения на невронни мрежи за прогнозиране на речния отток. Специално внимание е отделено на приложението на ГИС технологиите при подготовката на входни данни, конструирането на модели, обработката, визуализацията и анализа на резултатите. Практиката подпомага подготовката на кадри за управление на водните ресурси и управление на риска от наводнения, както и адаптацията към климатичните промени. **Продължителност (период на изпълнение)** Курсовете се провеждат регулярно като част от обучителната и научноизследователската дейност на НИМХ. **Резултати (вкл. количествени)** • Подготовка на млади учени и специалисти с компетентности в областта на хидрологията и управлението на водните ресурси. • Повишаване квалификацията на участниците чрез практически обучения. • Подпомагане изготвянето на дисертационни трудове и научни разработки. • Издадени сертификати за успешно преминато обучение. • Участие на студенти, докторанти и млади учени в приложни и научноизследователски дейности. • Подобряване на капацитета за работа с хидроложки модели и ГИС технологии. **Устойчивост** Практиката има устойчив характер чрез регулярно провеждане на курсовете, надграждане на обучителното съдържание и активно включване на млади учени и докторанти. Налице е потенциал за разширяване на партньорствата с университети, държавни институции и организации, ангажирани с управлението на водните ресурси и адаптацията към климатичните промени.

3. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ Факултет по икономически и социални науки
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	представител на Факултета по икономически и социални науки e-mail: info@uni-plovdiv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	ПУ5.1. КАЙЗЕН практики
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 3.7. Администрация и управление 3.4. Социални дейности 4.6. Информатика и компютърни науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Образование, публична администрация, транспорт, социални и икономически дейности
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика „КАЙЗЕН практики със студенти и млади учени“ е насочена към постоянно подобряване на административните, образователните и организационните процеси в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, както и към решаването на значими социални и икономически проблеми в региона. Основният подход е базиран на философията „Кайзен“ – непрекъснато усъвършенстване чрез малки, но устойчиви промени. Организират се „Кайзен“ събития и практически инициативи, свързани с: • подобряване на административното обслужване и въвеждане на нови електронни услуги; • актуализиране на учебно съдържание и използван софтуер; • оптимизиране на учебни и административни процеси;

	• разработване на решения за регионални проблеми – организация на градския транспорт, мерки за преодоляване на последиците от COVID-19 и др. В рамките на дейностите студентите и младите учени работят в екипи, провеждат проучвания, анализират реални казуси и разработват практически приложими решения. Практиката включва също хакатони, менторски инициативи, срещи с експерти и работа по реални проблеми с външни организации. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се прилага от учебната 2020/2021 г. и включва активно участие на студенти, докторанти, млади учени, преподаватели и експерти от практиката. **Резултати** Резултатите показват реален принос за подобряване на административната ефективност, повишаване на практическите умения на участниците и засилване на връзката между Университета, бизнеса и обществото. **Устойчивост** Практиката осигурява дългосрочна връзка между образование, наука, бизнес и публични институции чрез постоянни партньорства, обучение в практическа среда и активно участие на представители на професионалната практика.

4. Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по математика и информатика (ФМИ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Факултетен студентски съвет към ФМИ https://fss.fmi.uni-sofia.bg/
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	FMI All-Stars
Професионално направление, за което се отнася	1.3. Педагогика на обучението по… 4.5. Математика 4.6. Информатика и компютърни науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Различните сфери на бизнеса, образованието и науката, в които се реализират възпитаниците на Факултета по математика и информатика към СУ „Св. Климент Охридски“.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Инициативата FMI All-Stars, стартирала през 2018 г., представлява уникално събитие, организирано от Факултетния студентски съвет към ФМИ със съдействието на деканското ръководство. Под формата на конференция тя предоставя възможност на студентите да обогатят знанията си чрез срещи с преподаватели и възпитаници на ФМИ, които споделят професионален опит, практически насоки и информация за съвременните тенденции в информатиката, информационните технологии и математиката. **Продължителност (период на изпълнение)** Инициативата се провежда ежегодно от 2018 г. до момента.

	Резултати (вкл. количествени) Събитието привлича значителен интерес сред студентите и докторантите, като участниците имат възможност да изграждат контакти с представители на бизнеса и науката. Чрез интерактивни срещи и дискусии се стимулират както професионалните знания, така и развитието на „меки“ умения. **Устойчивост** Провеждането на инициативата ежегодно от 2018 г. е доказателство за нейната устойчивост и висока ангажираност на участниците. Личният и мотивиращ подход на лекторите допринася за дългосрочния интерес и развитие на практиката.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ INSAIT – Институт за компютърни науки, изкуствен интелект и технологии Факултет по математика и информатика (ФМИ)
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	https:// explorer.insait.ai explorer@insait.ai
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	EXPLORER – бакалавърска програма в I и Deep Tech
Професионално направление, за което се отнася	4.6. Информатика и компютърни науки
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Висше образование и научни изследвания в областта на компютърните науки, изкуствения интелект и технологиите. Различните сфери на бизнеса, образованието и науката, в които се реализират участниците от програмата.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Бакалавърската програмата в AI и Deep Tech „EXPLORER“ (EXcellence Program in technoLOgy and REseaRch) е насочена към завършващи средно образование ученици със силен интерес към информатиката, изкуствения интелект и дълбоките технологии. Чрез съчетаване на бакалавърската програма по „Информатика“ във Факултета по математика и информатика на Софийския университет с изследванията в INSAIT и екосистемата около него участниците в Програмата получават богати фундаментални знания, практически умения и опит в реални проекти. Това им дава конкурентно предимство, независимо от кариерната пътека, която изберат – научни изследвания, създаване на стартъпи или кариерно развитие на глобалния технологичен пазар. **Продължителност (период на изпълнение)** Общата продължителност на участието в Програмата е до 4 години, като участниците в нея получават стипендия на обща стойност 36 000 евро за четиригодишния период. По време на академичната година студентите се обучават във ФМИ към СУ „Св. Климент Охридски“ и паралелно участват в дейности и проекти към INSAIT. През лятото се провеждат задължителни платени стажове в INSAIT или в дълбокотехнологични компании. **Резултати (вкл. количествени)** През 2024 г. от над 100 кандидати са избрани 8 стипендианти. За 2025 г. са избрани още 6 стипендианти. През академичната 2026/2027 г. ще стартират още до 20 участници в програма EXPLORER. Програмата предоставя възможност за практически опит, достъп до най-новите разработки в областта на изкуствения интелект и връзка с водещи технологични компании в България и чужбина. **Устойчивост** Програмата продължава и през 2027 г., което демонстрира нейния потенциал за устойчиво развитие. Иновативният подход и подкрепата на INSAIT и ФМИ гарантират възможност за дългосрочно развитие и привличане на талантливи студенти в областта на компютърните науки и изкуствения интелект.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Марина Стефанова e-mail: m stefanova@feb.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Тематичен хакатон за работа по реални казуси
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика (с приложимост и в други професионални направления)
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Устойчиво развитие, ESG иновации, бизнес, финанси, търговия и производство. Корпоративни партньори на Стопанския факултет и PMI Bulgaria Chapter.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Инициативата има за цел да създаде реална среда за прилагане на теоретични знания и развитие на практически умения у студентите чрез решаване на реални бизнес казуси, предоставени от корпоративни партньори на Стопанския факултет. Основната тема е преходът към въглеродно неутрална и солидарна икономика в контекста на ESG иновациите. Практиката насърчава устойчивото развитие, работата в екип, проектното управление и сътрудничеството между академичните среди и бизнеса. **Продължителност (период на изпълнение)** Хакатонът се провежда ежегодно в началото на академичната година като част от образователния процес на Стопанския факултет.

	Резултати (вкл. количествени) Във всеки цикъл участват над 60 студенти, организирани в екипи от по 4 – 5 души. Всеки екип работи по реален ESG казус с подкрепата на бизнес ментор и ментор по управление на проекти от PMI Bulgaria. Участниците развиват умения по управление на проекти, екипна работа, комуникация с бизнеса и разработване на ESG стратегии. Получена е положителна обратна връзка от студентите, менторите и журито. **Устойчивост** Практиката е официално интегрирана в образователния процес на Стопанския факултет и се реализира в дългосрочно партньорство с PMI Bulgaria и корпоративни партньори. Предвижда се разширяване към нови индустрии, включване на докторанти и развитие на международен формат чрез партньорства с други PMI организации.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Марина Стефанова e-mail: m stefanova@feb.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Интегриране на теоретични знания в лични поведенчески модели
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика (с приложимост и в други професионални направления)
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Образование, устойчиво развитие, ESG, корпоративна социална отговорност и бизнес партньорства.

Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Партньорства с училища в София, компании HPE, Девин ЕАД, Siemens, Pluxee България, PMI България и други организации.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката EthiCitizen е насочена към интегриране на теоретичните знания за устойчив начин на живот в реални лични поведенчески модели. Чрез специално създадена образователна платформа се насърчава развитието на устойчиви навици за отговорно, етично и активно гражданско поведение посредством технологии, игровизация и иновативни подходи. Студентите участват в предизвикателства, свързани с ежедневни дейности в различни категории като „Храни и напитки“, „Навън“, „Навици“, „На път“, „В офиса“, „Пазаруване“ и „У дома“. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката EthiCitizen е в действие от началото на 2024 г. и се развива активно с разширяване на партньорската мрежа, съдържанието и дейностите. **Резултати (вкл. количествени)** До момента в кампаниите са участвали 2520 младежи – студенти и ученици. Над 35 млади доброволци са ангажирани като посланици на концепцията за устойчиво поведение. В събитията на EthiCitizen са участвали 567 младежи. Създадени са 29 информационни листа на български и английски език, представящи основни глобални рискове и възможни решения. Платформата е отличена с награди, включително в категория „Зелена наука“ и „HR инструмент за обучение“. **Устойчивост** Практиката е разработена с визия за дългосрочно въздействие и устойчиво развитие. Платформата се разширява технически и съдържателно, интегрира се в студентските извънакадемични дейности и се използва от компании за вътрешно обучение. Предвижда се институционализиране както на университетско, така и на училищно ниво.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет катедра „Икономика“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	д-р Илия Атанасов, главен асистент e-mail: i.atanasov@feb.uni-sofia.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Запознаване на студенти с нови резултати от научни изследвания и тяхното възможно приложение в практиката
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика 3.7. Управление и администрация
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Научни организации, държавна администрация, Българска народна банка, Министерство на финансите, Министерство на икономиката и различни сфери на бизнеса. Добрата практика не се реализира в конкретно партньорство, а е приложима към широк кръг институции и организации.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката има за цел да запознае студентите с модерните научни изследвания в областта на микроикономиката и поведенческата икономика и тяхното практическо приложение. В рамките на дисциплините „Микроикономика“ и Fundamentals of Behavioural Economics студентите анализират публикации от водещи научни списания и разработват презентации и доклади, в които представят научните резултати, използваните методи и възможностите за приложение на знанията в реални организации и бизнес среда. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира в рамките на един семестър през всяка учебна година и се прилага устойчиво през последните три учебни години.

	Резултати (вкл. количествени) Студентите демонстрират все по-креативни и задълбочени подходи при прилагането на научните резултати към практически казуси. Практиката подпомага развитието на критично мислене, презентационни и комуникационни умения, умения за работа с научни публикации, технически компетентности и способност за използване на изкуствен интелект в академичната работа. **Устойчивост** Практиката е устойчиво интегрирана в учебния процес и продължава да се прилага ежегодно. Използването на актуални научни публикации от последните пет години гарантира непрекъсната актуализация на съдържанието и поддържане на високо качество на обучението.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Стопански факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Марина Стефанова e-mail: mstefanova@feb.uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Симулация на стартиращо предприятие
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика (с приложимост и в други професионални направления)
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Предприемачество, социални иновации, устойчиво развитие и бизнес.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Фонд на фондовете и конкурсът „Най-добър младежки стартъп в България“.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Инициативата представлява интегриран образователен модел, съчетаващ академично обучение и практическо преживяване чрез участие на студенти от магистърската програма „Отговорно и устойчиво управление“ в националния конкурс „Най-добър младежки стартъп в България – 2025“. Основната цел е да се стимулира развитието на предприемаческо мислене и практически умения чрез симулация на реален бизнес процес и разработване на устойчив стартъп проект в социалната сфера. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката е интегрирана в учебния курс „Социални иновации и социално предприемачество“ и се провежда ежегодно като част от учебния процес. **Резултати (вкл. количествени)** В инициативата участват средно по 15 магистри на семестър. Студентите преминават през менторски програми, разработват реални стартъп идеи, финансови модели и презентации пред жури и инвеститори. Практиката развива предприемачески, финансови, лидерски и презентационни умения, както и способности за работа в екип и разработване на устойчиви бизнес модели. **Устойчивост** Практиката е заложена в учебния план на магистърската програма и се реализира ежегодно с подкрепата на Стопанския факултет, Фонда на фондовете и конкурса „Най-добър младежки стартъп“. Предвижда се разширяване чрез включване на бакалаври и докторанти, както и разработване на вътрешноуниверситетска платформа за студентски иновации.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по класически и нови филологии специалност „Новогръцка филология“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	Нели Попова, гл. ас. д-р към катедра „Класическа филология“ e-mail: n.metodieva@uni-sofia.bg

Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	NEOHELLERG – „Новогръцка работилница“
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, култура, езиково обучение, международно сътрудничество и културна дипломация Посолствата на Република Гърция и Република Кипър, фондация „А. С. Онасис“, академични и културни институции в България и Гърция
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Семинарът „Новогръцка работилница“ (Ergasterion Neohellenicum / Νεοελληνικόν Εργαστήριον) е създаден през 2016 г. с цел да осигури административна и организационна рамка за извънакадемични инициативи в специалност „Новогръцка филология“. Практиката насърчава контакта между студенти, преподаватели, алумни и международни специалисти в областта на новогръцките изследвания чрез лекции, уъркшопове, студентски проекти, учебни екскурзии и публични събития. Основен акцент е поставен върху развитието на комуникационни, презентационни, организационни и социални умения, както и върху професионалната ориентация на студентите. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво от 2016 г. до момента, като включва ежегодни лекции на гост-лектори, учебни пътувания, студентски инициативи и традиционни публични събития.

	Резултати (вкл. количествени) В периода 2019 – 2025 г. са реализирани десетки публични лекции, уъркшопове и студентски инициативи с участие на студенти, алумни и международни гост-лектори. Организирани са учебни семинари и екскурзии в Гърция с участие на до 18 студенти, както и множество културни и образователни събития. Практиката подпомага развитието на езиковите и междукултурните компетентности, уменията за работа в екип и организационните способности на студентите. **Устойчивост** „Новогръцка работилница“ е дългосрочно утвърдена инициатива с доказана ефективност и висока ангажираност на студентите. Устойчивостта ѝ се гарантира от дългосрочното сътрудничество с фондация „А. С. Онасис“, активното участие на алумни и преподаватели и ежегодното реализиране на разнообразни образователни и културни инициативи.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по класически и нови филологии катедра „Португалистика и лузофонски изследвания“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	проф. д-р Яна Андреева e-mail: y.andreeva@uni-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Приложно-научна и художественотворческа дейност за популяризиране на португалския език
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Образование, култура, езиково обучение, културна дипломация и международно сътрудничество

Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	„Камойш“ – Институт за сътрудничеството и езика към Министерството на външните работи на Португалия, Посолството на Португалия в България, Посолството на Бразилия и партньорски културни институции.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика обединява серия от приложнонаучни, образователни и културни инициативи, организирани от катедра „Португалистика и лузофонски изследвания“ към ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски“, насочени към популяризиране на португалския език, литература и култура сред академичната общност и широката общественост. В рамките на инициативата се реализират научно-приложни семинари, литературни четения, художествени рецитали, конкурси по превод, международни културни събития и фотографски изложби. Практиката стимулира студентската изследователска активност, междукултурния диалог и сътрудничеството с международни културни институции. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво в периода 2021 – 2025 г. чрез ежегодни събития, включително „Светът на лузофонията“, Лузофонски литературни четения, чествания на Световния ден на португалския език, конкурс по превод и национален фотографски конкурс. **Резултати (вкл. количествени)** В инициативите ежегодно участват студенти, докторанти, ученици, преподаватели, преводачи и представители на дипломатически мисии. Проведени са множество публични събития с международно участие, научно-приложни форуми, литературни рецитали и конкурси. Студентите придобиват практически опит в областта на художествения превод, културната организация, презентационните умения и научноизследователската дейност. Инициативите получават широк обществен и академичен отзвук и утвърждават ролята на Софийския университет като водещ център за изучаване на португалски език и култура в България. **Устойчивост** Практиката е дългосрочно устойчива благодарение на ежегодното провеждане на инициативите и активното партньорство с „Камойш“ – Институт за сътрудничеството и езика, с дипломатическите представителства на Португалия и Бразилия и Научноизследователската катедра „Жозе Сарамаго“.

	Форматите се развиват и разширяват, като привличат нови участници и укрепват международното академично и културно сътрудничество.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Софийски университет „Св. Климент Охридски“ Факултет по класически и нови филологии катедра „Японистика“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	https://japanology.bg/
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Бункасай и студентски инициативи за популяризиране на японския език и култура
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, култура, международно сътрудничество, езиково обучение и културна дипломация. Посолството на Япония в Република България, Японската фондация, корпорация „Мицубиши“, образователни институции и културни организации в България и Япония
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика обединява дългогодишни студентски, образователни и културни инициативи на катедра „Японистика“, насочени към популяризиране на японския език и култура чрез фестивала „Бункасай“, летни лагери, международни форуми, работилници, онлайн срещи, културни фестивали и студентски клубни дейности. Инициативите насърчават активното участие на студентите в организиране на мащабни събития, работа в екип, междукултурна комуникация, изграждане на професионални контакти и развитие на практически умения.

	Практиката създава устойчива връзка между студенти, преподаватели, алумни, международни партньори и широката общественост. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво повече от 18 години, като ежегодно се организират фестивалът „Бункасай“, Балкански летни лагери по японски език и култура, международни студентски форуми и различни публични инициативи в София, Бургас и други населени места. **Резултати (вкл. количествени)** В инициативите ежегодно участват студенти от всички курсове, магистри, докторанти, алумни и международни участници. Проведени са десетки културни фестивали, летни лагери, работилници, международни форуми и образователни събития с участието на японски и балкански партньори. Практиката подпомага развитието на организационни, комуникационни, педагогически и междукултурни умения, както и професионалната реализация на студентите в сфери като образование, превод, културен мениджмънт и международни отношения. Инициативите водят до устойчиво сътрудничество с училища, културни центрове, университети и работодатели. **Устойчивост** Практиката има доказана устойчивост благодарение на ежегодното реализиране на инициативите, активната роля на Студентския клуб на японист и дългосрочните партньорства с Посолството на Япония в България, Японската фондация, корпорация „Мицубиши“ и други организации. С времето инициативата разширява обхвата си и води до развитие на нови образователни програми, международни партньорства и културни събития, включително извън София.

5. Технически университет – Варна

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – Варна Научноизследователски институт катедра ККММ
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р инж. Галина Илиева директор НИИ
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Ангажиране на студенти и млади учени в научноизследователска и проектна дейност
Професионално направление, за което се отнася	Технически науки, инженерни специалности и научноизследователска дейност
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Висше образование, научни изследвания, инженерна индустрия, корабостроене, мехатроника и роботика. Keppel Fels Baltech, МТГ „Делфин“, IHB Ship Design и партньорски организации по международни и национални проекти.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към активно включване на студенти, докторанти, млади учени и постдокторанти в научноизследователска, проектна и иновационна дейност чрез участие в национални и международни проекти, вътрешни научни конкурси, студентски научни сесии, хакатони и обучения за придобиване на „меки“ умения. Основната цел е развитие на научноизследователски компетентности, професионални умения и мотивация за академична и научна кариера. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво през последните години като част от политиката на Техническия университет – Варна, за развитие на научноизследователската дейност и ангажиране на младите хора в научни и приложни инициативи.

	Резултати (вкл. количествени) Студенти и докторанти участват ежегодно в научни проекти, международни програми и практически обучения в реална индустриална среда. Реализирани са участия в проект DYNAMIC по програма „Еразъм+“, студентски научни сесии, хакатони и обучения за развитие на предприемачески и комуникационни умения. Студентите провеждат практически обучения в компании като Keppel Fels Baltech, МТГ „Делфин“ и IHB Ship Design, като част от участниците продължават професионалната си реализация в същите организации. **Устойчивост** Практиката е институционализирана чрез вътрешни правилници, процедури и конкурси за научни изследвания в ТУ – Варна. С решение на Академичния съвет от 15.07.2024 г. е приета процедура за повишаване квалификацията на младите преподаватели и развитие на уменията за научноизследователска дейност, която гарантира устойчиво привличане и развитие на студенти, докторанти и млади учени.

6. Университет за национално и световно стопанство

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство Факултет по международна икономика и политика катедра „Политология“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	доц. Елена Симеонова ръководител катедра „Политология“ инициатор на добрата практика e-mail: esimeonova@unwe.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Алумни академичен наставник
Професионално направление, за което се отнася	3.3. Политически науки
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Публичен сектор Политически партии НПО Бизнес и др. Университет за национално и световно стопанство / Факултет по международна икономика и политика / Катедра „Политология“
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката се състои в определянето на т.нар. „алумни академичен наставник“ на студентите от „специалност „Политология“ на УНСС. Алумни наставникът е изявен и успешно професионално реализирал се бивши възпитаник на специалността. Той се определя в началото на учебната година по предложение на ръководителя на Катедрата за съответния набор първокурсници. След определянето му той поема отговорната задача да наставлява поетия курс до дипломирането му, като минимум два пъти годишно организира различни формати на работа с подопечните си студенти, подпомаган от Катедрата. **Основна цел** на алумни наставничеството е: създаване и развиване на пряка и непосредствена връзка между бивши възпитаници на специалност „Политология“ на УНСС, които са успешно реализирали се професионалисти в различни сфери на стопанския и политически живот, с настоящите студенти от специалността.

	Продължителност Практиката на определяне на алумни академичен наставник бе въведена от учебната 2024/2025 г. Тогава за алумни наставник на студентите първокурсници е определен **Явор Кирилов** – личен секретар на Н.В. Симеон Сакскобургготски. В рамките на академичната година той наставлява студентите в различни формати: лекция на тема „Дипломатически етикет и протокол“; посещение на двореца „Врана“ за участие в международен форум; предоставяне на тематична литература; лични консултации. През настоящата учебна година 2025/2026 г., когато Катедрата бележи своята 35-годишнина, с честта да бъде алумни академичен наставник на първокурсниците от специалност „Политология“, е удостоена **д-р Мария Янева**, възпитаник от първия випуск студенти на специалността. По настоящем д-р Янева е ръководител „Бизнес линия“ и кариерно консултиране в ADECO-LHH. **Резултати (вкл. количествени)** Основните очаквани резултати са свързани с подобряване на академичната, професионалната и личностната подкрепа за студентите. Чрез взаимодействието с наставници те ще получат практически насоки за прилагането на придобитите знания в реална професионална среда, както и подкрепа при подготовката на курсови работи, изпити, конференции и проекти. Наставниците ще подпомагат и кариерната ориентация на студентите чрез информация за възможности за стажове, научни програми и бъдеща професионална реализация. Менторската подкрепа ще улесни адаптацията на първокурсниците към университетската среда, ще повиши тяхната увереност и мотивация и ще насърчи чувството им за принадлежност към специалността, катедрата и университета. Участието на успешни възпитаници ще предостави положителни професионални примери и ще покаже практическата стойност на придобитите знания и умения. Очаква се инициативата да укрепи връзките между университета, студентите и алумни общността, да създаде условия за бъдещи партньорства и съвместни дейности и да допринесе за повишаване престижа на специалността и университета. Подкрепата от наставници може също да подобри академичната успеваемост, да повиши ангажираността на студентите и да ограничи риска от преждевременно отпадане.

	Устойчивост Устойчивостта на практиката се гарантира от положителната обратна връзка от страна на студентите и предложението на ръководството на университета тя да бъде включена в Правилника за академично наставничество на УНСС.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Управление и администрация“ катедра „Публична администрация“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	доц. д-р Деница Горчилова ръководител катедра e-mail: denitsa.gorchilova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Есенна академия (ЕА) **Практиката е отличена с второ място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 3.8. Икономика 3.3. Политически науки 3.1. Социология, антропология и науки за културата 3.5. Обществени комуникации и информационни науки 3.6. Право
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Държавно управление, публичен сектор, публична администрация, местна администрация и висше образование Институт по публична администрация към Министерския съвет, Фондация за реформа на местното самоуправление, дирекция „Модернизация на администрацията“ към МС, Национално сдружение на общините в Република България, БАН, Държавна агенция „Електронно управление“, асоциация „Прозрачност без граници“ и други партньорски организации.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** „Есенна академия“ е ежегодна интердисциплинарна инициатива на катедра „Публична администрация“ към УНСС, стартирала през 2014 г. Практиката обединява студенти, докторанти, преподаватели, млади учени и представители на практиката в интензивна академична среда извън традиционната класна стая. Основната цел е развитие на изследователски, аналитични и комуникационни умения чрез практически семинари, дискусии, симулации, работилници, кръгли маси и работа по реални казуси в сферата на публичната администрация, демокрацията, гражданското участие и доброто управление. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира ежегодно от 2014 г. до момента, включително и по време на пандемичните години, като към 2025 г. са проведени над 10 последователни издания. **Резултати (вкл. количествени)** Във всяко издание се включват между 40 и 80 участници – студенти, преподаватели, докторанти и представители на институции и бизнеса. В рамките на академията са реализирани десетки практически занятия, майсторски класове, лаборатории и дискусионни форуми. Практиката допринася за развитие на умения за работа в екип, критическо мислене и научноизследователска дейност, като води до участие в конференции, публикации и стажове. В резултат на инициативата са разработени нови методи за обучение в малки групи, повишена е квалификацията на преподавателите и е създадена нова магистърска програма. Част от студентските разработки се публикуват в научната поредица „Докторантски четения“. **Устойчивост** „Есенна академия“ има доказана устойчивост благодарение на ежегодното си провеждане повече от десетилетие и активното партньорство с институции от публичния сектор, неправителствени организации и академични структури. Иновативният модел съчетава академично обучение, практически задачи, менторство от практици и интерактивни методи на преподаване, което гарантира висока ангажираност и устойчив интерес сред участниците.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Икономика на инфраструктурата“ катедра „Медии и обществени комуникации“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	доц. д-р Мария Николова ръководител катедра e-mail: mnikolova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Медийни класове
Професионално направление, за което се отнася	3.5. Обществени комуникации и информационни науки
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри	Медии, журналистика, връзки с обществеността, реклама, публични комуникации. Медийни организации, комуникационни агенции, PR и рекламни компании, партньорски професионални организации и работодатели в сферата на медиите и обществените комуникации.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Практиката „Медийни класове“ стартира през 2018 г. под името „Медийна лаборатория“ с цел укрепване на връзките между катедра „Медии и обществени комуникации“ и представители на медийния бизнес и професионалните организации. Основната насоченост е развитие на практически умения у студентите чрез срещи с експерти и работа по реални казуси в областта на журналистиката, връзките с обществеността, рекламата и публичните комуникации. В рамките на инициативата студентите придобиват компетентности в сфери като документална журналистика, проверка на факти, създаване и анализ на анкети, разработване на бизнес и маркетингови планове, създаване на подкасти и репортерски умения. **Продължителност (период на изпълнение)** Практиката се реализира устойчиво от 2018 г. до момента, като занятията продължават и по време на пандемията чрез платформата MS Teams.

	Резултати (вкл. количествени) В рамките на проекта са проведени 45 срещи с участие на известни професионалисти от България и чужбина, а общият брой студентски участия е 348. Допълнително през последните седем години са реализирани 158 срещи с експерти от областта на медиите, комуникациите, PR, рекламата, маркетинга и културните индустрии. Практиката съдейства за подписването на договори за сътрудничество и осигуряване на стажантски програми, чрез които студентите получават реален досег с професионалната среда и възможности за кариерно развитие. **Устойчивост** Практиката е устойчиво интегрирана в образователния процес на Катедрата и се развива чрез постоянно разширяване на партньорската мрежа и тематичния обхват на обученията. Активното участие на професионалисти от медийния сектор и високият интерес от страна на студентите гарантират дългосрочното развитие и практическата приложимост на инициативата.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Управление и администрация“ катедра „Публична администрация“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	доц. д-р Ралица Велева научен секретар на катедра e-mail: ralitsa.veleva@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Отворен семестър
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление 3.8. Икономика 3.3. Политически науки 3.1. Социология, антропология и науки за културата 3.5. Обществени комуникации и информационни науки 3.6. Право
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени

Сфера на икономическа дейност **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Държавно управление, публичен сектор, публична администрация, местна администрация, висше образование. Инициативата: Отворен семестър (април, 2016 г.) – Фондация за реформа в местното самоуправление (ФРМС) Отворен семестър (май, 2016 г.) – Фондация „Общество и сигурност", Синдикалната федерация на служителите в МВР Отворен семестър (ноември, 2016 г.) – Столична община Отворен семестър (март, 2017 г.) – Фондация „За нашите деца" Отворен семестър (май, 2017 г.) – Национален център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА) към Министерството на здравеопазването Отворен семестър (май, 2018 г.) – Държавна агенция „Електронно управление" (ДАЕУ) Отворен семестър (декември, 2018 г.) – УниБИТ Отворен семестър (май, 2019 г.) – „САНОМА" ЕООД Отворен семестър (октомври, 2019 г.) – Фондация TimeHeroes Отворен семестър (февруари, 2024 г.) – CBC Consultancy Отворен семестър (март, 2024 г.) – Столичен общински съвет Отворен семестър (април, 2024 г.) – Народно събрание на Република България Отворен семестър (април, 2024 г.) – Министерски съвет на Република България Отворен семестър (април, 2024 г.) – Столичен общински съвет Отворен семестър (май, 2024 г.) – AEGEE – София Отворен семестър (октомври, 2024 г.) – Фондация TimeHeroes Отворен семестър (ноември, 2024 г.) – Института за държавата и правото към БАН, Център за оценка на въздействието на законодателството в България Отворен семестър (декември, 2024 г.) – Фискален съвет на България Отворен семестър (януари, 2025 г.) – AIESEC България Отворен семестър (февруари, 2025 г.) – TimeHeroes.org Отворен семестър (април, 2025 г.) – ПР техники в публичните институции

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Инициативата „Отворен семестър“ на катедра „Публична администрация“ има деветгодишна история. Тя стартира през учебната 2015/2016 година и към 2025 година има проведени повече от 20 (двадесет) отворени семестъра, в които участие са взели професионалисти от практиката, в т.ч. експерти от държавната и местната власт, представители от бизнеса и неправителствени организации. Отделните издания на „Отворен семестър“ на катедра „Публична администрация“ са били посветени на разнообразни теми – развитие на лидерски качества у младите хора, бюджетен популизъм, регулаторни иновации, управление на НПО, общинско управление, парламентарната демокрация за добро публично управление, Е-решения в здравеопазването, дигиталната трансформация на публичната администрация, администрация без бюрокрация, здравна политика и здравен мениджмънт, стратегическо управление на нестопански организации и изграждане на високоефективни екипи, гражданско участие във формирането и прилагането на политики за регионално и местно развитие и т.н. Целта на „Отворен семестър“ е да се съберат студенти, докторанти, преподаватели и практици за обмен на идеи и знания, като се насърчава развитието на лидерски, аналитични и комуникационни умения, критическо мислене и изследователски умения. Посредством реализацията на „Отворен семестър“ се постига развитие на младите хора чрез срещи с експерти от практиката, насърчаване на активно участие и изграждане на професионални умения у участващите студенти (бакалаври, магистри, докторанти), млади учени и преподаватели. Формите на участие са дискусии, дебати, работа в екип и др. Резултатите от инициативата включват интерес от присъстващите към участие в научни публикации, проекти и стажове. **Продължителност (период на изпълнение)** „Отворен семестър“ е с продължителност от 1 (един) до 2 (два) лекционни часа, т.е. между 90 мин. и 180 мин. Практиката се реализира от 2016 г. досега. **Резултати** Иновативността в „Отворен семестър“ се крие в симулиране на реални управленски ситуации, участие на външни експерти в областта на публичното управление, организиране на менторски програми, интерактивни методи на обучение, които дават реална представа за същността и естеството на работа в публичния сектор.

	Инициативата създава възможности за реализация на партньорства между университетската общност и потребители на научни резултати, при които се цели максимизиране на ефектите за студентите от специалностите, водени от катедра „Публична администрация“, в т.ч. активно участие взимат и алумните от Катедрата. **Устойчивост** Потенциалът за устойчивост и развитие се корени в натрупания опит. Проведени са 21 издания с институционална подкрепа и партньорства. Планира се разширяване на инициативата и резултатите от нея чрез участието на международни партньори и включване на млади изследователи. Повече за отделните издания на „Отворен семестър“ можете да откриете на сайта на катедра „Публична администрация“.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Управление и администрация“ катедра „Публична администрация“
Контактно лице: име, длъжност, телефон, имейл	доц. д-р Деница Горчилова ръководител катедра e-mail: denitsa.gorchilova@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Стаж с кауза
Професионално направление, за което се отнася	3.7. Администрация и управление
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност	Граждански сектор/неправителствени организации в различни сфери на дейност: образование, екология, здравеопазване, социални услуги, младежки дейности, човешки права и др.

Конкретна организация – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Тясно партньорство с TimeHeroes (https://timeheroes.org/bg/) – най-голямата платформа за доброволчество в България. Основната цел е свързана със създаване на контакт и връзка между ентусиазирани доброволци и инициативи, които имат нужда от подкрепа. До момента има регистрирани 3099 мисии (инициативи), 99237 герои (доброволци), 1148 организации, 393 места в страната.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Основната цел на „Стаж с кауза“ е да се осигури платформа за студентите от специалност „Публична администрация“, която да ги подготви за реалната работна среда чрез придобиване на практическо изживяване в НПО. Тези организации често работят в динамична и иновативна среда, което дава на студентите уникален шанс да се запознаят с различни аспекти на работния процес извън традиционните държавни структури. От друга страна, се осигурява помощ на НПО чрез ентусиазирани и квалифицирани стажанти, които могат да участват в ежедневната работа, да използват своите знания и прилагат умения за каузите на тези организации. Също така, стажовете помагат за генерирането на нови идеи, прилагането на креативност и разнообразни подходи в работата на НПО и популяризиране на дейността им, а и показват на студентите ролята и значението на НПО за създаване на социални промени. **Продължителност (период на изпълнение)** Инициативата „Стаж с кауза“ има за цел да предостави възможност на студентите от специалността „Публична администрация“ да преминат през преддипломен стаж (120 часа) в неправителствени организации (НПО) и да придобият знания и практически умения за работа по обществено значими проекти. Чрез сътрудничеството с НПО студентите получават възможност да участват активно в социални, екологични и други важни за обществото каузи. **Основни резултати** – Подобряване на академичното и практическото обучение и представяне на студентите: студентите получат шанс да интегрират теоретичните знания с реални практики, което подобрява тяхната конкурентоспособност на пазара на труда.

	– Укрепване капацитета на НПО: чрез участието на студентите в проекти НПО получават подкрепа за реализирането на инициативите си и им е осигурена възможност да развиват нови идеи, да оптимизират ресурсите си и да разширяват своето въздействие върху обществото. – Институционално укрепване на връзките между образованието и публичния сектор: създават се устойчиви партньорства между университети, НПО и публичния сектор. – Социална ангажираност и активност на студентите: чрез работата с НПО студентите се чувстват по-ангажирани със социалните проблеми и придобиват необходимото самочувствие и мотивация да участват активно в изграждането на по-добро общество. – Изграждане на мрежа от контакти: студентите създават мрежа от контакти с професионалисти в НПО, което им осигурява нови възможности за работа и сътрудничество. – Разширяване на възможностите за социална ангажираност: програмата мотивира студентите да се включват в каузи, свързани с устойчиво развитие, права на човека, социална справедливост, околна среда и др. Те придобиват не само професионални, но и лични умения за справяне с обществените предизвикателства. **Устойчивост** Практиката е устойчиво интегрирана в образователния процес на катедрата и се развива чрез постоянно разширяване на партньорската мрежа и тематичния обхват на обученията.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство Факултет по международна икономика и политика катедра „Политология“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	доц. Елена Симеонова, ръководител катедра „Политология“, титуляр на дисциплината „Методология и методика на политическия анализ“ и инициатор на добрата практика e-mail: esimeonova@unwe.bg

Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Учебна студентска конференция по „Методология и методика на политическия анализ“
Професионално направление, за което се отнася	3.3. Политически науки
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти
Сфера на икономическа дейност	Публичен сектор Политически партии НПО
Конкретна организация – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	Университет за национално и световно стопанство / Факултет по международна икономика и политика / катедра „Политология“
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** По своята същност практиката представлява учебна студентска конференция, чиято основна целева група са *студентите от II курс на ПН 3.3*. „Политически науки“ (специалности: „Политология“, „Международни отношения“, „Европейска интеграция и дипломация“), които по учебен план изучават задължителната дисциплина „Методология и методика на политическия анализ“. Съдържателно и организационно конференцията се подготвя изцяло от студентите като основно семестриално задание с текуща оценка, чиято относителна тежест е 30% в крайната оценка по дисциплината. Изхождайки от принципа „учене чрез практика“, основната цел на СПАК е да създаде възможност студентите да създадат и представят публично своя първи реален аналитичен продукт, като приложат на практика усвоените по дисциплината методи и техники за политически и социален анализ. В процеса на своята работа студентите биват напътствани и ръководени освен от титуляра на дисциплината и асистента, водещ упражненията, и от докторанти доброволци, алумни ментори и др. Студентите разработват анализите си стъпка по стъпка, следвайки тематичния план на курса. Изготвените доклади, както и презентациите по тях преминават през строга предварителна оценка и двойно сляпо рецензиране. Докладите, получили при оценяването между 80 и 100 точки, се допускат до участие в конференцията и се включват в програмата.

	По време на конференцията докладчиците се борят за приза „Най-добър доклад“. Победителят участва в годишната научна конференция на катедрата. **Продължителност (период на изпълнение)** Конференцията се провежда в предпоследната седмица от летния семестър в Голямата конферентна зала на УНСС и е с продължителност 2 астрономически часа. До момента са проведени четири издания на учебната студентска конференция, както следва: 2021/2022; 2022/2023 г.; 2023/2024 г.; 2024/2025 г. **Резултати** СПАК постига следните основни резултати: (1) усвоени от студентите и апробирани на практика умения за самостоятелно изготвяне на политически анализ и организационна подготовка на научни форуми; (2) повишен интерес и мотивация на студентите за активно участие в учебния процес, а също и повишена самоувереност на студентите за публични изяви; (3) активно мрежово взаимодействие между студенти, алумни наставници, докторанти и млади учени/постдокторанти. **Устойчивост** Гаранция за нейната устойчивост са: намерението на титуляра на дисциплината да продължи с утвърждаването и институционализирането ѝ; повишаващият се интерес и подкрепа от страна на колегията; мултиплициране ефекта от СПАК посредством получено проектно финансиране и привличане към идеята на преподаватели по други дисциплини; популяризиране на форума чрез разработване на графичен знак на СПАК.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Университет за национално и световно стопанство факултет „Международна икономика и политика“ катедра „МИО и бизнес“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	доц. д-р Васил Петков ръководител катедра „МИО и бизнес“ e-mail: v.petkov@unwe.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	PMI Hackaton

Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група	☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Управление на проекти (за всякакви отрасли на икономиката)
Конкретна организация – потребител на научни резултати/ кадри, с която се реализира добрата практика	PMI Chapter Bulgaria е потребител на научните резултати и кадри. Тя е международно утвърдена организация, която обединява професионалисти и специалисти в сферата на управлението на проекти.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Участието на студенти от УНСС в студентския хакатон на PMI Chapter Bulgaria представлява отличен пример за успешна синергия между образованието и бизнеса. Събитието, организирано от PMI Chapter Bulgaria, предоставя платформа за младите таланти да приложат своите теоретични знания в практическа среда, като същевременно изграждат ключови умения за управление на проекти и работа в екип. Студентите от магистърската програма „Управление на международни проекти“ към катедра „МИО и бизнес“, УНСС, взеха активно участие в инициативата. Те имаха възможност да работят върху реални казуси, предоставени от представители на бизнеса, да създадат иновативни решения и по време на хакатона да ги представят пред жури от професионалисти. Целите са: • да се осигури платформа за студентите да приложат теоретичните си знания в реална среда; • да се създадат умения за управление на проекти чрез работа по практически казуси; • да се засили връзката между академичната подготовка и изискванията на бизнеса. **Продължителност** Подготовката на студентите и провеждането на събитието се проведе по време на първия семестър на академичната 2024/2025 г. в УНСС. Създадените контакти и придобитите умения на студентите имат дългосрочно положително отражение върху тяхната професионална ориентация и реализация. **Резултати** • Участието на студенти от магистърската програма по управление на международни проекти към УНСС в хакатон, организиран от PMI Chapter Bulgaria, доведе до повишаване на практическите им умения.

	• Студентите развиха способности за работа в екип, креативно мислене и управление на ресурси. • Установени бяха контакти с професионалисти от индустрията, които могат да подпомогнат бъдещото професионално развитие на участниците. **Устойчивост** Тази добра практика е устойчива, тъй като: • стимулира последващи прояви на сътрудничество между УНСС и PMI Chapter Bulgaria; • създава модел за организиране на подобни инициативи, които да бъдат адаптирани за други академични програми и сфери; • укрепва ролята на УНСС като мост между академията и бизнеса, като предлага на студентите възможности за професионално развитие в реални условия. Според участвалите студенти хакатонът е допринесъл значително за разширяването на техните практически умения и разбирането на управлението на проекти в реална бизнес среда. Отзивите им подчертават важността на подобни инициативи за професионалното им развитие. Едно от основните предимства, които студентите изтъкнаха, е възможността да се запознаят с утвърдени професионалисти, които са част от PMI мрежата, както и да изградят контакти за бъдещо сътрудничество. Техните отзиви за инициативата могат да бъдат прочетени в линка, споделен в секция „Доказателства“.

7. Център по растителна системна биология и биотехнология

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Център по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ) http://cpsbb.eu/
Контактно лице: име, длъжност, имейл	Марина Мирчева-Топалова научен секретар e-mail: secretary@cpsbb.eu
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Назначаване на докторанти на трудов договор в ЦРСББ
Професионално направление, за което се отнася	5.11. Биотехнологии
Целева група	☒Студенти в ОНС „доктор“
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научни резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Биотехнологии ЦРСББ интегрира научния потенциал на докторантите в професионално направление 5.11. Биотехнологии чрез внедрената практика.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Настоящата добра практика има за цел да осигури стабилна академична и професионална среда за докторантите в професионално направление 5.11. Биотехнологии в Центъра по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ), където докторантите се назначават на трудов договор чрез конкурс. Този процес гарантира подбор на най-добрите кандидати, създавайки конкурентна среда, която стимулира академичното и научното развитие. Основните цели включват: • повишаване качеството на научните изследвания чрез подбор на най-добрите млади учени; • стабилност и сигурност – осигуряване на трудов договор и добро възнаграждение; • привличане и задържане на висококвалифицирани учени от България и чужбина; • стимулиране на интереса към науката сред младите специалисти;

	• принос към иновационната екосистема в съответствие с Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС). **Продължителност** Програмата е дългосрочна, като назначените докторанти работят в рамките на минимум 3 – 4 години в зависимост от продължителността на докторската програма и проекта, по който са назначени. **Резултати** • Повишено качество на научните изследвания – конкурсният подбор гарантира, че само най-квалифицираните кандидати получават възможност за докторантура и научна кариера. • Конкурентно заплащане – възнаграждението е над средното за страната. • Привличане на български и международни учени – условията в ЦРСББ правят Пловдив и България привлекателно място за научна кариера. • Икономически принос за региона – стимулиране на икономиката чрез създаване на висококвалифицирани работни места. **Устойчивост** • Финансова стабилност – осигурена чрез европейско и национално проектно финансиране. • Дългосрочна стратегия – подкрепа за научната кариера на младите учени и повишаване капацитета на ЦРСББ. • Възможност за реализация – преход към постдокторантски позиции и индустриални партньорства. • Принос към националната и европейската научна среда – утвърждаване на България като център за биотехнологични иновации.

8. Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Ирина Стоянова
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Дейности в платформата ESEP
Професионално направление, за което се отнася	1.2. Педагогика Предучилищна педагогика Образователни технологии
Целева група (лица, пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, предучилищно образование, иновационни образователни технологии и международни образователни проекти. Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, детски градини „Братя Грим“, „Космонавт“, „Чучулига“ и „Пчелица“, както и международни партньори по програмите Erasmus+ и eTwinning.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към активно включване на студенти от специалностите „Предучилищна педагогика“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и „Иновации в предучилищното образование“ в международни образователни инициативи, обучения и практически дейности, свързани с eTwinning, Erasmus+ и STREAM обучението. Практиката съчетава иновативни образователни технологии, работа в реална педагогическа среда и сътрудничество между университетски преподаватели, студенти, детски учители и международни партньори.

	В рамките на инициативата са разработени и апробирани STREAM модели на обучение в детската градина, проведени са обучения, открити педагогически ситуации и практически демонстрации. Практиката допринася за развитието на ключови компетентности у студентите – работа в екип, критично мислене, дигитални умения и умения за управление на образователни проекти. **Продължителност (период на изпълнение)** 2021 г. – 2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** Резултатите от дейностите са представени чрез научни публикации, международни участия и внедряване на иновативни модели в предучилищното образование. • Развитие на професионално-практическите умения на студентите. • Въвеждане на STREAM и STREAMS модели в предучилищното образование. • Насърчаване на международното сътрудничество и работа по eTwinning. • Изграждане на умения за работа в екип и иновативно обучение. • Подготовка на бъдещи учители чрез практически и дигитални методи. **Устойчивост** Практиката има висок потенциал за устойчивост чрез интегриране на STREAM обучението в университетските програми, разширяване на международните партньорства и активно участие на студенти и преподаватели в европейски образователни инициативи.

9. Югозападен университет „Неофит Рилски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Философски факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Радослав Цонев e-mail: radoslavtsonev@swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Организиране на съвместни научни форуми и състезание по български език (форум „Българска граматика“ и „Езикови майстори“) **Практиката е отличена с първо място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	2.1. Филология 3.5. Обществени комуникации и информационни науки – за участниците от специалност „Връзки с обществеността“
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Образование, научноизследователска и развойна дейност, издателска дейност, обществени комуникации и културно-просветна дейност. Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките; Югозападен университет „Неофит Рилски“; Комуникационен център към катедра „Връзки с обществеността“ на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. В научните форуми участват представители и на други български и чуждестранни университети и научни институти.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е насочена към повишаване на научния и образователния потенциал на преподаватели, докторанти, млади учени и студенти чрез съвместни инициативи между Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН. Практиката включва организиране и провеждане на международни научни форуми по актуални проблеми на българската граматика и състезание по български език за студенти.

	През 2019 г. е проведен форум „Българска граматика“ на тема „Граматичните системи в синхрония и диахрония“, а през 2024 г. – форум на тема „Развой и съвременно състояние при формообразуването в българския език“. В рамките на форумите преподаватели, докторанти и учени представят научни доклади, участват в професионални дискусии и обменят изследователски резултати и методологически подходи в областта на езикознанието. През 2022 г. е проведено състезанието „Езикови майстори“ като част от проекта „Написаното остава. Пиши правилно!“. В него участват над 40 студенти от специалностите „Българска филология“ и „Връзки с обществеността“. Инициативата проверява и развива знанията по български език, грамотността, комуникативните умения и способностите за творческо мислене и прилагане на езиковите норми в академична и професионална среда. Практиката създава условия за участие на студенти и докторанти в академичната и научноизследователската дейност, за взаимодействие с утвърдени учени и за изграждане на връзки между висшето образование и научните организации. Представените на форумите разработки са публикувани в научното списание „Български език“ на Института за български език при БАН и са достъпни за научната общност. **Продължителност (период на изпълнение)** 2019 – 2024 г., с проведени инициативи през 2019, 2022 и 2024 г. Практиката е част от дългосрочното сътрудничество между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Института за български език при БАН. **Резултати (вкл. количествени)** В рамките на практиката са проведени два международни научни форума и едно студентско състезание по български език. Във форума през 2019 г. участват четирима преподаватели от ЮЗУ „Неофит Рилски“, а през 2024 г. – четирима преподаватели и един докторант от университета. В състезанието „Езикови майстори“ се включват над 40 студенти. Докладите от научните форуми са публикувани в списание „Български език“. Студентите получават сертификати за участие, а организаторите – грамоти. Практиката допринася за развитието на изследователски, езикови, комуникативни и академични умения и за разширяване участието на студенти и млади учени в научни инициативи.

	Устойчивост Устойчивостта се основава на дългогодишното институционално партньорство между ЮЗУ „Неофит Рилски“ и Института за български език при БАН. Предвижда се сътрудничеството да продължи чрез договорни отношения, съвместни научни конференции, семинари и работни срещи, разработване на научно-изследователски проекти, подкрепа на докторанти, студенти и преподаватели и обмен на експертиза, научна литература, информационни ресурси и бази данни.

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ Философски факултет
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р Силвия Кръстева e-mail: silviya_kristeva@swu.bg.
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Докторантско училище към Философския факултет (ДУФФ)
Професионално направление, за което се отнася	Философия Социология Психология Политология
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и ☒ постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Образование, научноизследователска дейност, публична администрация, социални и обществени дейности.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Югозападен университет „Неофит Рилски“, представители на бизнеса и академичната общност.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Докторантското училище към Философския факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ е утвърдена академична инициатива, реализирана в периода 2017 – 2025 г., насочена към развитието на докторанти, студенти и млади учени чрез активно участие в научноизследователска, академична и обществена дейност. Инициативата дава възможност за представяне на научни доклади, участие в дискусии, международни конференции и срещи с представители на бизнеса и академичната общност. Основен акцент са развитието на изследователските умения, подготовката на дисертационни трудове и научни публикации. В рамките на практиката са реализирани 287 научни доклада, 209 научни публикации и участие на над 314 докторанти, студенти и млади учени. • Развитие на изследователски и академични умения. • Подпомагане подготовката на научни публикации и дисертационни трудове. • Насърчаване участието в научни форуми и международни конференции. • Изграждане на връзка между висшето образование, науката, бизнеса и обществото. **Продължителност (период на изпълнение)** 2017 – 2025 г. **Резултати (вкл. количествени)** • 287 научни доклада; • 314 участници – докторанти, студенти и млади учени; • 209 научни публикации; • 7 публикувани научни сборника; • участие в международни научни форуми и конференции. **Устойчивост** Докторантското училище се провежда ежегодно от 2017 г. и се утвърждава като устойчива академична инициатива с потенциал за бъдещо развитие, международно сътрудничество и разширяване на научната общност.

10. Технически университет – София

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Технически университет – София Стопански факултет катедра „Икономика, индустриален инженеринг и мениджмънт“
Контактно лице: име, длъжност, електронен адрес	доц. д-р инж. Димчо Димов e-mail: ddimov@tu-sofia.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Делова игра „Стажанти ЧР“, Лидерска програма NewHR Leaders, геймификация (игровизация) и бизнес симулации в семинарни и лабораторни упражнения. **Практиката е отличена с трето място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	5.13. Общо инженерство 3.7. Администрация и управление
Целева група	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“
Сфера на икономическа дейност, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Индустриални предприятия в сферата на машиностроенето, ИТ, чисти технологии и др.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Деловата игра „Стажанти ЧР“ – авторски проект на д-р Димчо Димов, който се провежда за 15-а поредна година към Стопанския факултет на ТУ – София. „Стажанти ЧР“ е иновативна делова игра за учебна стажантска програма и практикум по мениджмънт на човешките ресурси, в която екипи от виртуални стажанти в продължение на 13 седмици разработват практически задачи, казуси и проекти от реалната бизнес среда, симулирана в учебна компания – NewHR Group, и се състезават помежду си. Геймификацията и симулациите включват елементи от авторски и адаптирани игри в обучението по дисциплините „Мениджмънт на човешките ресурси“, „Иновационен мениджмънт“, „Бизнес предприемачество“ и „Лидерство и управление на екипи“. Студентите в максимална степен се доближават до реална работна среда и истинския живот.

	Методите, които се използват, са учене чрез правене и творческо решаване на проблеми. Те комбинират трите елемента на съвременното образование: учене, работа и забавление. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен. Лидерската програма е създадена от д-р Димчо Димов през 2015 г. като част от проекта „Стажанти ЧР“, в който студенти от различни курсове и специалности са ментори на екипи по ЧР и ръководят свой екип от 4 – 5 студенти, като изграждат и развиват управленски компетенции на практика. **Резултати (вкл. количествени)** Участието в играта е напълно доброволно. Има специалности, в които над 90 % от студентите имат желание да участват, и такива, в които участват до 20 студенти. Участват студенти от III и IV курс от специалностите на Стопанския факултет – ИМ, БП, МБИС и ФАИО – „Индустриално инженерство“. Водят се присъствени списъци и се оценяват трудовите постижения на студентите, които са част от оценката им по дисциплината „Мениджмънт на човешките ресурси“. Играта предоставя множество и различни форми за участие, като включва групови и самостоятелни задачи и проекти. Студентите могат да добавят самостоятелни задания според своите интереси и професионална насоченост, но да са обвързани с темите по дисциплината. Въздействие върху уменията и развитието на участниците – повишена активност, създадени екипи, предприети инициативи, публикации. Прилагат се всички изброени форми. Студентите придобиват социални меки умения, умения за работа с хора, междуличностни умения, умения да презентират, да планират и организират работа на екипа, високоангажирани са, работят в условията на общи цели, със срокове за изпълнение и високо качество на изпълняваните задания. Повишават компетентността си, като развиват целенасочено и системно ключови компетенции, които ги изграждат като специалисти и професионалисти. Една част от наученото в деловата игра намира описание в научни публикации, друга – в разработването на казуси, които подпомагат и обогатяват учебното съдържание на дисциплината, а трета спомага директно при намирането на работа и кариерна реализация на студентите.

	Устойчивост Потенциал за устойчивост и развитие – планове за продължаване и институционализиране. Стажантската и лидерската програми се провеждат от 15 и от 10 години, форматът им непрекъснато се обновява и адаптира спрямо изискванията на бизнес средата и новите стопански реалности и най-новите научни постижения в областта. Програмите имат установени собствени добри практики и предпочитани и харесвани от студентите задания, които са се утвърдили като стандарти за тях. Провеждането на деловата игра, като част от семинарните и лабораторните упражнения на дисциплината „Мениджмънт на човешките ресурси“, е подкрепено от ръководството и вече е разпространено като успешен модел за обучение в дисциплините „Иновационен мениджмънт“, „Бизнес предприемачество“, „Лидерство и управление на екипи“, „Лидерски умения и водене на преговори“, „Мениджмънт на промените“ и др. Инициативи на програмите имат потенциал за използване и в други дисциплини на СФ, свързани с маркетинга и производствения мениджмънт.

КАТЕГОРИЯ 6. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ИНИЦИАТИВА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

1. Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив
Контактно лице: име, длъжност, имейл	проф. д-р Стела Митева-Динкова, зам.-ректор e-mail: stela.miteva-dinkova@artacademyplovdiv.com
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	ПЕРМА-КУЛТУРА – Пространства и Изкуство **Практиката е отличена с трето място в категорията.**
Професионално направление, за което се отнася	Музикално и танцово изкуство; изобразително изкуство; дизайн; мода; културен мениджмънт и творчески индустрии.
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Култура, изкуства, творчески индустрии, устойчиво градско развитие, екологична култура, културно наследство, публични пространства, социална ангажираност чрез изкуство и инициативи, свързани с Европейския зелен пакт и Новия европейски Баухаус.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Фондация „Пловдив 2019“; Община Пловдив – район „Централен“; Регионален исторически музей – Пловдив; Градска художествена галерия – Пловдив; Държавен куклен театър – Пловдив; Общински институт „Старинен Пловдив“. АМТИИ е основен инициатор и водещ партньор на проекта.

Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика „ПЕРМА-КУЛТУРА – Пространства и Изкуство“ е проект на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, реализиран през октомври 2024 г. в рамките на поканата на Фондация „Пловдив 2019“ „Зелена Култура – Зелен Град“. Практиката е насочена към свързване на културата и изкуствата с темите за климатичните промени, антропоцена, социалната и хуманитарната криза, устойчивото градско развитие и отговорното отношение към средата. Основната идея е чрез музика, танц, мода, визуални изкуства и артистични намеси в градска среда да се провокира обществен разговор за екологичната отговорност и за ролята на изкуството като инструмент за промяна на нагласи. Практиката се реализира чрез поредица от събития в емблематични пространства в центъра на Пловдив. Те включват изложба на плакати в Градската градина, музикална изява в двора на къщата музей „Христо Г. Данов“, артистично представяне пред Градската художествена галерия – Пловдив, и финална хорова изява на площада над Хисар капия. В проявите участват студенти и преподаватели от трите факултета на АМТИИ, като чрез избраните пространства и художествени форми проектът съчетава екологичен фокус, градска култура, културно наследство и обучение чрез реална публична творческа практика. **Продължителност (период на изпълнение)** Октомври 2024 г. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката са реализирани четири публични артистични прояви в градска среда, създадена е визуална идентичност на проекта, осигурено е медийно и онлайн отразяване, изготвени са фото- и видеодокументация и е представен доклад в XII международна научнопрактическа конференция „Управленски и маркетингови проблеми в изкуството“. В проекта са включени над 70 студенти от трите факултета на АМТИИ, над 25 служители и преподаватели, над 15 служители на партньорски организации и над 15 доброволци. Практиката е реализирана с участието на шест партньорски институции и е получила отразяване в най-малко седем медийни публикации. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на стратегическата насоченост на АМТИИ към екологично отговорно поведение, връзката с инициативите на

	Новия европейски Баухаус и интегрирането на темата за устойчивостта в учебния, творческия и научния процес. Практиката може да бъде надграждана чрез нови артистични намеси в публични пространства, включване на още специалности и партньорски институции, развитие на студентски проекти с екологичен фокус и продължаващо използване на изкуството като инструмент за обществена чувствителност към климатичните и градските проблеми.

2. Академия по национална и информационна сигурност – Пловдив

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Академия по национална и информационна сигурност (АНИС)
Контактно лице: име, длъжност, имейл	e-mail: info@anis.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Институционални практики за устойчиво развитие в АНИС
Професионално направление, за което се отнася	3.8. Икономика
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Устойчиво развитие, екологична отговорност, доброволчество, гражданска активност, международна академична мобилност и участие в европейски образователни програми.
Конкретна организация – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Община/общинска администрация във връзка със засаждането на дървета на определен терен; кампания „Капачки за бъдеще“; европейски висши училища партньори по програма „Еразъм“. Представяме част от европейските партньорски университети. Riga Nordic University – Латвия; Stefan Batory Academy of applied sciences – Полша; Pomeranian University – Полша; University of security management in Košice – Словакия; National Defense University – Истанбул, Турция; „Свети Николе“ – International Slavic University „G. R. Derzhavin“ – Северна Македония; ALFA BK University – Белград, Сърбия.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява институционална инициатива на АНИС за внедряване принципите на устойчивото развитие в ежедневната дейност на висшето училище. Тя е насочена към изграждане на екологична култура, насърчаване на доброволчеството и ангажиране на студентите, служителите и академичния състав с практически действия в полза на околната среда и обществото.

	Основният акцент е поставен върху създаването на „Алея на АНИС“, която от 2021 г. се развива чрез ежегодно засаждане на дървета на определен от общинската администрация терен, както и върху участието на университетската общност в кампании за събиране на капачки и почистване на градски паркове. Практиката има и образователно измерение, тъй като свързва темата за устойчивостта с международното сътрудничество и развитието на студентите чрез участие в европейски образователни възможности. АНИС има подписани договори за сътрудничество с европейски висши училища и студентите използват възможности за входяща и изходяща мобилност и участие в международни проекти по програма „Еразъм“. **Продължителност (период на изпълнение)** От 2021 г. до момента. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създадена и ежегодно се развива „Алея на АНИС“ чрез засаждане на дървета, реализирани са доброволчески кампании със студенти и служители, включително участие в инициативата „Капачки за бъдеще“ и кампании за почистване на градски паркове, както и са използвани възможности за студентска мобилност и участие в международни проекти по програма „Еразъм“. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката се основава на ежегодния характер на дейностите от 2021 г. насам, на включването на студенти и служители в доброволчески кампании и на възможността инициативите да се развиват като постоянна част от институционалната култура на АНИС.

3. Национален институт по метеорология и хидрология – НИМХ

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)
Контактно лице: име, длъжност, имейл	гл. ас. д-р инж. Валерия Йорданова e-mail: valeriya.yordanova@meteo.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Създаване на ГИС в областта на хидрологията.
Професионално направление, за което се отнася	5. Технически науки, професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „Инженерна хидрология, хидравлика и водно стопанство“
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри	Университети, общество, Министерство на околната среда и водите, Министерство на вътрешните работи, Министерство на външните работи, общински администрации.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е свързана със създаване на Географска информационна система в областта на хидрологията за нуждите на хидроложки анализи, моделиране, управление на водните ресурси и управление на риска от наводнения. Предвижда се създаване на ГИС база данни с тематични слоеве, включително цифров модел на терена, речна мрежа, хидрометрични станции, водосборни басейни, метеорологични станции, земно покритие, почви и други данни. Разработването на ГИС в областта на хидрологията е представено като част от политиката на НИМХ за устойчиво управление на природните ресурси и се вписва в приоритетите на Института за интеграция на устойчивостта в научноизследователската и образователната дейност. Практиката включва моделиране на зони с риск от наводнения в подкрепа на устойчивото управление на водите в сътрудничество с местни власти или институции, с акцент върху опазването на околната среда и защитата на населението.

	Включени са докторанти и млади учени, които участват в събиране и анализ на данни, моделиране и представяне на резултати в ГИС бази данни, както и разработват дисертации и научни публикации, свързани с ГИС в областта на хидрологията. **Продължителност (период на изпълнение)** Постоянен. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създадена ГИС база данни за хидроложки анализи, моделиране, управление на водните ресурси и управление на риска от наводнения, включваща тематични слоеве като цифров модел на терена, речна мрежа, хидрометрични станции, водосборни басейни, метеорологични станции, земно покритие и почви. Практиката се използва за моделиране на зони с риск от наводнения, за научни публикации, дисертационни разработки, учебни програми и участие в национални и международни проекти. Количествени данни не са посочени. **Устойчивост** Устойчивостта е свързана с използването на ГИС като платформа за научни изследвания, публикации, участие в национални и международни проекти, както и с включването ѝ в учебни програми, дисертационни работи и проекти по хидрология.

4. Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Контактно лице: име, длъжност, имейл	e-mail: rector@uni-plovdiv.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Институционализация на равнопоставеността между жените и мъжете. **Практиката е отличена с първо място в категорията**
Професионално направление, за което се отнася	Хоризонтална политика
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Равнопоставеност между жените и мъжете, устойчиво развитие, равен достъп до образование и научни изследвания, недискриминация, университетска култура, социални и управленски измерения на ESG, Цел 5 от Целите на ООН за устойчиво развитие. Проект SPEAR, финансиран от Европейската комисия, е посочен като подкрепа при разработването на първия План за равнопоставеност между жените и мъжете 2021 – 2024. Други конкретни външни организации не са посочени.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика представлява институционална политика на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за равнопоставеност между жените и мъжете. Тя е реализирана чрез Плана за равнопоставеност между жените и мъжете 2021 – 2024, разработен с подкрепата на проекта SPEAR, и продължена чрез действащия План за равнопоставеност между жените и мъжете 2025 – 2029. Двата плана са одобрени от Академичния съвет и утвърдени от ректора на ПУ. Практиката обхваща шест области на интервенция: институционални промени в посока равнопоставеност; формиране на ангажираност и устойчива подкрепа; изграждане на капацитет; повишаване чувствителността на университетската култура към темата;

	осигуряване на баланс между професионалния и личния живот и условия за обучение и работа; отразяване на аспекти, свързани с равнопоставеността, в научните изследвания и обучението. Практиката е насочена към интегриране на равнопоставеността в официалните университетски политики и практики, повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет по темата, както и към включване на аспекти на равнопоставеността в образователните и научноизследователските дейности. Плановете са в съответствие с Дневния ред за устойчиво развитие до 2030 г. на ООН, с Цел 5 за равнопоставеност между жените и мъжете, със социалните и управленските измерения на ESG, с политиките на Европейския съюз и с Етичния кодекс на университета. **Продължителност (период на изпълнение)** 2021 – 2029 г., обхващащ Плана за равнопоставеност между жените и мъжете 2021 – 2024 и Плана за равнопоставеност между жените и мъжете 2025 – 2029. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката са приети и изпълнявани два плана за равнопоставеност между жените и мъжете – ПР 2021 – 2024 и ПР 2025 – 2029. В рамките на 32 осъществени дейности са постигнати над 140 конкретни резултата, свързани с интегриране на равнопоставеността в университетските политики и практики, популяризиране на добри практики и изграждане на капацитет. Създадена е локална мрежа „Общност за обучение и практика“ и е предоставена платформа „Дигитален център за равенство и приобщаване“. Проведено е проучване за традиционни и съвременни стереотипни представи и предразсъдъци за ролята на жените и мъжете, организирани са менторска програма за докторанти и млади учени, поредица от лекции „Неравенства“, разработен е уебсайт с примери за успешни кариери на жени, създадени са 3 учебни материала и е проведено проучване на баланса между половете в 31 университетски проекта. **Устойчивост** Устойчивостта на практиката е представена чрез продължаването на първия План за равнопоставеност 2021 – 2024 с нов План за равнопоставеност 2025 – 2029, както и чрез включването на темата в университетските политики, научните изследвания, обучението, менторски програми, лекционни формати, учебни материали и платформата „Дигитален център за равенство и приобщаване“.

5. Югозападен университет „Неофит Рилски“

Данни за инициатора	
Висше училище/научна организация (факултет/звено)	Югозападен университет „Неофит Рилски“ катедра „Химия“ Иновационен център за екоенергийни технологии (ИЦЕЕТ)
Контактно лице: име, длъжност, имейл	доц. д-р Елица Чорбаджийска e-mail: elli_e1@swu.bg
Информация за добрата практика	
Кратко наименование на добрата практика (акроним)	Компетенции в иновативни екоенергийни технологии **Практиката е отличена с второ място в категорията**.
Професионално направление, за което се отнася	4.2. Химически науки 4.4. Науки за Земята
Целева група (лица пряко включени в практиката)	☒ Потенциални кандидат-студенти (ученици) ☒Студенти в ОКС „бакалавър“ ☒Студенти в ОКС „магистър“ ☒Студенти в ОНС „доктор“ ☒Млади учени и постдокторанти ☒Утвърдени учени
Сфера на индустрията, за която се отнася връзката с потребителите на научни резултати/кадри **Конкретна организация** – потребител на научните резултати/кадри, с която се реализира добрата практика	Иновативни екоенергийни технологии, възобновяеми енергийни източници, водородни технологии, биоелектрохимични системи, биохимия, зелена енергетика, микробиално повлияна корозия, устойчиво развитие, екологична култура и научноизследователска дейност. Участия и сътрудничества по национални и международни проекти, включително COST акция CA20130 – European MIC Network – New paths for science, sustainability and standards (Euro-MIC), проект „Нови подходи за смекчаване на последствията от микробиално повлияната корозия“ по договор № КП-06/КОСТ-5 от 2022 г. с Фонд „Научни изследвания“, както и съвместна магистърска програма по проект BG05M2OP001-2.016-0013 с Химикотехнологичния и металургичен университет.
Кратко описание на същността на добрата практика	**Цели и насоченост** Добрата практика е свързана с дейността на ИЦЕЕТ към Югозападния университет „Неофит Рилски“. Центърът съществува от 2012 г. като университетски научноизследователски и образователен център, създаден с решение на Академичния съвет от 21.12.2012 г., Протокол № 13, като е приет и Правилник за

	организацията и дейността му. ИЦЕЕТ е разположен в сградата на Ректората, разполага с три лаборатории — Лаборатория по водородни технологии, Лаборатория по биоелектрохимични системи и Лаборатория по биохимия, и със съвременна модерна апаратура. В Центъра работят асистенти, докторанти, дипломанти от катедра „Химия“ на ЮЗУ и изследователи. Практиката е насочена към интегриране на устойчивото развитие в образованието, научната дейност и обществената роля на университета чрез дейности в областта на възобновяемите енергийни източници, водородните технологии, биоелектрохимичните системи и микробиално повлияната корозия. В ИЦЕЕТ се провеждат срещи с ученици, студенти и заинтересовани лица, демонстрации, участия в Европейската нощ на учените, Дни на отворени врати, отворени уроци и дейности за повишаване на екологичната култура и информираността по теми, свързани с ВЕИ и опазването на околната среда. Тематиката е интегрирана и в учебния процес чрез дисциплини в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ чрез разработена съвместна магистърска програма „Иновативни технологии за възобновяема енергия“, както и чрез дипломни работи, дисертации, научни проекти, публикации и учебни помагала. **Продължителност (период на изпълнение):** От 2012 г. до момента. **Резултати (вкл. количествени)** В резултат от практиката е създаден и функционира Иновационен център за екоенергийни технологии с 3 лаборатории и 7 работни места. В Центъра са разработени и успешно защитени дипломни работи, 3 дисертационни труда и 1 труд за научната степен „Доктор на науките“. За периода 2012 – 2025 г. са реализирани участия в общо 30 проекта, от които 3 международни, 14 национални и 13 по наредбата за финансиране на научната или художественотворческата дейност на държавните висши училища. От 2012 г. досега са публикувани 52 статии в списания с импакт-фактор и са отчетени над 680 цитата в Scopus. Разработена е съвместна магистърска програма „Иновативни технологии за възобновяема енергия“, а членове на ИЦЕЕТ участват и в подготовката и издаването на учебници и учебни помагала. **Устойчивост** Устойчивостта е представена чрез институционализирането на ИЦЕЕТ като университетски научноизследователски и образователен център,

	интегрирането на тематиката в учебни планове, разработването на магистърска програма „Иновативни технологии за възобновяема енергия“, участието в научни проекти, публикуването на статии, участията в конференции, патентната дейност, популяризирането на резултатите и дейностите за повишаване на екологичната култура. Практиката е част от системната политика на университета за иновативно обучение, креативност, развитие на съвместни учебни програми, научни проекти и изграждане на научна инфраструктура в областта на иновативните екоенергийни технологии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият каталог се издава от Националната агенция за оценяване и акредитация като част от усилията за насърчаване, разпознаване и популяризиране на добри практики, реализирани от висши училища и научни организации в партньорство с бизнеса, институциите и обществото. Каталогът се разпространява безплатно с цел осигуряване на по-широк достъп до представените практики и подпомагане на обмена на опит между заинтересованите страни. Неговото предназначение е да служи като информационен и практически ресурс за висши училища, научни организации, работодатели, публични институции, експертни общности и всички участници, ангажирани с развитието на качеството във висшето образование и научната дейност.

Включването на практиките в каталога се основава на предоставената от техните инициатори информация и доказателства. Отговорност за съдържанието на описаните практики, както и за точността, пълнотата и достоверността на предоставените данни, факти, документи и обстоятелства носят съответните висши училища, университети, научни организации или други заявители на практиките.

Каталогът има насърчителен и информационен характер. Той не представлява класация между институциите, а платформа за представяне на положителен опит, който може да бъде използван, адаптиран и надграден в различни академични, научни, професионални и обществени контексти. Представените практики следва да бъдат разглеждани като примери за възможни подходи, решения и модели на сътрудничество, без да се ограничават творческият потенциал и институционалната автономия на висшите училища и научните организации.

С публикуването на този каталог Националната агенция за оценяване и акредитация изразява своята подкрепа за развитието на култура на качество, прозрачност, споделен опит и обществена отговорност. Очакването е представените добри практики да насърчат нови партньорства, по-активно взаимодействие между академичната и професионалната среда, по-широко приложение на научните резултати и устойчиво развитие на висшето образование и науката в България.